วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

สารบาญ

บทบรรณาธิการ	๒
การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นในเขตมหานคร	๔
ขรรยาบรรณของข้าราชการ	๒๐
ระบบราชการทำให้ข้าราชการหย่อนสมรรถภาพจริงหรือ	๒๔
กฎหมาย และ ระเบียบใหม่	๓๑
ใหม่ ๆ ในราชการ	๕๒
บัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	๖๔
การเปลี่ยนแปลงในมนุษย์	๗๒
ภาพสะท้อนส่วนหนึ่งในวงราชการไทย	๘๐
ท้ายเล่ม	๘๘

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล

๒. เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการปฏิบัติงานข้าราชการ

๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ท่านสมาชิกที่มีบัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน บัญหาคลัง หรือบัญหาขัดข้องใดอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ "บรรณาธิการวารสาร" นี้

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท

สมาชิก ปีละ ๔๕ บาท รวมค่าส่ง

มอกรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก

โทร. ๘๑๕๔๕๘ หรือ ๘๑๐๐๐๐ ต่อ ๑๕

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร

นางจำรัส อ่องจริต ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

ที่ปรึกษา

พันเอก จินดา ณ สงขลา

นายประวัณ ณ นคร

นายโสรัจ สุจริตกุล

บรรณาธิการ

นายชาญชัย อึงภากรณ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายจิระพงษ์ สิวายะวิโรจน์

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

กองบรรณาธิการ

นายวรเทพ สวัสดิ์

นายเกียรติสม กลีนสุวรรณ

นายอดุล จันทรศักดิ์

นายสีมา สีมานันท์

นายสมศักดิ์ ศุภะรัชฎเดช

นายณรงค์ นุกูลการ

ผู้จัดการ

เรืออก ผยง ทันดิเฉลิม

ผู้ช่วยผู้จัดการ

นายสมพงษ์ ศรีวิมล

ม.ร.ว. ชัยรัช ศรีรัช

นายจิระพงษ์ สิวายะวิโรจน์

น้ำท่วมกรุง

พฤศจิกายน พอศอสองพันห้าร้อยสิบแปด ขอบันทึกไว้ในบรรทัดนี้ว่า เราอยู่ในมหานครที่น้ำท่วมเจิ่งนอง ทั้งตามท้องถนนและอาคารบ้านเรือน เราอยู่กับการจราจรอันแออัด โดยมีผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างไร้มารยาทและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นบางคนเบ่นส่วนประกอบบนท้องถนนที่ขรุขระและชำรุดจนไม่น่าเรียกว่าถนน

วันนี้น้ำลดลงบ้างแล้ว แต่ว่ากันว่าวันพรุ่งนี้ระลอกสองและระลอกสามจะตามมา

ก็ไม่รู้จะร้องเพลงอะไร
หรือถึงร้องก็คงไม่เป็นเพลงเท่าใดนัก

น้ำท่วมไปทั้งมหานครของเราอย่างนี้ ถ้าไม่เขียนถึงเรื่องน้ำท่วมกับเขาบ้าง ก็คงจะไม่ทันสมัย เมื่อมองจากภายนอก และถ้ามองออกมาจากภายในการไม่พูดถึงเรื่องนี้เลย หรือการปล่อยให้เรื่องนี้ผ่านไปเฉย ๆ เหมือนเหตุการณ์ธรรมดา ๆ มันก็คงอึดอัดหัวใจจนเกินทน

และคงได้โรคใหม่นอกเหนือไปจากโรคเท้ากัดน้ำ–หรือเรียกตามภาษาชาวบ้านว่าธรรมนูญฟุ้ด

โรคนั้นคือโรคน้ำท่วมปาก – อยากจะพูดแต่พูดไม่ได้

เพราะฉะนั้น วันนี้เราจะต้องพูดกันเรื่องน้ำท่วมนี่แหละ

น้ำท่วมคราวนี้ สอนอะไร ๆ หลายอย่างให้แก่คนที่รักจะทำงานเพื่อความสุขของมหาชนทั้งเมือง ประการแรกที่น่าจะพูดถึงก็คือ มันได้ช่วยชี้ให้เห็นถึง **การทำงานอย่างไม่มีแผนงานและเป้าหมาย**ของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้

น่าจะพอจำกันได้ว่า ก่อนที่น้ำจะท่วมสักหนึ่งเดือน ก็มีคำให้สัมภาษณ์เชิงเตือนให้คนกรุงเทพรู้ว่าน้ำจะขึ้นแล้ว ถึงอย่างไร ๆ น้ำก็ต้องท่วม ผู้ให้

สัมภาษณ์ในเรื่องนี้คือ รองผู้ว่าการกรุงเทพมหานคร

ผู้สัมภาษณ์จึงถามว่า ทาง กทม. ได้เตรียมการป้องกันในเรื่องนี้ไว้แล้วอย่างไร หรือไม่

คำตอบที่ได้รับยังจำติดหูมาจนถึงนาทีนี้–ท่านรองตอบหน้าเฉยว่า–*ป้องกันไม่ได้หรอกครับ ถึงอย่างไรมันก็ต้องท่วม*

อีกประโยคต่อมาของท่านรองเจ็บแสบนักท่านว่า–*ให้เทวดามาเป็นผู้ว่า กทม. น้ำก็ต้องท่วม*

พูดได้หอมหูดีแท้

แล้วต่อมาจากนั้นก็เป็นการบรรยายเรื่องความผิดพลาดของการเลือกกรุงเทพมหานครเป็นราชธานี บรรยายย้อนหลังไปเรื่อยจนหมดเวลา

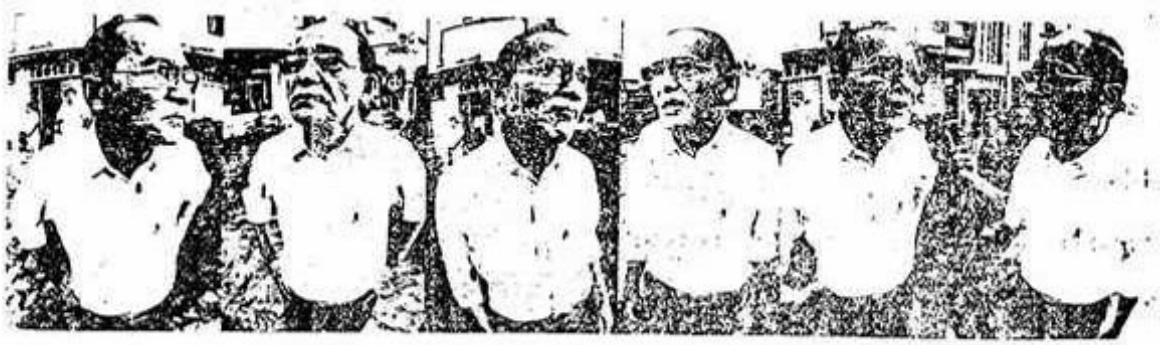
เค้าจะสรุปประสาชาวบ้านก็ต้องบอกว่า กทม. เขามาเตือนให้รู้ว่าน้ำจะท่วมแล้ว

ตัวใครตัวมันนะเพื่อนนะ

ช่วงเวลาต่อมาจึงเป็นเวลาแห่งการรอคอยอันน่าระทึกใจของคนกรุงเทพ รอคอยว่าเมื่อไรน้ำจะท่วม ท่วมมากท่วมน้อยแค่ไหน

และอาจกล่าวได้ว่า เป็นช่วงเวลาหนึ่งเดือนที่ผู้บริหารทั้งหลายของ กทม. ไม่ได้วางแผนหรือเตรียมการทำงานในเรื่องนี้ไว้แต่อย่างใดเลย

เป็นข้อกล่าวหาที่ค่อนข้างฉกาจฉกรรจ์ แต่เหตุผลที่สนับสนุนคำกล่าวนั้นก็คือ หลังจากน้ำท่วมแล้ว และเมื่อสื่อมวลชนทุกฉบับวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนี้ ทาง กทม. จึงได้เริ่มงาน โดยการพยายามสร้างเขื่อนดินอย่างเร่งรีบ (*ซึ่งมันช้าเกินไปเสียแล้ว*) หรือกรณีที่ยมเครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่จากกรมชลประทาน ก็ล้วนแล้วแต่ได้กระทำภายหลังที่น้ำท่วมแล้วทั้งสิ้น

การทำงานในลักษณะนี้เป็นการทำงานที่ไม่มีแผนงานและเป้าหมาย

แก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปวัน ๆ

ไม่ได้คิดทำงานแบบบูรณาการ คิดแต่จะคอยแก้ไขแต่เพียงอย่างเดียว

แล้วก็แก้ไม่ได้

สิ่งที่น้ำท่วมสอนเราเป็นประการที่สองก็คือ ช่วยให้เห็นถึง **ความล้มเหลวของการทำงานที่ขาดการประสานงา** – ไม่ใช่ประสานงาน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขออนุญาตเอ่ยชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้คือ **กรมชลประทาน/ กรมอุทกศาสตร์/ กรมอุตุนิยมวิทยา/ และกรุงเทพมหานคร**

– ไม่นับองค์การโทรศัพท์ที่ขุดถนนไว้เป็นที่รับน้ำได้อย่างเหมาะเจาะ ซึ่งช่วยระบายน้ำจากถนนลงไปขังไว้ได้อย่างบังเอิญ และความบังเอิญนี้ทำให้ตำรวจจราจรต้องเหนื่อยกับภาวะการจราจรติดขัดอย่างรุนแรง

หน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้นนั้นทำงานในลักษณะประสานงานกันได้อย่างน่าเพลิดเพลินในอารมณ์จริง ๆ

พูดก็พูดเถอะ สาเหตุใหญ่มาจากฝ่าย กทม. เกือบทั้งสิ้น

เริ่มแต่การออกข่าวว่าที่น้ำท่วมครานี้ เพราะเขื่อนของกรมชลประทานปล่อยน้ำลงมา กรมชลประทานตอบโต้ว่า เขื่อนรับน้ำได้เท่านั้นเอง ถ้าจะให้กักน้ำไว้มากกว่านั้นเขื่อนก็จะพัง ทาง กทม. ผู้มีผีปากคมก็ตอกกลับไปสั้น ๆ ว่า – โกหก

หรืออย่างที่ทางกรมอุทกศาสตร์ ยืนยันตัวเลขระดับน้ำของปีนั้นว่า น้อยกว่าปีที่แล้ว กทม. ก็สวนควันปืนกลับไปทันทีว่า – ตัวเลขของกรมอุทกศาสตร์เชื่อถือไม่ได้ แถมยังมีข่าวต่อไปอีกว่า – เจ้ากรมอุทกศาสตร์ได้มาขอโทษ กทม. ในเรื่องตัวเลขคลาดเคลื่อนนี้แล้วด้วย

กรมอุทกศาสตร์ก็เลยตบกลับทันทีทันควันเหมือนกันว่า – ตัวเลขของกรมอุทกศาสตร์เป็นตัวเลขทางวิชาการ ไม่ใช่ตัวเลขทางการเมือง เพราะฉะนั้นจึงเชื่อถือได้แน่นอน ส่วนเรื่องที่ว่าเจ้ากรมอุทกศาสตร์ไปขอโทษทาง กทม. นั้น ไม่เป็นความจริง เพราะกรมอุทกศาสตร์ไม่ได้ทำผิดอะไรเลย ทำไมจึงต้องไปขอโทษ

ไม่รู้เหมือนกันว่านักบริหารหรือที่ปรึกษาของ กทม. แสบบ้างไหมกับคำตอบโต้นี้ แต่ก็เห็นทางฝ่าย กทม. เงียบไป

ที่ต้องยกตัวอย่างสองสามอันนั้นขึ้นมา ก็เพื่อจะบอกว่า เมื่อมีการขัดแย้งกันเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็น หรือการปฏิบัติก็ตาม การประสานงานที่ดีก็ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้โดยเด็ดขาด

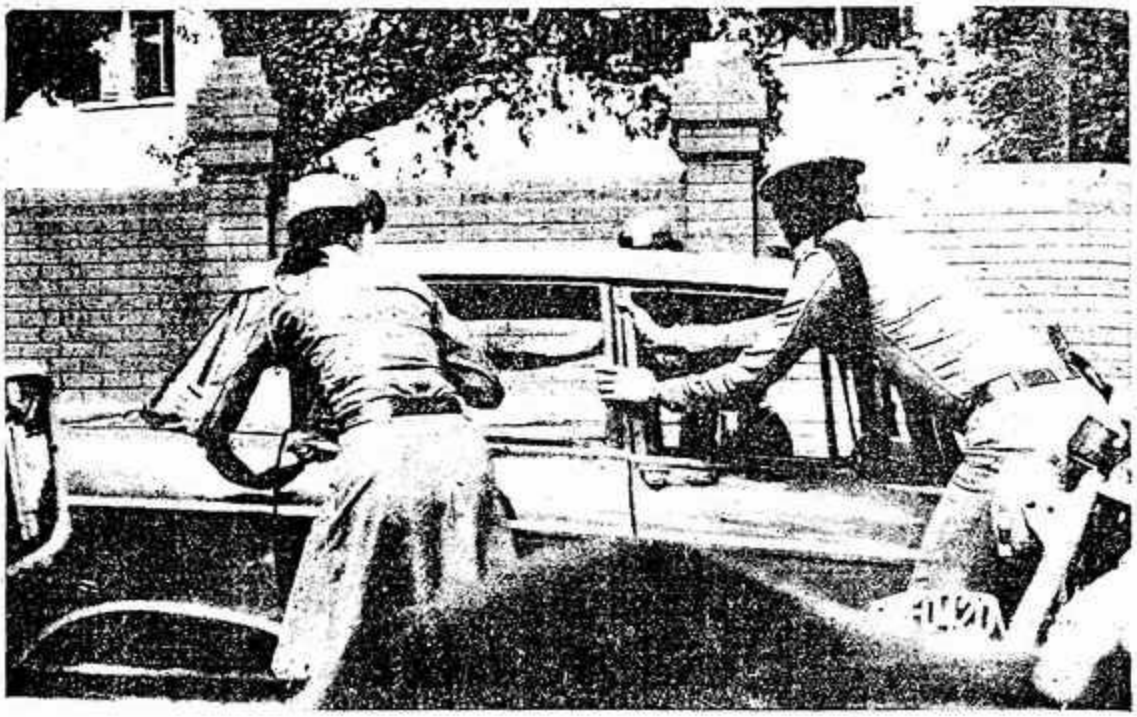
จำได้ว่าในการนัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ครั้งหนึ่งถึงกับต้อง*นัดประชุมกันทางหน้าหนังสือพิมพ์ คือให้สื่อมวลชนกระจายข่าวขอเชิญประชุมให้ โดยอ้างว่าออกหนังสือเชิญไม่ทัน*

นั่นแสดงให้เห็นถึงการทำงานที่ขาดการประสานงาน

จะว่าไปแล้วเรื่องหลายเรื่องเกิดขึ้นจากการโยนกลองของฝ่ายบริหาร กทม. ซึ่งพยายามโยนกลองปัดความรับผิดชอบไปให้หน่วยงานอื่น ทั้งนี้เพราะฝ่ายบริหารของ กทม. เข้ามาสู่ตำแหน่งได้โดยการเลือกตั้ง ซึ่งแน่นอน เมื่อได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วทำงานลักษณะที่ไม่เข้าท่าอย่างนี้ ศรัทธาจากมหาชนก็ย่อมเสื่อมลง และจะมีผลกระทบกระเทือนถึงการเลือกตั้งครั้งหน้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ฝ่ายบริหาร กทม. ก็เลยต้องพยายามโยนกลองแต่ไม่สำเร็จ

น้ำท่วมคราวนี้ยังสะท้อนให้เห็นภาพการทำงานในระบบราชการแบบไทยได้เป็นประการที่สาม เชื่อว่าคงยังพอจำเหตุการณ์บางเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้

น้ำท่วม/ ผู้ว่า กทม. ไม่อยู่/ ไปนอสโคว์ ใคร ๆ หนังสือพิมพ์และประชาชนบ่นลิดดึง / ไม่ได้หวังว่าจะกลับมาใช้ความสามารถทำให้น้ำลดได้/ แต่อยากเห็นความรู้จักรับผิดชอบ / วันหนึ่งเขากลับมา/เดอะรีเทอน ออฟ ธรรมนูญ เทียนเงิน/ วันแรกที่เขากลับมา เขาถลกขากางเกง/ เข็นรถยนต์/พอหนังสือพิมพ์ถ่ายรูปเสร็จ/เครื่องยนต์ก็ดิดเอง

มีความรู้สึกเหมือนเห็นนายพลโดดลงไปขุดสนามเพลาะเอง ซึ่งน่าจะไม่จำเป็น

นักบริหารที่ดีนั้นต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนงานให้รอบคอบ รัดกุม ไม่ใช่ทำงานในลักษณะขอให้พ้นตัวไปเป็นเรื่อง ๆ

ลักษณะการทำงานแบบเอาหน้า สอพลอ และไร้ประโยชน์ เข่นนี้มีอยู่เกลื่อนกราดในราชการไทย แก้อย่างไรก็แก้ไม่หาย

เพราะสอพลอแล้วได้ดิบได้ดีไปตามๆกัน

ถ้าจะแก้การสอพลอ ก็ต้องแก้ที่โรคประจำตัวของนักบริหารผู้ด้อยพัฒนา คือ โรคชอบให้ผู้น้อยเอาใจ คอยรองมือรองเท้า

ถ้านักบริหารระดับสูงไม่ชอบการสอพลอเสียอย่าง โรคนี้มันก็หายไปเอง

แต่นี่ชอบ-บอกว่าชอบ

มองและได้อะไร ๆ จากน้ำท่วมมาหลายอย่าง มีอยู่อีกอย่างที่น่าจะพูดก็คือ การทำงานในระบบราชการแบบยุคใครยุคมัน ทีใครทีมัน พวกใคร

พวกมัน

ซึ่งเห็นได้ชัดมาก

ข้อที่จะพูดก็คือ ประชาชนแถบล่าง คือ แถวซอยระนองสอง ละแวกบ้านเกศโกมล แถบนั้นไม่เคยรู้จักเลยว่า น้ำท่วมเป็นอย่างไร เพราะน้ำจะท่วมก็ต้องไปท่วมท้อน ทั้งนี้เนื่องจากบารมีของนายกรัฐมนตรีคนเก่า จอมพลถนอม กิตติขจร *ผู้นิราศร้าง*

พอมาถึงวันนี้ ตั้งแต่หัวซอยถึงท้ายซอยก็ท่วมตลอด

ขณะเดียวกัน ประชาชนแห่งซอยสวนพลู ผู้ที่ต้องเดินลุยน้ำมาทุกปีก็แปลกใจมากที่น้ำไม่ยอมท่วม

ท่านนายกคึกฤทธิ์ เองก็แปลกใจที่น้ำไม่ท่วมตามข่าว ท่านบอกกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ว่า *บ้านผมน้ำท่วมทุกปี ปีนี้แปลก มันไม่ท่วมเอาเลย ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น*

ผู้สื่อข่าวตอบว่า – **ก็เขาสูบน้ำจากคลองสาธรไปทิ้งที่อื่นมันเลยไม่ท่วม** ท่านนายกยิ่งสงสัยหนักขึ้นอีกว่า *ทำไมเขาไม่ทำอย่างนั้นกับท้อนด้วยเล่า น้ำจะได้ไม่ท่วม ประชาชนจะได้ไม่เดือดร้อน*

คอลัมนิสต์คนหนึ่งตอบแทนว่า– **ก็ประชาชนไม่ได้เป็นนายกรัฐมนตรี เหมือนกับท่านนี่ขอรับกระผม**

เป็นคำตอบที่สรุปอะไร ๆ ได้ทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องนี้

ข้อเขียนนี้จะไม่สมบูรณ์เลย หากไม่ได้พูดถึงสิ่งที่ได้มากับน้ำท่วมครั้งนี้อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งสำคัญมาก

สิ่งนั้นก็คือการร่วมแรง ร่วมมือ และร่วมใจกันของบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ทหาร ตำรวจจราจร อาสาสมัคร ลูกเสือ และประชาชนที่มีน้ำใจอันดีงามต่อส่วนรวมทั้งหลาย

บุคคลหลายฝ่ายดังกล่าวนี้ ทำงานโดยไม่มีค่าแรงงาน หรืออามิสสินจ้างแต่ประการใด เป็นการทำงานด้วยหัวใจปรารถนาดี ด้วยหน้าตาที่ยิ้มแย้ม และด้วยเหงื่อที่โทรมกายอยู่บนท้องถนน ตั้งแต่เช้าจนดึก อย่างไม่หน่ายต่อความเหนื่อยเหนื่อย

ไม่ว่าใครต่อใครจะส่งช่อดอกไม้ หรือคำชมให้แก่บุคคลเหล่านี้มามากมายเพียงใดแล้วก็ตาม เราก็ขอกล่าวชมย้ำไว้ในที่นี้อีกครั้ง

พลังแห่งความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจ ในลักษณะเช่นนี้นี่ปรากฏให้เห็นเสมอจากคนไทย ในภาวะคับขัน

คิดต่อไปอีกนิดเดียวว่า ถ้าหากในยามปกติเราสามารถหาพลังดังกล่าว มาใช้ในการพัฒนาประเทศได้แล้ว ก็เชื่อได้ว่าประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้ากว่านี้อีกมาก

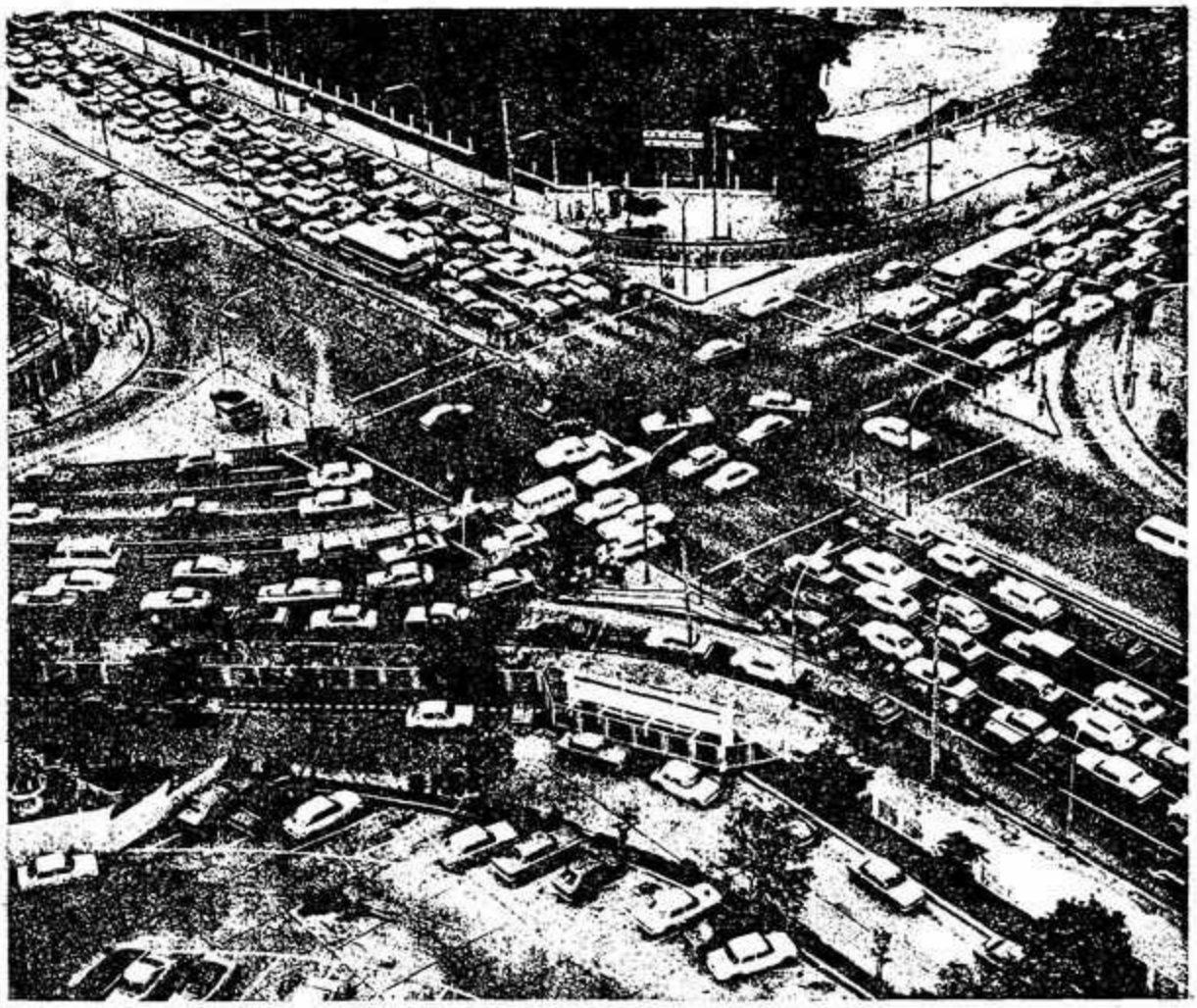
ความหวังที่จะเห็นการทำงานอย่างมีพลังในลักษณะสร้างสรรค์นี้

ฝากไว้กับความเป็นราชการด้วย เป็นประการสำคัญ

ขออย่าให้นานจนเกินรอ.

การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นในเขตมหานคร

ดร. ประสิทธิ์ ดำรงชัย

เป็นที่ยอมรับของบุคคลในวงการต่างๆ เป็นส่วนมาก เช่น นักรัฐศาสตร์ นักวางผังเมือง และนักสังคมศาสตร์มากกว่าครึ่งศตวรรษแล้วว่าปัญหาในเมืองเกิดจากการมีหน่วยราชการหรือรัฐบาลท้องถิ่นอิสระหลายหน่วยตั้งซ้ำซ้อนอยู่ในอาณาบริเวณมหานครแห่งเดียวกัน ประเทศต่าง ๆ หลายประเทศต่างก็พยายามเสนอแนวการปฏิรูปที่จะปรับปรุงรัฐบาลท้องถิ่นให้สอดคล้องกับปัญหาการเจริญเติบ

โต และการขยายตัวของเมืองดังกล่าว ซึ่งรวมถึงการเสนอให้มีการรวมรัฐบาลอิสระต่าง ๆ นั้นเข้าเป็นรัฐบาลมหานครด้วย ประเทศที่ทุ่มเทให้กับการปฏิรูปดังกล่าวมากที่สุด น่าจะได้แก่สหรัฐอเมริกา ซึ่งจากการสำรวจเมื่อปี ๑๙๗๐ ปรากฏว่ามีอาณาบริเวณที่เป็นมหานครอยู่ถึง ๒๔๓ แห่ง สำหรับประเทศอื่น ๆ เช่น แคนาดา อังกฤษ ญี่ปุ่น รวมทั้งไทยด้วยซึ่งมีมหานครเพียงประเทศละ ๒–๓ แห่งต่างก็มีการทดลองดำเนินการปฏิรูปกันเพียงแบบหรือสองแบบเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปโดยกลุ่มนักปฏิรูปทางการเมือง ซึ่งมีอยู่มากมายในสหรัฐอเมริกา ยังมิได้ประสบความสำเร็จพอที่จะเกิดการยอมรับจากประชาชนทั่วไป ความล้มเหลวดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้เกิดมีกลุ่มใหม่ที่เรียกว่า "พวกต่อต้านการปฏิรูป" ขึ้นในระยะ ค.ศ. ๑๙๖๐–๑๙๖๙ โดยมีความคิดเห็นตรงข้ามกับกลุ่มนักปฏิรูปดังกล่าวข้างต้น

เพื่อชี้ให้เห็นถึงแนวความคิดของทั้งสองกลุ่ม ผู้เขียนจะได้เสนอแนวความคิดดังกล่าวตามลำดับ พร้อมทั้งประสบการณ์การปฏิรูปที่เกิดขึ้นกับบางประเทศ นอกเหนือจากสหรัฐอเมริกา และในตอนท้ายจะเสนอผลกระทบจากอิทธิพลทางความคิดเห็นของบัญญาชนชั้นสูงที่มีต่อการปฏิรูปการปกครองมหานครในโลกที่สาม ซึ่งได้แก่เอเชียและอาฟริกา โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์อย่างมากแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น ของไทย ในปัจจุบัน

แนวความคิดของกลุ่มนักปฏิรูป

กลุ่มนักปฏิรูปได้พยายามเสนอหลักเกณฑ์และวิธีการทางทฤษฎีสำหรับการวิเคราะห์ปัญหา พร้อมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในเมือง แม้ว่าข้อสมมติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นจะเป็นสิ่งซึ่งไม่สามารถจะทำให้มองเห็นวิธีปฏิบัติได้อย่างแจ่มชัด แต่ก็นับได้ว่าเป็นแนวแนะในการแก้ปัญหาที่เป็นที่ยอมรับตลอดมาว่ามีความเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง ตัวอย่างแนวความคิดดังกล่าวปรากฏในระหว่างปี ๑๙๒๐-๑๙๖๐

ข้อเสนอแนะอันเป็นแนวความคิดขั้นมูลฐานของกลุ่มนักปฏิรูปที่เสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงสถาบันการปกครองบริหารมหานครจะเห็นได้ในหนังสือของ Anderson weidner หน้า ๖๔๑–๖๔๒ ซึ่งเห็นว่า

> "...ในอาณาบริเวณของเมืองหนึ่ง ๆ ควรจะมีรัฐบาลท้องถิ่นเพียงหนึ่งรัฐบาล.....การเลือกตั้งควรจะมีขึ้นเฉพาะตำแหน่งที่สำคัญที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่มีอยู่ไม่มากนัก.....นักปฏิรูปแทบทั้งหมด • ต้องการที่จะให้ยกเลิกระบบการแบ่งแยกอำนาจชนิดการปกครองท้องถิ่นอย่างหมดสิ้น..... ขณะเดียวกันอยากจะให้มีการแยกฝ่ายการเงิน ซึ่งเป็นผู้ออกกฎหมายออกจากฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีเพื่อที่นักบริหารหรือเจ้าหน้าที่ประจำเหล่านี้จะได้ทำงานของตนได้อย่างเต็มที่...ซึ่งไปกว่านั้นควรจะจัดมีองค์การบริหารเพียงหน่วยเดียวที่มีฝ่ายการบังคับบัญชาขึ้นไปยังหัวหน้าฝ่ายบริหารสูงสุดเพียงคนเดียว.

แม้ว่าข้อสรุปดังกล่าวจะเขียนขึ้นครั้งแรกตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๒๕ Ostrom ได้ชี้ให้เห็นว่าข้อเสนอแนวการปฏิรูปมหานครเช่นนี้ยังคงใช้ได้มาจนถึงทุกวันนี้นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่นผล

ประโยชน์ส่วนรวมจะต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนบุคคล การมีรัฐบาลหลายรัฐบาลซ้ำซ้อนกันมีแต่จะเกิดความวิบัติ การให้บริการอย่างเท่าเทียมกันและครอบคลุมมหานครทั้งหมดโดยรัฐบาลระดับเดียวเป็นที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง การปล่อยให้มีรัฐบาลซับซ้อนหลายระดับจะทำให้ขัดขวางการควบคุมโดยประชาชนและหน่วยการปกครองท้องถิ่นควรจะใหญ่พอที่จะให้บริการที่ประหยัดได้

Scott Greer ได้สรุปสมมติฐานของนักปฏิรูปกลุ่มหนึ่งซึ่งใช้ในการศึกษาปัญหาในเขตมหานครเซนต์หลุยส์ไว้ว่า

"..... รัฐบาลซึ่งซ้ำซ้อนกันหลายรัฐบาลหลายระดับจะทำให้เกิดผลเสียดังนี้

๑) มีความผันแปรแตกต่างในระดับของผลิตผลและบริการมากในระหว่างหน่วยของรัฐบาลย่อยภายในมหานคร

๒) มีความแตกต่างกันมากในแง่ของประสิทธิภาพหรือผลประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนต่อหน่วยระหว่างรัฐบาลย่อย

๓) บริการบางอย่างจะอยู่ในขั้นต่ำตลอดทั้งมหานคร อันเนื่องมาจากผลของบริการที่เลวของรัฐบาลย่อยที่เป็นผู้รับผิดชอบในการบริการนั้น

โดยสรุปแล้วกลุ่มนักปฏิรูปมีความเชื่อในความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างกันของรูปแบบทางโครงสร้างกับผลการปฏิบัติงานที่จะเกิดขึ้น และเชื่อว่าควรจะรวมรัฐบาลย่อยต่าง ๆ ที่ซ้ำซ้อนกันเข้าด้วยกันเป็นรัฐบาลเดียวแล้วให้บริการทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ครอบคลุมไปทั่วตลอดทั้งเขตมหานคร

อย่างไรก็ดี จากประสบการณ์ที่ผ่านมาปรากฏว่าในบรรดามหานครมากกว่า ๒๐๐ แห่งของอเมริกาที่พยายามจะปฏิรูปการปกครองตามความคิดข้างต้น มีอยู่ไม่ถึง ๖ แห่งที่สามารถจะผลักดันจนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญในโครงสร้างของรัฐบาลท้องถิ่นได้ ส่วนที่เหลือทั้งหมดต่างล้มเหลวและเลิกไปเพราะพ่ายแพ้ในการออกเสียงประชามติ ความล้มเหลวทั้งหมดเกิดจากการที่นักปฏิรูปไม่สามารถจะชี้ให้แจ่มชัดถึงผลทางปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นดังได้กล่าวมาแล้ว

จากข้อบกพร่องจนทำให้เกิดความล้มเหลวนี้เอง Ecssnom Ostrom ได้เสนอรูปแบบ สำหรับการวิจัยอันแจ่มชัดในรูป empirical research เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่ผ่านมา

ตามรูปแบบข้างต้น Ostrom เสนอกลุ่มของแปรที่เกี่ยวข้องกันอยู่ ๓ กลุ่ม คือ (ก) ตัวแปรอิสระ ๒ ตัว ได้แก่ขนาดของรัฐบาลท้องถิ่น และและความซับซ้อนของหน่วยงานภายในบริเวณมหานคร (ข) ตัวแปรระหว่างกลาง ๓ ตัวได้แก่ ความชำนาญทางวิชาชีพของแต่ละกลุ่มชน การยึดมั่นในสายการบังคับบัญชาและจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เข้าดำรงตำแหน่งโดยการเลือกตั้ง และ (ค) ตัวแปรตาม ๕ ตัวได้แก่ผลผลิตต่อคน ประสิทธิภาพในการจัดหาบริการ การกระจายของต้นทุนไปยังผู้รับประโยชน์ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน

แนวความคิดของกลุ่มต่อต้านการปฏิรูป

ดังได้กล่าวแล้วว่า ฝ่ายต่อต้านการปฏิรูปได้ปรากฏตัวออกมาอย่างกว้างขวางในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๖๐–๑๙๖๙ ในรูปของการวิจารณ์การกระทำแนะแนวความคิดของกลุ่มนักปฏิรูป แต่การที่

จะกล่าวว่า นักวิจารณ์ทั้งหมดล้วนเป็นพวกต่อต้านการปฏิรูปก็ไม่เป็นการถูกต้องนัก เพราะบางคนก็มีความคิดเป็นกลาง โดยเห็นว่าทั้งสองฝ่ายต่างก็มีส่วนดีและส่วนเสียพอ ๆ กัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดได้แก่ Ostrom ซึ่งเสนอรูปแบบที่เป็นทางเลือกอีกอันหนึ่งแตกต่างไปจากแบบแรกและเรียกชื่อว่า Posited Relations Among Variables in the Political Economy Tradition รูปแบบที่กล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าประเภทของสินค้าและบริการสาธารณะจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการกำหนดขนาดและจำนวนของรัฐบาลท้องถิ่นภายในบริเวณมหานคร รัฐบาลมหานครจึงอาจจะจัดหาบริการบางประเภทได้ดีกว่าที่จะให้รัฐบาลย่อยแต่ละแห่งจัดทำกันเอง

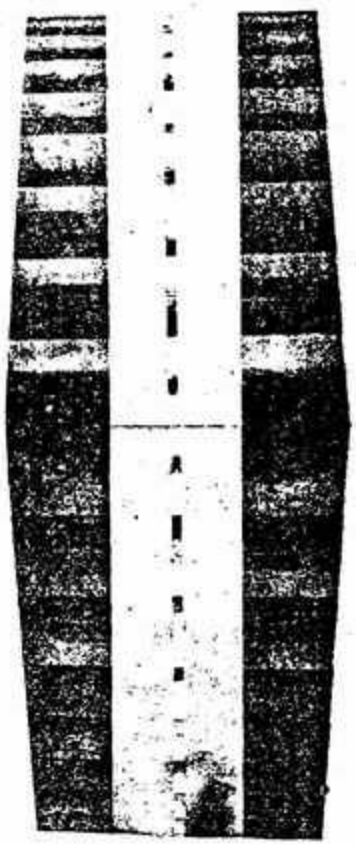
แนวความคิดของนักต่อต้านการปฏิรูปที่รุนแรงได้แก่การปล่อยให้มีรัฐบาลท้องถิ่นย่อย ๆ ที่มีอิสระในการจัดการปกครองตนเองอย่างเต็มที่มากมายหลาย ๆ รัฐบาล ในรูปที่เรียกว่า "polycentric" ภายในบริเวณมหานครหนึ่ง ๆ ความคิดดังกล่าวมีลักษณะตรงกันข้ามกับแนวความคิดของพวกหัวรุนแรงในฝ่ายนักปฏิรูปที่จะเห็นมหานครหนึ่งมีรัฐบาลท้องถิ่นเพียงรัฐบาลเดียว โดยยุบรัฐบาลย่อยในท้องถิ่นเสียแล้วโอนหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งหมดมาให้แก่รัฐบาลมหานคร สำหรับในอเมริกาเอง Oliver Williams ให้ความเห็นว่า "ในระหว่างแนวความคิดของพวกหัวรุนแรงทั้งสองฝ่ายนี้ ข้อเสนอในการปกครองมหานคร ในรูปที่เอียงไปทางกลุ่มนักต่อต้านการปฏิรูปปรากฏว่าได้รับความสำเร็จมากที่สุด

อาจจะกล่าวได้ว่าการปฏิรูปในอเมริกามิได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ความล้มเหลวที่ฝ่ายต่อต้านการปฏิรูปใช้เป็นจุดสำคัญในการโจมตีได้แก่การที่ข้อเสนอของฝ่ายปฏิรูปที่เสนอให้ประชาชนลงมตินั้น ได้รับการยอมรับจากประชาชนน้อยมาก ฝ่ายต่อต้านการปฏิรูปกล่าวหาว่าข้อเสนอที่นักปฏิรูปเสนอมานั้นมุ่งหวังที่จะแก้ปัญหาโดยวิธีเผด็จการ แปรเปลี่ยนความต้องการของประชาชนแต่ละคนให้เป็นไปตามความต้องการของนักวางแผนและนักการเมืองผู้กุมอำนาจแต่ผู้เดียว การที่ฝ่ายปฏิรูปเสนอให้มีสายการบังคับบัญชาที่ขึ้นตรงต่อรัฐบาลมหานคร เพียงแห่งเดียวย่อมเป็นการบังคับให้ชุมนุมชนเล็ก ๆ ในท้องถิ่นต้องการทำตามความต้องการของส่วนรวมโดยปราศจากการเอาใจใส่ในความต้องการส่วนบุคคล

ฝ่ายต่อต้านการปฏิรูปเชื่อว่าความชำนาญเฉพาะด้านจะมีอยู่และแตกต่างกันไปในแต่ละชุมนุมชนภายในอาณาบริเวณของมหานคร ความแตกต่างดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งกับชุมนุมชนอื่น ๆ อันจะเป็นการสนับสนุนและเป็นการที่จะต้องแบ่งการปกครองตนเองไปให้แก่ชุมชนเล็กๆ ภายในมหานครเหล่านั้น

ตัวอย่างความสำเร็จตามความคิดของฝ่ายต่อต้านการปฏิรูปที่สำคัญมีอยู่ ๒ กรณี คือที่ลอส

แองเจลีสเคาท์ตี และทีพลาเดลเฟีย สิ่งที่ฝ่ายนี้ใช้เป็นหลักการในการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่หลักแห่งความร่วมมือการแข่งขันและการแก้ปัญหาความขัดแย้งในระหว่างชุมชนเล็ก ๆ พวกนี้เชื่อว่าเป็นความผิดพลาดอย่างยิ่งทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติที่จะใช้สายการบังคับบัญชาเป็นหลักให้บรรลุถึงความร่วมมือระหว่างชุมนุมชน การร่วมมือประสานงานโดยไม่ต้องอาศัยสายการบังคับบัญชาโดยตรงจะเห็นได้จากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบของราคาและตลาด ซึ่งบรรดานักต่อต้านการปฏิรูปทั้งหลายได้นำมาดัดแปลงให้เหมาะกับสภาพการปกครองตนเองของท้องถิ่นโดยอาศัยข้อตกลงยินยอมพร้อมใจที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างหน่วยบริการท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีทรัพยากรและความชำนาญต่างกันอันจำเป็นหรือเป็นเหตุสำคัญให้ร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันอยู่ได้อย่างมั่นคงถาวร

นอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว อีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้การปกครองมหานครแบบ Polycentric ตามความคิดของพวกต่อต้านการปฏิรูปได้ผลได้แก่การแข่งขันกันโดยอาศัยการเจรจาตกลงเป็นเครื่องมือ การแข่งขันกันในเชิงของการเจรจาตกลงดังกล่าวจะช่วยให้เกิดมีการร่วมมือระหว่างกลุ่มในรูปของ rewarding coalitions เพื่อตัดสินวินิจฉัยปัญหาร่วมกันในระหว่างรัฐบาลหรือหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ภายในบริเวณมหานครซึ่งมีความต้องการและความชำนาญที่แตกต่างกันทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยไม่จำเป็นต้องรวมกันเข้าเป็นรัฐบาลมหานครภายใต้สายการบังคับบัญชาเดียวกันเลย

แนวความคิดโดยย่อของฝ่ายต่อต้านการปฏิรูปได้แก่ความเชื่อที่ว่ารัฐบาลมหานครเพียงระดับเดียวที่จะเป็นผู้รับผิดชอบหน้าที่บริการสาธารณะทั้งหมดภายในบริเวณมหานครนั้นไม่น่าจะได้รับการยอมรับหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะเป็นที่พอใจตามที่ประชาชนต้องการได้ดีกว่ารัฐบาลย่อยหลายๆ รัฐบาลกระทำกันเองเลย

ข้อโต้แย้งระหว่างฝ่ายนิยมและฝ่ายต่อต้านการปฏิรูปในเรื่องที่เกี่ยวกับโครงสร้างของรัฐบาลหรือการปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมในเขตมหานครยังคงจะมีต่อไปอีกอย่างแน่นอน แต่สิ่งที่น่าพิจารณาสำหรับสภาพแวดล้อมในลักษณะของอเมริกาได้แก่ข้อเท็จจริงที่ว่า ฝ่ายนิยมการปฏิรูปให้มีการรวมอำนาจปกครองมหานครจะไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่โดยไม่ได้รับการขัดขวางเช่นเมื่อก่อนต่อไปอีกแล้ว บัดนี้การณ์ได้ปรากฏเด่นชัดแล้วว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสถาบันนั้นมิได้ทำให้ผลประโยชน์ที่ได้รับมากกว่าต้นทุนที่ได้ลงไปเสมอไป เหนือสิ่งอื่นใดแนวโน้มในปัจจุบันได้ชี้ให้เห็นว่าความนิยมในการใช้รัฐบาลมหานครให้ทำหน้าที่ครอบคลุมไปทั่วทุกหนทุกแห่งและทุกบริการได้ลดน้อยลงไปทุกที ดังนั้น ความพยายามที่จะเสนอให้มีการปฏิรูปการปกครองมหานครไม่ว่าในสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอื่นใดก็ตามควรจะต้องนำเอาแนวความคิดของฝ่ายต่อต้านการปฏิรูปเข้ามาร่วมพิจารณาด้วยเสมอ บางแห่งอาจต้องใช้วิธีผสม และบางแห่งอาจจะเหมาะที่จะให้คงรูปรัฐบาลย่อยที่มีอิสระต่าง ๆ ไว้เช่นเดิมก็ได้โดยไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทั้งสิ้น

ประสบการณ์การปฏิรูปภายนอก สหรัฐอเมริกา

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าความล้มเหลวในการปฏิรูปการปกครองมหานครของสหรัฐ ฯ เป็นผลเนื่องมาจากอุดมการณ์ของชาวอเมริกันซึ่งตกทอดมาตั้งแต่สมัย Jeffersonian and Jacksonian อุดมการณ์ดังกล่าวได้แก่การให้การเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปรัฐบาลจะต้องผ่านการลงประชามติ และความเชื่อที่ว่ารัฐบาลที่เล็กและใกล้ชิดกับประชาชนมากๆ เป็นรัฐบาลที่ดีที่สุด - ความเชื่อดังกล่าวนับว่าเป็นอุปสรรคอันสำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการปกครองและการเมืองของท้องถิ่น ปัญหาสำคัญจึงอยู่ที่ว่าสถานการณ์เช่นนี้จะมีผลเหนือการปฏิรูปการปกครองมหานครในประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากสหรัฐอเมริกาหรือไม่ ? มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการเปลี่ยนแปลงและการจัดรูปการปกครองมหานครในประเทศเหล่านั้น? และในประเทศที่มีการปฏิรูปแล้ว ผลการปฏิรูปนั้น ๆ เป็นไปในรูปใด ?

นอกจากโตรอนโตและมหานครลอนดอนแล้ว ประสบการณ์การปฏิรูปมหานครในประเทศอื่นภายนอกสหรัฐอเมริกายังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในวงวิชาการทางการเมืองในเมืองนัก ยิ่งไปกว่านั้นการปฏิรูปในโตรอนโต ลอนดอน และมหานครอื่น ๆ ในเอเชียและอาฟริกายังมีพื้นฐานและภูมิหลังที่แตกต่างไปจากที่ปรากฏในสหรัฐอีกด้วย สำหรับที่โตรอนโตนั้น การต่อสู้เพื่อจะปฏิรูปรวมทั้งความสำเร็จที่ได้รับนับว่าแพร่หลายเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก

รูปการปกครองที่ใช้ในโตรอนโต ซึ่งเริ่มเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๕๔ ได้แก่ "ระบบสหพันธ์" ซึ่งอเมริกาเองก็ได้พยายามนำมาใช้ที่

Miami–Dade County แต่ไม่ได้รับความสำเร็จ เช่น ในโตรอนโต ลักษณะการต่อสู้ระหว่างฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุนในโตรอนโต ในการนำรูปการปกครองมหานครมาใช้ หาได้แตกต่างไปจากการต่อสู้ที่เกิดขึ้นในอเมริกา ในระหว่างช่วงของปี ค.ศ. ๑๙๔๐–๑๙๕๐ กล่าวคือ

> "พวกนิยมรวมอำนาจได้แก่นักการเมืองในเมืองโตรอนโต ซึ่งเชื่อว่ารัฐบาลมหานครเพียงรัฐบาลเดียวเท่านั้นที่จะสามารถให้บริการและทำการพัฒนาให้เกิดความเจริญในอนาคตได้ นอกจากนี้ยังมีฝ่ายสนับสนุนอื่นได้แก่หนังสือพิมพ์ผู้เชี่ยวชาญการวิจัย เจ้าหน้าที่รัฐบาล และบุคคลทั่วไปที่เชื่อการให้บริการที่เท่าเทียมกันจำต้องมีการประนีประนอมกัน ภายในวงการเมืองการบริหาร..... สำหรับฝ่ายด้านการปฏิรูปมักจะได้แก่พวกที่เรียกว่า "เห็นแก่ตัว" พวกนักการเมืองหรือผู้ชานเมือง ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยในเทศบาลเหล่านั้น และกลุ่มประชาชนและบุคคลที่คำนึงถึงความสำคัญในคุณค่าความเป็นมนุษย์ซึ่งจะหาได้เฉพาะในหน่วยของรัฐบาลท้องถิ่นขนาดเล็ก ๆ หรือขนาดกลางเท่านั้น"

ความสำเร็จในการนำแผนการปกครองมหานครมาใช้ก็เนื่องมาจากการที่ฝ่ายสนับสนุนสามารถเอาชนะเหนือฝ่ายค้าน กล่าวคือคณะกรรมาธิการเทศบาลแคว้นออนตาริโอ ซึ่งมีอำนาจเหนือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และโครงสร้างของการปกครองท้องถิ่นต่างก็สนับสนุนที่จะให้นำแผนการการปกครองมหานครมาใช้ โดยได้รับการสนับสนุนจากเสียงส่วนใหญ่ในสภานิติบัญญัติแห่งแคว้นออนตาริโอด้วย สำหรับการพิจารณานำการปกครองในรูปสหพันธ์มาใช้เป็นเพราะการปกครองรูปนี้จะช่วยให้มีการขยายขอบเขตการปกครองบริหาร ให้ครอบคลุมออกไปโดยไม่กระทบกระเทือนต่ออาณาเขต และการปฏิบัติงานโดยทั่วไปของเทศบาลย่อยแต่ละแห่งมากนัก

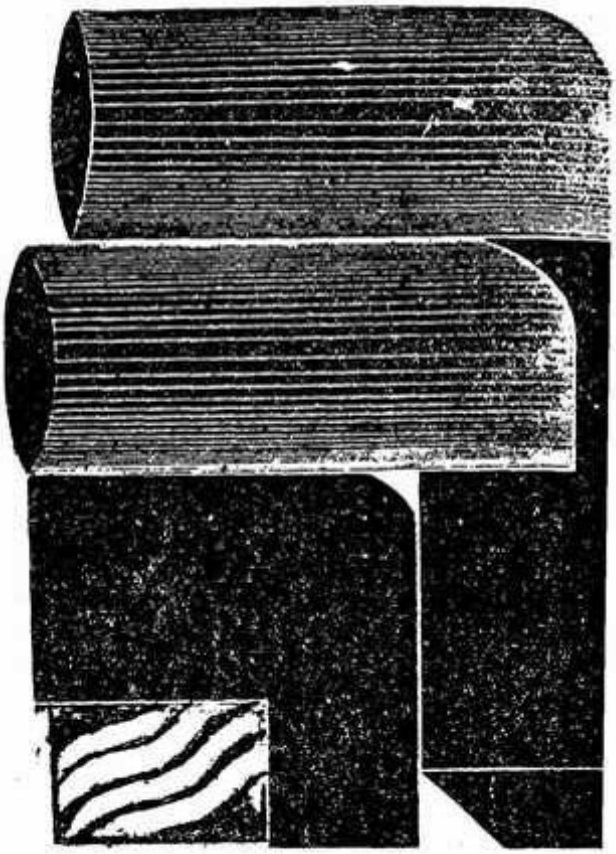
สำหรับความสำเร็จในการปฏิบัติตามแผนการปกครองมหานครนั้น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกันในแง่ที่ว่ารัฐบาลมหานครจะมีหน้าที่กระทำการในกิจการที่มีลักษณะครอบคลุมไปทั่วมากกว่ากิจการที่เป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ประกอบกับได้จัดให้มีระบบการกำหนดตัวแทนจากหน่วยเทศบาลย่อย ๆ ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้นยังได้กำหนดให้แผนดังกล่าวได้สนองวัตถุประสงค์หรือความต้องการทั้ง ๒ ด้าน คือ ให้รัฐบาลมหานครมีอำนาจเพียงพอที่จะดำเนินการในกิจการที่มีขอบเขตกว้างขวางทั่วไป และสร้างความเสมอภาคด้านการเงินยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันก็ทำให้รัฐบาลมหานครเป็นที่ยอมรับของเทศบาลแต่ละแห่งมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การกระทำดังกล่าวนับเป็นการเพิ่มความพอใจให้แก่บุคคลบางกลุ่มโดยไม่ได้ลดความพอใจจากชุมนุมชนใดเลย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการปฏิบัติในอเมริกาแล้วจะเห็นได้ว่าโตรอนโตมีความแตกต่างอยู่มากตรงที่การประกาศใช้แผนการปกครองมหานครเป็นเรื่องของสภานิติบัญญัติโดยตรงโดยมิได้ผ่านการลงประชามติ เช่นในอเมริกา นอกจากนี้ยังมิได้เปิดโอกาสให้เทศบาล

แต่ละแห่งได้มีโอกาสโต้แย้งคัดค้านอย่างไม่เป็นทางการอีกด้วย

มหานครลอนดอนนับเป็นตัวอย่างการปฏิรูปอีกแห่งหนึ่งที่แตกต่างไปจากอเมริกาอยู่มาก ข้อเสนอที่ Royal Commission on Local Government in Greater London (ค.ศ. ๑๙๕๙-๑๙๖๐) เสนอมีความหมายเช่นเดียวกับที่ปรากฏในโตรอนโต กล่าวคือ แต่ละโบโร่ (Borough) จะต้องเป็นหน่วยรัฐบาลท้องถิ่นขั้นต้น และจะปฏิบัติภารกิจทั้งหมดนอกจากกิจการที่ครอบคลุมและรัฐบาลมหานครลอนดอนบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

การปกครองในรูปมหานคร ของลอนดอนเริ่มประกาศใช้เป็นทางการเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๓ หลักจากที่มีการโต้แย้งระหว่างฝ่ายสนับสนุน และฝ่ายค้านมาเป็นเวลานาน ความสำเร็จครั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากคุณลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมทางการเมืองของอังกฤษ ๒ ประการ คือ อำนาจครอบงำของรัฐบาลระดับชาติและลักษณะการลงมติของสภาพาเลียเม้นท์ ถ้าเป็นความปรารถนาของรัฐบาลกลางที่จะทำการสิ่งใดแล้ว รัฐบาลมักจะสามารถทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงสิ่งอื่น ๆ มากนัก ในกรณีนี้ ทางรัฐบาลมีความพอใจที่จะทำตามข้อเสนอของ Royal Commission ในอันที่จะให้มีการปกครองลอนดอนในรูปมหานคร

สำหรับสภาพพาเลียเม้นท์นั้น แนวความคิดที่จะให้ประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายมีน้อยมาก แม้ในกรณีการล้มเลิกสถาบันทางการเมืองซึ่งถือว่ามีความสำคัญมากก็ตาม สภาพาเลียเม้นท์จะเป็นผู้จัดตั้งและเปลี่ยนแปลงรูปการปกครองท้องถิ่นโดยไม่ต้องมีการออกเสียงประชามติเลย

การปฏิรูปการปกครองมหานครในเอเชียและแอฟริกาแม้ส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลจากโลกตะวันตก แต่มีลักษณะหลายประการที่แตกต่างออกไป ลักษณะการพัฒนาเมืองในย่านเอเชียทั่วไปจะมีลักษณะดังนี้

๑) เป็นลักษณะการพัฒนาเมืองแบบจอมปลอมซึ่งแตกต่างไปจากที่ปรากฏในโลกตะวันตก

๒. เกิดจากการเพิ่มของประชาชนตามธรรมชาติมากกว่าการโยกย้ายอพยพระหว่างชนบทและเมือง

๓. การโยกย้ายอพยพระหว่างชนบทและเมืองในเอเชียเกิดจากแรงผลักดันของความจนในชนบทมากกว่าที่จะเกิดจากแรงดึงดูด จากการพัฒนาภายในเมือง

๔. เอเชียมีลักษณะความเจริญเติบโตของเมืองที่มากเกินไปเมื่อเทียบเปอร์เซนต์ของผู้อาศัยอยู่ในเมืองกับประเทศในโลกตะวันตกเมื่อตอนที่มีการพัฒนาระดับเดียวกัน และ

๕. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในเมืองแถบเอเชียไม่เหมือนกับที่ปรากฏในเมืองของประเทศตะวันตก

บัญญาชนกับการปฏิรูปมหานคร ภายนอกโลกตะวันตก

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองในประเทศฝ่ายตะวันตกมักจะได้รับการพิจารณาว่าเป็นปัญหาของรัฐบาลท้องถิ่น แต่ในทางตรงข้าม ประเทศในโลกที่สามมักจะเห็นว่าปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาการเมืองระดับชาติ ที่จะต้องนำเอารัฐบาลกลางเข้ามาร่วมพิจารณาด้วยเสมอ การปฏิรูปการปกครองมหานคร มักจะเน้นถึงการพัฒนาประเทศและความรู้สึกชาตินิยมที่จะรักษาเอกภาพ กฎหมาย และความสามัคคีกลมเกลียวของคนในชาติ ข้อสมมติที่ใช้ในโลกตะวันตกไม่อาจจะนำมาใช้กับโลกที่สามเหล่านี้ได้เลย กล่าวคือวัตถุประสงค์สำคัญของการปกครองบริหารท้องถิ่นในโลกตะวันตกคือการถ่ายทอดความมั่งคั่งที่มีอยู่ให้กลายเป็นบริการแก่สังคมโดยเน้นที่การกระจายบริการเหล่านั้นให้เท่าเทียมกันระหว่างคนรวยและคนจน แต่ในโลกที่สามนั้นนอกจากจะหาความมั่งคั่งในชาติไม่ได้แล้ว ยังปรากฏว่าทุกคนต่างก็ยากจนกันแทบทั้งสิ้น ยิ่งไปกว่านั้นกลไกในการตัดสินใจต่าง ๆ ได้ถูกควบคุมโดยผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล และโดยข้าราชการประจำซึ่งต่างก็ถูกควบคุมอย่างเข้มงวดและใกล้ชิดรัฐบาล ลักษณะการควบคุมอย่างเข้มงวดโดยรัฐบาลกลางเช่นนี้ยังปรากฏพบในโตเกียวอีกด้วย

จากลักษณะที่กล่าวข้างต้นนี้เองที่ทำให้มองเห็นได้อย่างแจ่มชัดว่า การปฏิรูปการปกครองมหานครของประเทศในโลกที่สามจำต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของบัญญาชน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติโดยประชาชนทั่วไปจะมีส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

แนวความคิดเกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยตะวันตกได้มีการปลูกฝังในหมู่ผู้บริหารระดับสูงรัฐบาลต่างก็ถูกครอบงำโดยกลุ่มบัญญาชนเหล่านี้โดยมิได้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนโดยทั่วไปเลย บางคนให้ความเห็นว่าลักษณะดังกล่าวเป็นผลเนื่องมาจากลัทธิอาณานิคม และได้กล่าวไว้ว่าลัทธิอาณานิคมได้นำเอาระบบการเมืองการบริหารที่มีข้าราชการเป็นใหญ่เข้าไปทุกหนทุกแห่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยิ่งกว่าที่จะสร้างให้เกิดการเมืองและการปกครองโดยประชาชน" อำนาจทางการเมืองได้ถูกถ่ายทอดจากกษัตริย์ไปยังกลุ่มบัญญาชนส่วนน้อยแทนที่จะเป็นประชาชนส่วนรวม

สำหรับในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขณะที่ช่องว่างระหว่างบัญญาชนชั้นปกครองกับประชาชนคนธรรมดาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ บัญญาชนเหล่านี้ยิ่งต้องอาศัยอำนาจการบีบบังคับที่กว้างขวางเพิ่มขึ้นโดยมีพรรคการเมือง หรือกำลังทหารคอยช่วยสนับสนุนให้สามารถรักษาอำนาจการควบคุมอยู่ได้ อย่างไรก็ดีนครต่าง ๆ ในเอเชียต่างก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการทางการเมืองในเขตนั้น นครเหล่านี้จะมีความสำคัญเป็นพิเศษในการเสริมสร้างประเทศชาติ คนในเมืองจะเป็นกลุ่มสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดความจงรักภักดี และเป็นฝ่ายที่จะช่วยให้การพัฒนาการทางการเมืองใหม่ ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ ในขณะเดียวกันนครเหล่านี้ก็มีความสำคัญอันยิ่งใหญ่ต่อการพัฒนาทางการเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยเหตุผลความเชื่อมั่นทางการบริหารและวิธีการทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเมืองดัดแปลงนำไปใช้กับบัญหาระดับชาตินครต่าง ๆ โดยเฉพาะนครหลวงจะเป็นหน้าต่างสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะต่าง ๆ ที่เพิ่งขึ้นมาเอามาจากโลกตะวันตก ซึ่งอารยวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่นำเข้ามาได้รับการดัดแปลงให้เหมาะสมก็จะช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาเหล่านี้ได้เจริญก้าวหน้าและพัฒนาการไปได้เป็นอันมาก ด้วยเหตุดังกล่าวนี้บัญญาชนชั้นปกครองจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องอาศัยหลักเหตุผลทางการบริหารและการอาศัยกฎเกณฑ์ในการพัฒนาปฏิรูปมหานคร เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาโครงสร้างแห่งอำนาจการควบคุมของตนต่อไป

การปฏิรูปเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ แต่ความเข้มข้นในการรวบอำนาจมักจะแตกต่างไปในแต่ละประเทศ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิรูปขึ้นอยู่ที่ว่าบัญญาชนชั้นปกครองเหล่านี้จะสามารถชักจูงเกลี้ยกล่อมให้มหาชนเห็นว่าการปฏิรูปนั้น ๆ สอดคล้องกับหลักกฎหมายและหลักเหตุผลได้เพียงใด หลักการดังกล่าวนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่บัญญาชนชั้นปกครอง ซึ่งไม่ว่าจะมีอำนาจเข้มแข็งเพียงใดจะต้องเอาใจใส่จดจำอยู่เสมอ จึงจะสามารถรักษาอำนาจการควบคุมของตนไว้ได้

เพื่อให้บรรลุถึงเกณฑ์พิจารณาข้างต้น การจัดองค์การบริหารมหานครในรูป "สหพันธ์" นับ

เป็นข้อแนะนำที่คิดว่าจะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เพราะรูปแบบและโครงสร้างการปกครองดังกล่าวไม่เพียงแต่จะกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ยังเหมาะสมกับสภาพความซับซ้อนแห่งอาณาบริเวณของชุมนุมชนต่าง ๆ เหล่านั้นด้วย

ในขณะที่มหานครต่าง ๆ ทั่วโลกขยายตัวและพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ และความสนใจได้หันมาสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การปกครองบริหารเพิ่มมากขึ้นเพื่อจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับประชาชนที่อาศัยในมหานครดังกล่าว ปรากฏว่าปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมทางการเมืองได้มีบทบาทสำคัญที่จะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการผสมสานรวมตัวผนึกกำลังของชุมชนต่าง ๆ ในบริเวณมหานครเหล่านี้ ขณะเดียวกันการเมืองและการบริหารท้องถิ่นในรูปที่จะให้ประชาชนชาวท้องถิ่นได้มีบทบาทเหนือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสำคัญของรัฐบาล เพื่อเพิ่มความเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐบาลกลางที่มีมากขึ้นทุกขณะ ประสบการณ์ที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่ายิ่งประเทศเจริญและพัฒนาไปมากเพียงใด การการเปลี่ยนแปลงในรูปการปกครองตนเอง ซึ่งกำหนดโดยบัญญัติชนชั้นปกครองก็จะลดลงเรื่อย ๆ ดังเช่นในสหรัฐอเมริกา และประชาชนก็จะเพิ่มการมีบทบาทเข้ามามีส่วนในการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่มีผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของเขา

สำหรับโลกที่สามนั้นการปฏิรูปมีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับที่กล่าวข้างต้น โดยยังขึ้นมั่นคงอย่างเหนียวแน่นอยู่กับรัฐบาลกลางระดับชาติและในกลุ่มบัญญาชนเป็นสำคัญ เหตุผลสำคัญส่วนหนึ่งได้แก่การขาดแคลนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังจากประชาชนนอกจากนี้ยังมีความจำเป็นเกี่ยวเนื่องกับความต้องการที่จะพัฒนาประเทศไปพร้อม ๆ กันด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นของประเทศเหล่านี้จึงต้องกำหนดให้มีลักษณะเป็นสายการบังคับบัญชาขึ้นไปตามลำดับเสียเป็นส่วนมากการปฏิบัติการกิจในการให้บริการที่สำคัญ ๆ จึงถูกจัดทำตามข้อสมมติที่ว่า รัฐบาลท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นเพียงระดับชั้นระดับหนึ่งภายในสายการบังคับบัญชาของรัฐบาลกลางดังกล่าวเท่านั้น

จึงอาจจะกล่าวได้ว่า ความสำเร็จในการปฏิรูปการปกครองมหานครของโลกที่สามน่าจะต้องอาศัยการนำเอาการปฏิรูปในรูปของการรวมตัวเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาใช้ เช่นแบบสหพันธ์เป็นต้น การปฏิรูปในแบบของการร่วมมือกันระหว่างหน่วยรัฐบาลท้องถิ่นอิสระต่าง ๆ ในรูป Polycentric type คงจะหวังผลได้น้อยมากโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครของไทยซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ ต่างก็ยากจน ขาดกำลังอำนาจในการเจรจาต่อรอง และเหนือสิ่งอื่นใด การขาดแคลนอำนาจอิสระ ที่จะช่วยให้การเจรจาต่อรองและการร่วมมือกันได้ผลอย่างแท้จริงได้

แก้ ๓๑-๓๐ ต่อต่อเล่มนี้

จรรยาบรรณของข้าราชการ

โดย สีมา สีมานันท์

ที่มา

ในสังคมประชาธิปไตย รัฐมีมาตรการที่ใช้เป็นแนวทางกำหนดความประพฤติของข้าราชการ และควบคุมบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ข้าราชการวางตนสมตามฐานะแห่งตน ๓ ประการ คือ

๑. โดยกฎหมายมหาชนและศาลสถิตย์ยุติธรรม เช่น ข้าราชการที่ทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงย่อมถูกดำเนินคดีอาญา เป็นต้น

๒. โดยกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน ได้แก่บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับวินัยข้าราชการ และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้าราชการและการปฏิบัติราชการ เช่น ระเบียบการแต่งกาย ระเบียบการใช้ยานพาหนะของทางราชการ กำหนดเวลาทำงาน เป็นต้น

๓. โดยหลัก**จริยธรรม**ของข้าราชการ หมายถึงข้อกำหนดในทางศีลธรรมที่ข้าราชการพึงมีว่าควรหรือไม่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างไรจึงเหมาะสมแก่การเป็นผู้รับใช้รัฐและประชาชน เป็นหลักปฏิบัติที่เชื่อมโยงช่องว่างซึ่งกฎหมายระเบียบข้อบังคับกรอบคลุมได้ไม่ทั่วถึง

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๑๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘

ว่าด้วยการเลือกข้าราชการพลเรือนเข้าร่วมเป็น

อ.ก.พ. วิสามัญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องการดำเนินการ

ทางวินัย การออกจากราชการ การร้องทุกข์หรือการอุทธรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๒) และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เมื่อกรรมการข้าราชการพลเรือนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งจะถึงกำหนดพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้สำนักงาน ก.พ. แจ้งให้กรมต่าง ๆ ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสองเดือน และให้กรมต่าง ๆ ดำเนินการเลือกข้าราชการพลเรือนในสังกัดเป็นผู้แทนกรมกรมละหนึ่งคน แล้วแจ้งชื่อและตำแหน่งของผู้แทนกรมไปให้สำนักงาน ก.พ. ทราบภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันได้รับแจ้งจากสำนักงาน ก.พ.

ข้อ ๒ เพื่อประโยชน์ในการเลือกผู้แทนกรมตามข้อ ๑ ให้สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีเป็นหน่วยเดียวกับสำนักงานปลัดกระทรวงหรือสำนักงานปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ ให้สำนักงาน ก.พ. จัดทำบัญชีรายชื่อและตำแหน่งของผู้แทนกรมขึ้นไว้ แล้วส่งบัญชีนั้นไปให้ผู้แทนกรมทราบก่อนวันเลือกตามข้อ ๔ ไม่น้อยกว่าห้าวัน

ข้อ ๔ ให้สำนักงาน ก.พ. มีหนังสือนัดผู้แทนกรมไปออกเสียงลงคะแนนเลือกกันเอง ตามวัน เวลา สถานที่ ตามระเบียบและวิธีการที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด เพื่อเสนอชื่อผู้ได้รับเลือกต่อ ก.พ.

ข้อ ๕ เมื่อผู้แทนกรมได้ออกเสียงลงคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการซึ่งสำนักงาน ก.พ. แต่งตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนนับคะแนนบัตรออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยติดต่อกันไปจนเสร็จ แล้วให้สำนักงาน ก.พ. ประกาศรายชื่อและตำแหน่งของผู้ได้รับเลือกเรียงตามลำดับคะแนนจากสูงลงไป ไว้ในที่เปิดเผย แล้วแจ้งให้กรมต่าง ๆ ทราบ

ข้อ ๖ ให้สำนักงาน ก. พ. เสนอบัญชีรายชื่อข้าราชการพลเรือนผู้ได้รับเลือกตามข้อ ๕ ต่อ ก.พ. เพื่อตั้งผู้ได้รับเลือกเรียงตามลำดับคะแนนจากสูงลงไป เข้าร่วมเป็น อ.ก.พ. วิสามัญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องการดำเนินการทางวินัย การลาออกจากราชการ การร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมด

ในกรณีที่ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ ก.พ. จับสลากเพื่อเรียงลำดับที่

ข้อ ๗ ในกรณีที่ตำแหน่งอนุกรรมการซึ่ง ก.พ. ตั้งจากข้าราชการพลเรือนผู้ได้รับเลือกตามข้อ ๕ ว่างลงก่อนกำหนด และอนุกรรมการซึ่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนผู้ได้รับเลือกตามข้อ ๕ เหลือน้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมดที่ ก.พ. ตั้งไว้เดิม ให้สำนักงาน ก.พ. เสนอบัญชีรายชื่อข้าราชการพลเรือนผู้ได้รับเลือกตามข้อ ๕ ต่อ ก.พ. เพื่อตั้งผู้ได้รับเลือกเรียงตามลำดับที่ถัดลงไปเป็นอนุกรรมการแทน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

คึกฤทธิ์ ปราโมช

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎ ก.พ. ฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๒๑๕ วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๘

ที่ สร ๑๐๐๕/ว. ๓๗ สำนักงาน ก.พ.

๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๘

เรื่อง การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนที่รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่ง

เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรมและจังหวัดต่าง ๆ)

อ้างถึง กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๘)

ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่อ้างถึง ข้อ ๑ (๕) และข้อ ๕ กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งได้รับเงินเดือนในอัตราเท่ากับเงินเดือนที่ได้รับอยู่ไปก่อน และสำหรับผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับใดเป็นครั้งแรก ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่ง ให้ได้รับเงินเดือนในอัตราเท่ากับเงินเดือนที่ได้รับอยู่ และ ก.พ. จะได้กำหนดการปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับเพิ่มขึ้นเป็นปี ๆ ตามกำลังเงินงบประมาณ จนกว่าจะเข้าขั้นต่ำของตำแหน่งนั้น

บัดนี้ ก.พ. ได้ประชุมปรึกษาร่วมกับกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณแล้ว ลงมติกำหนดให้ปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนที่ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๙ ดังนี้

๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งระดับใดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้น ๑ ขั้นได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ เป็นต้นไป ทั้งนี้ ให้ปรับก่อนการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนประจำปีตามปกติ

๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๙ ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้นอีก ๑ ขั้น ตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

สำหรับเงินที่จะใช้ในการปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับสูงขึ้นนี้ให้นำเงินเดือนเหลือจ่ายในปีปัจจุบันไปปรับพอกอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้นได้ตามนัยหนังสือสำนักงบประมาณที่ สร ๐๓๐๒/ว. ๓๗๓๘ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ หากมีเงินเดือนเหลือจ่ายไม่พอที่จะใช้ในการปรับอัตราเงินเดือนดังกล่าว ก็ขอให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณเพื่อใช้เงินหมวดอื่นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อถือปฏิบัติตามมติ ก.พ. ต่อไป ทั้งนี้ได้แจ้งให้จังหวัดและกรมต่าง ๆ ได้ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

โทร. ๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๑๘, ๔๘

ที่ สร ๐๒๐๓/ว. ๑๓๓ สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ ตุลาคม ๒๕๑๘

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบของข้าราชการตามกฎหมายใหม่

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอตามรายงานของสำนักงาน ก.พ. ว่า ตามที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้ว และพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีระดับตำแหน่งแทนชั้นของข้าราชการพลเรือนที่กำหนดไว้เดิม จึงมีเรื่องที่จะต้องพิจารณาว่าข้าราชการพลเรือนจะแต่งเครื่องแบบอย่างไร ซึ่งในเรื่องนี้ ก.พ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรอนุโลมแต่งเครื่องแบบเหมือนที่เคยแต่งอยู่เดิมโดยกำหนดให้ใช้เครื่องแบบดังนี้

๑. ตำแหน่งระดับ ๗, ๘, ๙, ๑๐ และ ๑๑ ใช้เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ

๒. ตำแหน่งระดับ ๕, ๖ ใช้เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนชั้นเอก

๓. ตำแหน่งระดับ ๓, ๔ ใช้เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนชั้นโท

๔. ตำแหน่งระดับ ๒ ใช้เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนชั้นตรี

๕. ตำแหน่งระดับ ๑ ใช้เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวาอันดับสูงสุด

ซึ่งสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ในขั้นนี้ควรดำเนินการให้เป็นไปตามมติของ ก.พ. ที่เสนอแนะไปก่อน จนกว่าจะได้มีการแก้ไขระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับเครื่องแบบข้าราชการพลเรือนให้เรียบร้อยต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ถือปฏิบัติต่อไปได้ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๘๑๐๐๐๗

สร. ๐๒๑๐/ว. ๑๔๕ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๘

เรื่อง ระเบียบการเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

เรียน เวียนกระทรวงทบวงกรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือที่ กต. ๐๓๐๔/๔๑๖๘๑ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๑๘

ด้วยกระทรวงการต่างประเทศราชงานว่า ในระยะนี้มีหน่วยราชการ คณะและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ได้ติดต่อไปยังกระทรวงการต่างประเทศแสดงความประสงค์ไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยที่ประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันแล้ว กระทรวงการต่างประเทศเสนอว่า การเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีนควรถือระเบียบปฏิบัติเช่นเดียวกับการเดินทางไปประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์อื่น ๆ จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๘ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติต่อไปตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง-สูง

(ลงชื่อ) ไพบูลย์ ทองมิตร

(ไพบูลย์ ทองมิตร)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

โทร. ๘๐๒๒๔๐

๓๖

ที่ ก.ต. ๐๓๐๔/๔๑๖๔๑ กระทรวงการต่างประเทศ

๒๗ กันยายน ๒๕๑๘

เรื่อง ระเบียบการเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยระยะนี้มีหน่วยราชการ คณะและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ได้ติดต่อไปยังกระทรวงการต่างประเทศ แสดงความประสงค์ไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน และโดยที่ประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันแล้ว กระทรวงการต่างประเทศจึงขอเสนอว่า การเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีนควรถือระเบียบปฏิบัติเช่นเดียวกับการเดินทางไปประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์อื่น ๆ โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้ :—

๑. การเดินทางในฐานะส่วนตัว

๑.๑ ในกรณีข้าราชการ พนักงานของรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างของส่วนราชการ ตลอดจนกลุ่มคณะบุคคลดังกล่าวประสงค์เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างไม่เป็นทางการ ในฐานะส่วนตัว และโดยออกค่าใช้จ่ายเองนั้น ให้ขออนุมัติลาราชการจากปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ากับตำแหน่งดังกล่าวในหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ และนำหนังสืออนุมัติพร้อมระบุชื่อประเทศที่ต้องการเดินทางไปคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน ไปยังกองหนังสือเดินทาง กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อขอหนังสือเดินทาง หรือขอเพิ่มชื่อประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในหนังสือเดินทางที่มีอยู่แล้ว ทั้งนี้อาศัยหลักการตามมติคณะรัฐมนตรีเรื่องอำนาจในการพิจารณาอนุมัติตัวบุคคลให้ลาราชการ ปรากฏตามหนังสือเวียนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๑/ว. ๘๐ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๘

๑.๒ ในกรณีสมาชิกรัฐสภา ที่ประสงค์เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างไม่เป็นทางการ ในฐานะส่วนตัว และโดยออกค่าใช้จ่ายเอง ให้ขออนุมัติจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

หรือประธานวุฒิสภาตามแต่กรณี และนำหนังสืออนุมัติพร้อมระบุชื่อประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไปขอหนังสือเดินทางที่กองหนังสือเดินทาง หรือขอเพิ่มชื่อประเทศในหนังสือเดินทางที่มีอยู่แล้ว

๑.๓ ในกรณีเอกชนทั่วไป ให้ยื่นขอหนังสือเดินทางหรือขอเพิ่มชื่อประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในหนังสือเดินทางที่มีอยู่แล้วจากกองหนังสือเดินทาง กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งกองหนังสือเดินทางจะส่งคำร้องไปยังกองตำรวจสันติบาลเพื่อตรวจสอบประวัติผู้ยื่นคำร้องก่อนจะออกหนังสือเดินทางหรือเพิ่มชื่อประเทศให้

๑.๔ เมื่อมีหนังสือเดินทางถูกต้องแล้วให้ผู้ประสงค์เดินทางไปเยือนประเทศจีนในฐานะส่วนตัวตาม ๑.๑, ๑.๒ และ ๑.๓ ดำเนินการขออนุญาตเข้าเมืองสาธารณรัฐประชาชนจีนจากสำนักงานท่องเที่ยวของจีนที่ฮ่องกง (China Travel Service) หรือจากสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนในกรุงเทพ ฯ ซึ่งจะจัดตั้งขึ้นภายในปีนี้

๒. การเดินทางในฐานะราชการ

๒.๑ ในกรณีสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ พนักงานของรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างของส่วนราชการ ตลอดจนเอกชน สมาคม หรือคณะนักกีฬาที่ต้องการไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ ในฐานะผู้แทนของประเทศไทย โดยประสงค์เป็นแขกของทางการจีน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินเรื่องขออนุมัติความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติแล้วจะแจ้งกระทรวงการต่างประเทศให้ดำเนินการติดต่อทาบทามทางรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน และอำนวยความสะดวกให้แก่คณะที่ได้รับอนุมัติเดินทางไปเยือนประเทศจีนอย่างเป็นทางการดังกล่าวต่อไป

๒.๒ ในกรณีที่ทางการรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือหน่วยงานของจีนมีคำเชิญมายังหน่วยราชการหรือองค์การใดของไทยให้ไปเยือนประเทศจีน หากผู้รับเชิญจะเดินทางไปอย่างเป็นทางการในฐานะผู้แทนประเทศไทย ก็ให้ดำเนินการขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเช่นเดียวกัน หากจะเดินทางในฐานะส่วนตัวให้ดำเนินการตามข้อ ๑. ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ สำหรับคณะที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ กระทรวงการต่างประเทศจะติดต่อเรื่องการขออนุญาตเข้าเมืองจากทางการจีนตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ ให้

จึงขอเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติระเบียบการเดินไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอมาด้วย เพื่อสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจักได้แจ้งให้หน่วยราชการทุกแห่งทราบต่อไป จะขอบคุณมาก ส่วนในด้านที่เกี่ยวกับเอกชน กระทรวงการต่างประเทศจะได้แถลงชี้แจงต่อสื่อมวลชน ทั้งนี้ ได้นำความเรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเพื่อทราบแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) สุนทร คงศักดิ์

(นายสุนทร คงศักดิ์)

รองปลัดกระทรวง ฯ รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

กรมการเมือง

โทร. ๒๑๒๗๑๗

ประกาศ ก.ข.ต.

เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการให้ข้าราชการไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๘

โดยที่เป็น การสมควร มีหลักเกณฑ์ ว่าด้วย การให้ ข้าราชการ ไปปฏิบัติ การวิจัย ณ ต่างประเทศ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามข้อ ๖ แห่งระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งแก้ไขโดยข้อ ๔ แห่งระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘ และโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ก.ข.ต. จึงวางหลักเกณฑ์ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. หลักเกณฑ์นี้เรียกว่า "หลักเกณฑ์ว่าด้วยการให้ข้าราชการไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๘"

ข้อ ๒. หลักเกณฑ์นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓. การปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ จะต้องมีข้อตกลงในเรื่องโครงการและค่าใช้จ่ายดำเนินการระหว่างรัฐบาลไทยหรือกระทรวงทบวงกรมกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือนิติบุคคลต่างประเทศ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายจะต้องไม่เบิกจ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน

ข้อ ๔. การไปปฏิบัติการวิจัยของข้าราชการ ณ ต่างประเทศ จะต้องเป็นการปฏิบัติงานวิจัยตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ข.ต.

ข้อ ๕. ข้าราชการที่ไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ ให้ได้รับเงินเดือนเต็มระหว่างการไปปฏิบัติการวิจัยนั้น โดยไม่ถือเป็นวันลา แต่ไม่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ หรือเงินเพิ่มพิเศษสำหรับข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ

ข้อ ๖. การไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ โดยปกติจะต้องมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี

ข้อ ๗. ข้าราชการที่จะให้ไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๒) เป็นผู้มีวันรับราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี

(๓) มีประสบการณ์ในด้านการวิจัยหรืองานสอนหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบในเรื่องที่จะทำการวิจัย

ข้อ ๙. การให้ข้าราชการไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ ให้กระทรวงหรือทบวงเจ้าสังกัดทำความตกลงกับ ก.ข.ค. โดยส่งเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ เพื่อประกอบการพิจารณาของ ก.ข.ค. คือ

(๑) โครงการหรือแนวการปฏิบัติการวิจัย

(๒) บันทึกของกระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัด แสดงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องให้ข้าราชการไปปฏิบัติการวิจัย และประโยชน์ที่จะได้รับ

(๓) รายละเอียดข้อตกลงตามข้อ ๓

เมื่อ ก.ข.ค. เห็นชอบแล้ว ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าแล้วแต่กรณี จึงจะอนุมัติให้ข้าราชการผู้นั้นไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศได้

ข้อ ๙. ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ จะเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลา หรือโครงการวิจัยให้ผิดไปจากที่ได้รับอนุมัติมิได้ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจาก ก.ข.ค. และปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า แล้วแต่กรณี เสียก่อน

ข้อ ๑๐. ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ จะอยู่ศึกษาหรือฝึกอบรม หรือดูงานต่อมิได้

สำหรับข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษา หรือฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ จะอยู่ปฏิบัติการวิจัยต่อมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจาก ก.ข.ค.

ข้อ ๑๑. การขอทำความตกลงกับ ก.ข.ค. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้กระทรวง หรือทบวงเจ้าสังกัดเสนอเรื่องอย่างน้อย ๓๐ วัน ก่อนวันออกเดินทางไปต่างประเทศ

ข้อ ๑๒. ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติให้ไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ เมื่อครบกำหนดเวลาที่ได้รับอนุมัติ หรือเสร็จการปฏิบัติการวิจัยก่อนครบกำหนดเวลาที่ได้รับอนุมัติ จะต้องรีบเดินทางกลับให้ถึงประเทศไทยภายในระยะเวลาที่ควรจะเดินทางถึงได้ตามปกติ แล้วให้รีบรายงานตัวเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อผู้บังคับบัญชาโดยด่วน

ข้อ ๑๓. ในการไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศของข้าราชการ ให้กระทรวงทบวงกรม เจ้าสังกัดแจ้งการอนุมัติและวันออกเดินทางให้ ก.ข.ค. ทราบภายในกำหนด ๓๐ วัน และเมื่อกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้วให้กระทรวงทบวงกรมรายงานให้ ก.ข.ค. ทราบ พร้อมทั้งผลการปฏิบัติการวิจัย

ข้อ ๑๔. ให้ ก.ข.ค. เป็นผู้ควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ และเป็นผู้วินิจฉัยในกรณีที่มีปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๘

(ลงชื่อ) กฤช สมบัติสิริ

(นายกฤช สมบัติสิริ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประธาน ก.ข.ค.

ที่ กค. ๐๕๑๐/๓๗๑๑๑ กระทรวงการคลัง

๒ ตุลาคม ๒๕๑๘

เรื่อง การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำกรณีพิเศษ

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

อ้างถึง ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘

เพื่ออนุวัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘ ข้อ ๑๑. กระทรวงการคลังขอกำหนดอัตราส่วนการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำกรณีพิเศษของแต่ละกลุ่มไว้ดังนี้:—

๑. การเพิ่มค่าจ้างกรณีพิเศษ ๒ ขั้น

๑.๑ ลูกจ้างประจำที่ได้รับอัตราค่าจ้างไม่เกินเดือนละ ๒,๖๘๐ บาท ให้เพิ่มค่าจ้างได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนลูกจ้างประจำที่ได้รับอัตราค่าจ้างในกลุ่มนี้ทั้งสิ้นของแต่ละกรม หรือของแต่ละส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม

๑.๒ ลูกจ้างประจำที่ได้รับอัตราค่าจ้างเกินกว่าเดือนละ ๒,๖๘๐ บาทขึ้นไป แต่ไม่เกินเดือนละ ๗,๖๖๐ บาท ให้เพิ่มค่าจ้างได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนลูกจ้างประจำที่ได้รับอัตราค่าจ้างในกลุ่มนี้ทั้งสิ้นของแต่ละกรม หรือของแต่ละส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม

๑.๓ ลูกจ้างประจำที่ได้รับอัตราค่าจ้างเกินกว่าเดือนละ ๗,๖๖๐ บาทขึ้นไป ให้เพิ่มค่าจ้างได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนลูกจ้างประจำในกลุ่มนี้ทั้งสิ้นของแต่ละกระทรวง หรือของแต่ละส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง

๒. การเพิ่มค่าจ้างกรณีพิเศษ ๓ ขั้น ให้กระทำได้เฉพาะลูกจ้างประจำกลุ่มตาม ๑.๑ และข้อ ๑.๒ เท่านั้น และจะต้องมีจำนวนไม่เกินร้อยละ ๓ ของจำนวนลูกจ้างประจำของแต่ละกลุ่ม ตามนัยแห่งข้อ ๓ และข้อ ๔

๓. การเพิ่มค่าจ้างเป็นกรณีพิเศษให้แก่ลูกจ้างประจำแต่ละกลุ่ม ยังคงให้ถือจำนวนลูกจ้างประจำที่มีตัวอยู่ในวันที่ ๑ กรกฎาคม เป็นฐานในการคำนวณหาจำนวนผู้มีสิทธิได้เพิ่มค่าจ้างเป็นกรณีพิเศษตามหลักการเดิม ตัวอย่างเช่น กรม ก. มีลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างเกินกว่าเดือนละ ๒,๖๘๐ บาท ๕๒๕ อัตรา แต่มีตัวลูกจ้างประจำดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ ๑ กรกฎาคม จำนวน ๕๑๘ คน การคำนวณหาจำนวนผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณาสั่งเพิ่มค่าจ้างกรณีพิเศษให้ลูกจ้างประจำในกลุ่มนี้ร้อยละ ๑๕ ใช้เกณฑ์จำนวนลูกจ้างประจำที่มีตัวครองตำแหน่ง คือ ๕๑๘ คน ก็จะได้จำนวนผู้มีสิทธิได้เพิ่มกรณีพิเศษได้เท่ากับจำนวน ๗๗.๗๐ คน ปัดเศษเป็น ๗๘ คน

๔. สำหรับการเพิ่มค่าจ้างเป็นกรณีพิเศษ ๓ ขั้น ซึ่งตามระเบียบให้เพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ ๓ ของจำนวนลูกจ้างประจำซึ่งมีสิทธิได้รับการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของทางราชการ ก็คงคำนวณจากลูกจ้างประจำแต่ละกลุ่มที่มีตัวรับราชการอยู่ในวันที่ ๑ กรกฎาคม เช่นเดียวกันกับข้อ ๓ เมื่อได้ผลลัพธ์จำนวนผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณาเพิ่มค่าจ้างกรณีพิเศษ ๓ ขั้นจากการคำนวนร้อยละ ๓ เท่าใด ก็หักออกจากจำนวนโควต้าของผู้มีสิทธิได้เพิ่มค่าจ้างกรณีพิเศษ ๒ ขั้น หรืออีกนัยหนึ่งเมื่อรวมจำนวนโควต้าผู้ที่ได้รับการเพิ่มกรณีพิเศษ ๒ ขั้น และ ๓ ขั้นแล้ว จะต้องมีจำนวนไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนลูกจ้างประจำแต่ละกลุ่ม เช่นตัวอย่างตามข้อ ๓ จำนวนผู้ที่จะได้รับการพิจารณาเพิ่มค่าจ้างกรณีพิเศษ ๓ ขั้นไม่เกินร้อยละ ๓ ของจำนวนลูกจ้างประจำที่มีสิทธิได้รับการเพิ่มค่าจ้าง คือ ๕๑๘ คน จะเท่ากับ ๑๕.๕๔ คน ปัดเศษขึ้นเป็น ๑๖ คน ฉะนั้น ตามผลที่คำนวณเดิม กรม ก. มีสิทธิเพิ่มค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างเกินกว่าเดือนละ ๒,๖๘๐ บาทเป็นกรณีพิเศษ ๗๘ คน เมื่อปรากฏผลลัพธ์เป็นจำนวนโควต้าของผู้มีสิทธิได้เพิ่มค่าจ้าง ๓ ขั้นเสีย ๑๖ คน จำนวนโควต้าของผู้ที่จะได้เพิ่มค่าจ้าง ๒ ขั้น จึงเท่ากับ ๖๒ คน แต่ถ้าจำนวนผู้สมควรได้รับการเพิ่ม ๓ ขั้นมีผู้ได้รับการเพิ่มจริงไม่ถึง ๑๖ คน ก็จะเพิ่มผู้ได้รับ ๒ ขั้นให้มากกว่า ๖๒ คนได้ แต่เมื่อรวมกับผู้ได้รับ ๓ ขั้นแล้วจะต้องมีจำนวนรวมไม่เกิน ๗๘ คน

๕. การเพิ่มค่าจ้างเป็นกรณีพิเศษ ๓ ขั้น ให้หัวหน้าส่วนราชการเทียบเท่าปลัดกระทรวงพิจารณาสั่งเพิ่มให้เฉพาะผู้ปฏิบัติงานดีเด่น มีผลงานน่าชมเชยและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกจ้างประจำทั่วไปยิ่งกว่าผู้ที่ได้เพิ่มค่าจ้างเป็นกรณีพิเศษ ๒ ขั้นอย่างเห็นได้ชัด และให้พิจารณาบำเหน็จความชอบให้เป็นการเฉพาะเป็นราย ๆ ไป โดยไม่ให้ถือว่าจะต้องเพิ่มค่าจ้างให้ครบตามโควต้าที่กำหนดไว้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

อำนวย วีรวรรณ

(นายอำนวย วีรวรรณ)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองการเจ้าหน้าที่
กรมบัญชีกลาง
โทร. ๒๑๕๙๔๑

ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๑๓๕ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒ ตุลาคม ๒๕๑๘

เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาความดีความชอบประจำปี

เรียน

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๗๑ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๑๘ และ
หนังสือที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๑๓๓ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๑๘

ตามที่ได้ขอยืนยันมติคณะรัฐมนตรีมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการชั้นตรีและจัตวาของทุกกระทรวงทบวงกรมในส่วนภูมิภาค ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ สำนักงาน ก.พ. รายงานว่า ได้มีส่วนราชการหลายแห่งหารือว่า ขณะนี้ได้ใช้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๘ เป็นต้นมาแล้ว จึงมีปัญหาว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะยังมีอำนาจพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการในราชการบริหารส่วนภูมิภาคได้เพียงใดหรือไม่ ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติให้มีระดับตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนแทนชั้นข้าราชการ และมาตรา ๖๓ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้บัญญัติว่า สำหรับการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๔ ลงมา ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเลื่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. ก็ได้ กรณีจึงสมควรจะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทบทวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นว่าจะสมควรมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการพลเรือนในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๓ ข้างต้นได้หรือไม่เพียงใดต่อไป จึงเสนอมาเพื่อพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ ลงมติมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับ ๔ ลงมา ในราชการบริหารส่วนภูมิภาคของทุกกระทรวงทบวงกรมได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

จึงเรียนขึ้นยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง—สูง

(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๘๐๐๐๐๓

ที่ สร. ๐๒๐๑/ว. ๑๓๒ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓๐ กันยายน ๒๕๑๘

เรื่อง การหยุดพักผ่อนประจำปี

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๒๐๑/ว. ๔๖ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๘

ตามที่ได้ขึ้นขันมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๘ อนุญาตให้ข้าราชการและลูกจ้างของหน่วยราชการต่าง ๆ ผลัดเปลี่ยนกันหยุดราชการ เพื่อพักผ่อนประจำปีได้ปีละไม่เกิน ๑๐ วัน โดยไม่ถือเป็นวันลา และให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาอนุญาตตามความเหมาะสมมิให้เสียหายแก่ราชการนั้น

บัดนี้ ได้มีส่วนราชการต่าง ๆ หารือมาว่า คำว่า "ปีละไม่เกิน ๑๐ วัน" นั้น หมายความถึงปีงบประมาณหรือปีปฏิทิน เพื่อจะได้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การหยุดพักผ่อนประจำปีโดยไม่ถือเป็นวันลามิได้เกี่ยวกับการเงินซึ่งจะต้องถือปฏิบัติตามปีงบประมาณแต่ประการใด จึงเห็นควรให้หยุดพักผ่อนได้ตามปีปฏิทิน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วย โดยให้หยุดพักผ่อนได้ตามปีปฏิทิน

จึงเรียนขึ้นขันมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป ขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง
โทร. ๘๑๒๒๔๐

ที่ สร ๑๐๐๔/ว. ๓๘ สำนักงาน ก.พ.

๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

เรื่อง การคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด)

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว. ๒๕ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๑๘

๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว. ๓๑ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๑๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งมติ ก.พ. เกี่ยวกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น และอนุมัติให้สอบแข่งขัน สอบคัดเลือก หรือคัดเลือก ในกรณีต่าง ๆ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นเป็นการสมควรอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาคัดเลือกเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องสอบเป็นการเฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเคยสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกเพื่อเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้ หรือได้รับคัดเลือกเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาแล้ว เมื่อผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งใดในระดับ ๒ หรือระดับ ๓ ที่ว่างอยู่ หรือที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นตำแหน่งในระดับ ๒ หรือระดับ ๓ ถ้าผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าผู้นั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และความประพฤติเหมาะสมที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้น ก็อาจพิจารณาคัดเลือกเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในระดับ ๒ หรือระดับ ๓ ก็ได้

๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเคยสอบคัดเลือกเพื่อเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นโทได้ หรือได้รับคัดเลือกเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นโท ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาแล้ว เมื่อผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งใดในระดับ ๓ หรือระดับ ๔ ที่ว่างอยู่ หรือที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นตำแหน่งในระดับ ๓ หรือระดับ ๔ ถ้าผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าผู้นั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและความประพฤติเหมาะสมที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้น ก็อาจพิจารณาคัดเลือกเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าวในระดับ ๓ หรือระดับ ๔ ก็ได้

๓. ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเคยสอบคัดเลือกเพื่อเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นเอกได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาแล้ว เมื่อผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งใดในระดับ ๕ หรือระดับ ๖ ที่ว่างอยู่ หรือที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นตำแหน่งในระดับ ๕ หรือระดับ ๖ ถ้าผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าผู้นั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและความประพฤติเหมาะสมที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้น ก็อาจพิจารณาคัดเลือกเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในระดับ ๕ หรือระดับ ๖ ก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้จังหวัดและกรมต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองการสอบ
โทร. ๘๐๐๕๐๕

ที่ กค. ๐๕๐๘/ว. ๓๕๑๗๕ กระทรวงการคลัง

๑๕ กันยายน ๒๕๑๘

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผ่อนชำระเงินทุนของผู้ผิดสัญญาว่าด้วยการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๗๖ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๗

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาว่า มีส่วนราชการต่าง ๆ เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาผ่อนผันการชดใช้เงินตามสัญญาในกรณีข้าราชการที่ขอลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศผิดสัญญามากราย เพื่อที่จะให้คณะรัฐมนตรีได้มีเวลาพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นและรีบด่วนมากขึ้น สมควรที่จะได้มอบหมายให้ส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดในเรื่องนี้ จึงได้ลงมติมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดเกี่ยวกับการชดใช้เงินตามสัญญาในกรณีข้าราชการที่ขอลาไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ หรือผู้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศผิดสัญญา ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

กระทรวงการคลัง โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเห็นสมควรวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผ่อนชำระเงินทุนของผู้ผิดสัญญาดังกล่าว เพื่อให้ส่วนราชการได้ถือปฏิบัติเป็นบรรทัดฐานเดียวกันดังนี้

๑. ให้กระทรวงเจ้าสังกัดพิจารณาว่า ผู้ผิดสัญญารายใดสมควรได้รับการผ่อนชำระเงินทุนฐานผิดสัญญาหรือไม่ ถ้าตามพฤติการณ์ไม่สมควรให้ผู้ผิดสัญญาผ่อนชำระ ก็ให้เร่งรัดให้ผู้ผิดสัญญาชดใช้เงินให้ครบถ้วนโดยทันที

๒. ในกรณีที่เห็นสมควรให้ผู้ผิดสัญญาผ่อนชำระเงินทุน ให้กระทรวงเจ้าสังกัดดำเนินการให้ผู้ผิดสัญญาทำสัญญาผ่อนชำระเงินให้มีผลบังคับตามกฎหมาย โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

๒.๑ ผู้ผิดสัญญาซึ่งต้องชดใช้เงินคืนไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้ชำระเงินในโอกาสแรกหรือในวันทำสัญญาผ่อนชำระเงินเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของเงินที่ต้องชำระคืน ส่วนที่เหลือให้ชำระหรือผ่อนชำระเป็นงวดให้เสร็จสิ้นภายใน ๖ เดือน พร้อมด้วยดอกเบี้ยในส่วนที่ยังค้างชำระ และให้มีธนาคารพาณิชย์หรือผู้ที่กระทรวงเจ้าสังกัดเห็นว่าเชื่อถือได้ เป็นผู้ค้ำประกัน

๒.๒ ผู้ผิดสัญญาซึ่งต้องชดใช้เงินคืนมากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้ชำระเงินในโอกาสแรกหรือในวันทำสัญญาผ่อนชำระเงิน เป็นจำนวนครั้งหนึ่งของเงินที่ต้องชำระคืน หรือเป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากัน ส่วนที่เหลือให้ชำระหรือผ่อนชำระเป็นงวดให้เสร็จโดยเร็วที่สุด แต่อย่างน้อยต้องชำระในอัตราปีละไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในส่วนที่ยังค้างชำระ และให้ธนาคารพาณิชย์หรือผู้ที่กระทรวงเจ้าสังกัดเห็นว่าเชื่อถือได้ เป็นผู้ค้ำประกัน

๓. ให้คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๒ ต่อปี สำหรับเงินส่วนที่ผู้ผิดสัญญาค้างชำระ

๔. เมื่อได้ดำเนินการตามนัยข้อ ๑ และ ๒ ประการหนึ่งประการใดแล้ว ให้กระทรวงเจ้าสังกัดแจ้งผลการชำระเงินหรือการผ่อนชำระเงินของผู้ผิดสัญญา พร้อมด้วยสำเนาสัญญาไปให้กระทรวงการคลัง

อนึ่ง ให้นำเงินที่ได้รับชำระส่งเป็นรายได้แผ่นดิน แล้วแจ้งผลให้กระทรวงการคลังทราบ

๕. ในกรณีมีเหตุพิเศษเกี่ยวกับการผ่อนชำระเงินของผู้ผิดสัญญาหรือกรณีอื่นใดที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวข้างต้น ขอให้แจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาชี้ขาด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) อำนวย วีรวรรณ

(นายอำนวย วีรวรรณ)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองรายได้
กรมบัญชีกลาง
โทร. ๒๑๑๙๑๕

ใหม่ๆ ในราชการ

เดือนนี้มีกฎและระเบียบต่างๆ ของทางราชการที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่หรือประโยชน์ของข้าราชการออกใช้บังคับ ซึ่งควรสนใจเรื่องด้วยกัน

เรื่องแรกที่จะกล่าวถึงก็คือ เรื่องการเลือกข้าราชการพลเรือนเข้าร่วมเป็น อ.ก.พ. วิสามัญ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องการดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การร้องทุกข์ หรือการอุทธรณ์ ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๑๘)

กฎ ก.พ. ฉบับนี้กำหนดให้มีการเลือกผู้แทนของข้าราชการทางอ้อม โดยกำหนดให้มีการเลือกผู้แทนกรม ๆ ละ ๑ คน แล้วให้ผู้แทนกรมออกเสียงลงคะแนนเลือกกันเองเป็นผู้แทนของข้าราชการทั้งหมด แล้ว ก.พ. ก็จะตั้งผู้ที่ได้คะแนนสูงลงไปตามลำดับเป็น อ.ก.พ. วิสามัญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องการดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การร้องทุกข์ หรือการอุทธรณ์ของข้าราชการพลเรือน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนอนุกรรมการคณะนั้นทั้งหมด ต่อไป

สำหรับวิธีการเลือกผู้แทนกรม กฎ ก.พ. ไม่ได้กำหนดวิธีการรายละเอียดไว้ ฉะนั้น แต่ละกรมจะใช้วิธีการเลือกอย่างใดก็ได้ตามความเหมาะสม สะดวก รวดเร็ว และประหยัด

ส่วนวิธีการให้ผู้แทนกรมไปเลือกกันเป็นผู้แทนของข้าราชการทั้งหมดนั้น สำนักงาน ก.พ. จะเป็นผู้ดำเนินการ โดยจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อและตำแหน่งของผู้แทนกรมขึ้นไว้ แล้วส่งบัญชีนั้นไปให้ผู้แทนกรมทราบก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่า ๕ วัน สำหรับกำหนดวันเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการนั้น สำนักงาน ก.พ. จะต้องมีหนังสือนัดให้ผู้แทนกรมไปออกเสียงลงคะแนนเลือกกันเอง ตามวัน เวลา สถานที่ ตลอดจนระเบียบและวิธีการซึ่งสำนักงาน ก.พ. จะกำหนดอีกทีหนึ่ง ทั้งนี้ การเลือกผู้แทนของข้าราชการดังกล่าวก็จะคงมีขึ้นในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า

การที่ให้มีการเลือกผู้แทนของข้าราชการเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของข้าราชการในคณะอนุกรรมการขององค์การกลางบริหารงานบุคคลดังกล่าวนี้ *นับว่าเป็นโฉมหน้าใหม่ของประวัติศาสตร์การบริหารงานบุคคลของระบบราชการไทย ซึ่งจะว่าเป็นการก้าวไปข้างหน้าและประสานกับวิถีทางแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ย่อมได้* แต่ว่าผู้แทนข้าราชการเหล่านี้จะสามารถทำหน้าที่เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมข้าราชการได้แค่ไหน เพียงไรนั้น ก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องคอยดูกันต่อไป

เรื่องที่สองที่จะกล่าวถึงต่อไปก็คือ เรื่องการปรับอัตราเงินเดือน ข้าราชการพลเรือนที่รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่ง เรื่องนี้ข้าราชการทั้งหลายก็คงสนใจกันมิใช่น้อย บางทีหลายคนอาจสงสัยและเพ่งมองดูว่า ก.พ. กำลังทำอะไรอยู่ ที่ว่าข้าราชการจะได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งหรือตามค่าของงานนั้น จะเป็นจริงได้แค่ไหน เพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำของระดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่ คงรอคอยการปรับเงินเดือนอยู่ด้วยความหวัง

ก็เห็นจะไม่ต้องสงสัยหรือวิตกกังวลกันอีกต่อไป เพราะ ก.พ. ได้พิจารณาเรื่องนี้ร่วมกับกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณแล้ว ก็มีมติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๑๐๐๕/ว. ๓๗ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๘ ว่า

๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งระดับใด ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งระดับนั้น อยู่ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ ก็ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสั่งปรับให้ได้รับเงินเดือนสูงขึ้น ๑ ขั้นได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ เป็นต้นไป โดยให้ปรับก่อนการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนประจำปีตามปกติ

๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้เลื่อนตำแหน่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๘ ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับระดับตำแหน่งที่ได้เลื่อนขึ้นนั้น ก็ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้นอีก ๑ ขั้น ตั้งแต่วันที่ได้เลื่อนตำแหน่ง

การปรับอัตราเงินเดือนตามหลักเกณฑ์ที่ว่ามานี้ ข้าราชการบ่อมจะไม่ได้รับการปรับทุกคน เพราะถ้าใครได้รับเงินเดือนเท่าหรือสูงกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับระดับตำแหน่งที่ดำรงอยู่แล้ว ก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากการปรับนี้ จะได้รับประโยชน์ก็เฉพาะผู้ที่ได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำเท่านั้น เช่น ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งระดับ ๒ ได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้น ๑,๓๗๕ บาท ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ ได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้น ๑,๗๕๐ บาท ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๔ ได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้น ๒,๒๓๐ บาท และต่อ ๆ ไปจนถึงผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๑ ถ้าได้รับเงินเดือนไม่ถึงขั้นต่ำของระดับตำแหน่งนั้น ๆ ตามอัตราเงินเดือนในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็จะได้รับประโยชน์จากการปรับเงินเดือนดังกล่าวนี้ทั้งสิ้น

สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับการปรับเงินเดือนในคราวนี้ ก็อาจจะยังมีความหวังที่จะได้ปรับอยู่บ้างไม่วันใดก็วันหนึ่งข้างหน้า ถ้าได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นและเงินเดือนที่รับอยู่ไม่ถึงขั้นต่ำของตำแหน่งที่ได้เลื่อนขึ้นนั้น แต่ในขณะนี้เห็นท่าจะต้องร้องเพลงรอไปก่อน

อีกเรื่องหนึ่งที่อยู่ในความสนใจของข้าราชการทั่ว ๆ ไปก็คือ เรื่องการแต่งเครื่องแบบของข้า-

ราชการพลเรือน เพราะเมื่อกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ยกเลิกชั้นประจำตัวข้าราชการไป และได้กำหนดให้มีระดับตำแหน่งแทนแล้ว ข้าราชการพลเรือนจะแต่งเครื่องแบบกันอย่างไร หลาย ๆ คนที่ยังห่วงเรื่องเครื่องแบบอยู่คงรู้สึกวิตกกังวลอยู่บ้างเหมือนกันว่า เรื่องนี้จะออกมาในรูปใด จะต้องเสียเงินเสียทองในการแต่งเครื่องแบบเพิ่มขึ้นหรือไม่นั้น

เรื่องนี้เห็นทีจะคลายความกังกลกันได้ เพราะได้มีมติคณะรัฐมนตรีออกมาว่า ในตอนนี้ให้อนุโลมแต่งเครื่องแบบข้าราชการเหมือนที่เคยแต่งอยู่เดิมไปก่อน จนกว่าจะได้มีการแก้ไขระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เรียบร้อยต่อไป โดยให้ข้าราชการพลเรือนตำแหน่งระดับ ๗ ถึงระดับ ๑๐ ใช้เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ ข้าราชการตำแหน่งระดับ ๕ และระดับ ๖ ใช้เครื่องแบบข้าราชการชั้นเอก ข้าราชการตำแหน่งระดับ ๓ และระดับ ๔ ใช้เครื่องแบบข้าราชการชั้นโท ข้าราชการตำแหน่งระดับ ๒ ใช้เครื่องแบบข้าราชการชั้นตรี และข้าราชการตำแหน่งระดับ ๑ ใช้เครื่องแบบข้าราชการชั้นจัตวาอันดับสูงสุด คืออย่างที่มี ๒ ขีด

การกำหนดให้แต่งเครื่องแบบดังกล่าวนี้ คงไม่กระทบกระเทือนภาวะเศรษฐกิจของข้าราชการเท่าใดนัก บางคนอาจจะโก้มากขึ้นกว่าเดิมก็ได้ เช่นผู้ที่เป็นข้าราชการชั้นตรีเดิม ปัจจุบันดำรงตำแหน่งระดับ ๓ ก็จะได้แต่งเครื่องแบบชั้นโทอยู่เฉย ๆ วันดีคืนดีก็ได้ขีดเพิ่มมาอีก ๑ ขีดเสียงั้น แหละ ยิ่งอยู่ในต่างจังหวัดด้วยแล้ว คงโก้เก๋ขึ้นอีกไม่น้อยทีเดียว

นอกจากกฎและระเบียบดังกล่าวมาแล้ว ยังมีระเบียบในเรื่องอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีก เช่น ระเบียบการเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน หลักเกณฑ์การให้ข้าราชการไปปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นต้น ก็ได้นำมาตีพิมพ์ไว้ในวารสารข้าราชการฉบับนี้ด้วยแล้ว รวมทั้งกฎและระเบียบที่ได้กล่าวมาข้างต้นด้วย ซึ่งผู้อ่านย่อมจะศึกษารายละเอียดได้ด้วยตนเอง

เรื่องต่อไปที่จะกล่าวถึงก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา ซึ่งแต่เดิมได้มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นตลอดมาในประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศทั้งสอง แต่ต่อมาเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศทั้งสองได้ผันแปรไป ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาต้องหยุดชะงักลงชั่วคราว แต่บัดนี้ประเทศไทยกับกัมพูชาได้ฟื้นฟูความสัมพันธ์กันใหม่แล้ว ดังปรากฏตามแถลงการณ์ร่วมไทย—กัมพูชา ดังต่อไปนี้

แถลงการณ์ร่วมไทย – กัมพูชา

พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แห่งราชอาณาจักรไทย และนายเอียง ซารี รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายกิจการต่างประเทศแห่งกัมพูชา ลงนามในแถลงการณ์

ร่วมกันระหว่างประเทศทั้งสองเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ มีใจความดังต่อไปนี้

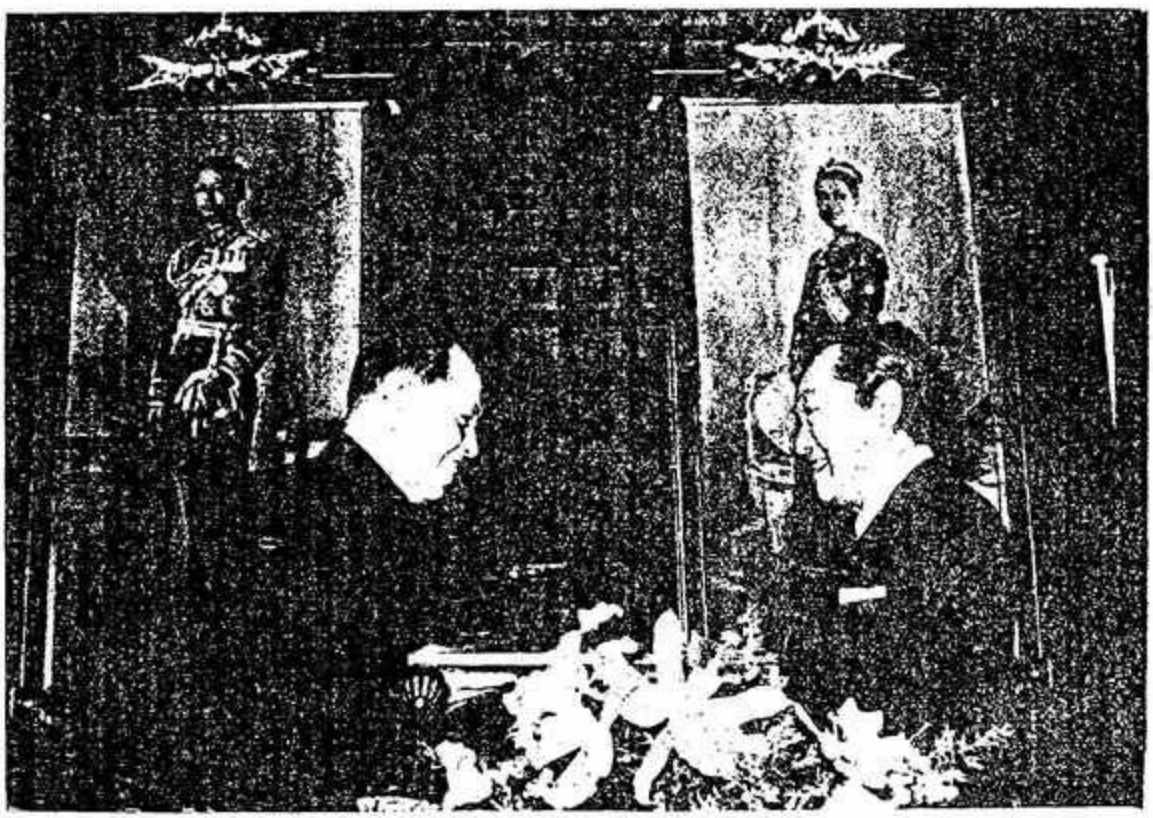
ฯพณฯ เอียง ซารี รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายต่างประเทศแห่งกัมพูชาพร้อมด้วยคณะผู้แทนระดับสูง ได้มาเยือนประเทศไทยเป็นทางการตามคำเชิญของรัฐบาลไทย ระหว่างวันที่ ๒๘ ตุลาคม ถึงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

ระหว่างพำนักอยู่ ณ กรุงเทพ ฯ ฯพณฯ เอียง ซารี และคณะผู้แทนแห่งกัมพูชา ได้เข้าเยี่ยม ฯพณฯ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ฯพณฯ ประมาณ อดิเรกสาร รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ ฯพณฯ ชาติชาย ชุณหะวัณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

คณะผู้แทนกัมพูชาได้เจรจากับคณะผู้แทนไทย ซึ่งมี ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศทั้งสอง

คณะผู้แทนทั้งสองได้รำลึกถึงสายสัมพันธ์ที่มีอยู่มาแต่โบราณกาลระหว่างประชาชนและประเทศทั้งสองโดยเฉพาะในด้านภาษา ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และพระพุทธศาสนา ซึ่งมีความละม้ายคล้ายคลึงกัน

คณะผู้แทนทั้งสองยังได้คำนึงถึงความเป็นเพื่อนบ้านเรือนเคียงใกล้ชิดติดต่อกันในทางภูมิศาสตร์ ซึ่งทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศทั้งสองจะต้องมีความสัมพันธ์ติดต่อกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ดังเป็นประเพณีสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน แล้ว ที่ประชาชนไทย และ ประชาชน กัมพูชา ต่างปรารถนา ที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติ และ มี มิตรภาพต่อกัน

โดย อาศัย ความ ปรารถนา ร่วมกันนี้ เป็น ที่ตั้ง รัฐบาลไทย และรัฐบาลกัมพูชาจึงได้ตกลงให้ ฟื้นฟู ความสัมพันธ์ ทางการทูต ระหว่างกันใน ระดับ เอกอัครราชทูต นับแต่วันลงนามในแถลงการณ์ร่วม ฉบับนี้

รัฐบาลทั้งสองได้ตกลงกันด้วยว่า จะแลกเปลี่ยนเอกอัครราชทูตประจำกรุงเทพ ฯ และ กรุงพนมเปญ ตามกำหนดวันที่จะสะดวกแก่ทั้งสองฝ่าย โดยคำนึงถึงสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ ทั้งสองฝ่ายจะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการจัดตั้งและการดำเนินงาน ของสถานเอกอัครราชทูตของตน ณ กรุงเทพ ฯ และกรุงพนมเปญตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

รัฐบาลทั้งสองฝ่ายต่างยอมรับและเคารพเอกราช อธิปไตยและบูรณภาพทางดินแดนของกันและกัน โดยอาศัยพรมแดนปัจจุบันเป็นพื้นฐาน

รัฐบาลทั้งสองยืนยันอย่างชัดแจ้งว่า ระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นเรื่องเฉพาะของประชาชนของแต่ละประเทศ และการแทรกแซงใด ๆ จากต่างประเทศเป็นสิ่งที่มิอาจยินยอมได้

จึงแม้ว่าระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศไทยและกัมพูชาจะแตกต่างกันก็ตาม ความแตกต่างนี้ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกันโดยสันติ และพันธไมตรีระหว่างชาติและประชาชนทั้งสอง ตรงกันข้ามชาติและประชาชนไทยและกัมพูชาสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสันติและมิตรภาพตามหลักปัญจศีล กล่าวคือ การเคารพในอธิปไตยและบูรณภาพทางดินแดนของกันและกัน การไม่รุกรานและการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของอีกฝ่ายหนึ่ง ความเสมอภาคและการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

รัฐบาลทั้งสองยืนยันอย่างเคร่งครัดที่จะไม่ยอมใช้ดินแดนของตน หรืออนุญาตให้มีการใช้ดินแดนของตนโดยประเทศที่สาม ไม่ว่าในลักษณะใดก็ตาม เพื่อวัตถุประสงค์อันเป็นการขัดต่อหลักการดังกล่าวข้างต้นทั้งในทางตรงและทางอ้อม

รัฐบาลทั้งสองต่างก็ให้คำมั่นว่า จะไม่พัวพันเข้าใช้การคุกคามหรือการใช้กำลังเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างกัน แต่จะใช้สันติวิธีโดยยึดหลักปัญจศีลที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแทน

คณะผู้แทนทั้งสองยังได้หารือกันถึงหนทางและวิธีที่จะเสริมสร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในในด้านเศรษฐกิจและการค้า ทั้งสองได้เห็นพ้องต้องกันว่า ความสัมพันธ์เช่นว่านี้จักต้องดำเนินไปตามหลักแห่งความเที่ยงธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะเงื่อนไขและวิธีการในการดำเนินการค้าระหว่างประเทศทั้งสองนั้น จะได้พิจารณากันต่อไป

และเรื่องที่จะละเว้นไม่กล่าวถึงเสียไม่ได้ก็คือ ปัญหาเรื่องน้ำท่วม ความจริงน้ำท่วมนี้นมิใช่ท่วมเฉพาะในกรุงเทพ ฯ เท่านั้น แต่ได้ท่วมหลายจังหวัดในภาคกลาง และบางจังหวัดในภาคเหนือ ทำให้เรือกสวนไร่นาเสียหายเป็นแสน ๆ ไร่ แต่เราก็ไม่ได้ยินเสียงโอดครวญจากผู้ได้รับเคราะห์กรรมเหล่านั้นมากนัก ดูเหมือนว่าเสียงบ่นถึงความยากลำบากต่าง ๆ ในการสัญจรไปมาและความเดือดร้อนของผู้คนจะเป็นข่าวดังติดต่อกันเกือบทุกวันก็เฉพาะในกรุงเทพมหานคร

ท่ามกลางปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากภาวะน้ำท่วมในกรุงเทพ ฯ เราได้ยินเสียงโยนกลองซัดทอดกันระหว่างหน่วยราชการหลายหน่วยซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ฟังดูแล้วให้รู้สึกสังเวชใจยิ่งนัก จนในที่สุดเรื่องนี้ก็เสนอไปถึงคณะรัฐมนตรี ดังปรากฏรายงานข่าวจากหนังสือพิมพ์ดังนี้

นายสถาปน์ ศิริขันธ์ รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แถลงผลการประชุมคณะรัฐมนตรีเรื่องน้ำท่วมว่า เจ้าหน้าที่กรมชลประทานและกรมอุทกศาสตร์ได้ชี้แจงเรื่องน้ำท่วมต่อ คณะรัฐมนตรี

ว่า น้ำท่วมเกิดจากการหนุนของน้ำทะเลที่จะมีขึ้นตามลำดับดังนี้ เฉพาะวันที่ ๗-๘ พฤศจิกายน ระดับน้ำจะสูงถึง ๒๐๐-๒๐๕ เซนติเมตร เรื่องน้ำท่วมนี้ทั้งกรมชลประทานและกรมอุทกศาสตร์ได้แจ้งให้กรุงเทพมหานครทราบมาก่อนเป็นระยะ ตั้งแต่วันที่ ๕ และ ๑๒ กันยายน ซึ่งทางกรุงเทพมหานครได้เชิญเจ้าหน้าที่จากทั้งสองกรมไปประชุมปรึกษาหารือด้วย

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ได้เสนอแผนป้องกันน้ำท่วมแล้ว แต่กรุงเทพมหานครอ้างว่า มีแผนป้องกันในเรื่องนี้อยู่แล้ว ขอให้ช่วยเหลือเครื่องสูบน้ำ ๑๘ เครื่องเท่านั้น ซึ่งกรมชล ฯ ก็ได้จัดให้

อนึ่ง เมื่อครั้งที่นายทวิช กลิ่นปทุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ไปตรวจราชการที่ภาคเหนือ ได้พบว่าน้ำเหนือหลากผิดปกติในปีนี้ จึงสั่งการมายังกรมชลประทานทางวิทยุโดยฉับพลัน ว่าอาจจะเกิดน้ำท่วมขึ้นได้ ขอให้ประสานงานกับกรุงเทพมหานครและให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่

นายสถาปน์กล่าวว่า รัฐบาลมีความห่วงใยในเรื่องน้ำท่วมกรุงเทพ ฯ อย่างยิ่ง แต่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวซึ่งเป็นเรื่องของ กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะ มากนัก ไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง

ทางด้านนายแพทย์โอภาส ธรรมวานิช รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (กทม.) ชี้แจงในที่ประชุมสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (กทม.) และ

หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับความเสียหายจากน้ำท่วมกรุงเทพมหานครว่า ประมาณ ๒๕ เปอร์เซนต์ ของความเสียหายน้ำท่วมทั่วประเทศเป็นความเสียหายทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับปัญหาการจราจร รถติด ค่าน้ำมันคิดประมาณวันละ ๖ ล้านบาท

นายแพทย์โอภาสกล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดน้ำท่วมว่าทางกรมชลประทานและกรมอุทกศาสตร์ รวมทั้งกรมอุตุนิยมวิทยา ไม่เคยแจ้งรายละเอียดหรือข้อมูลในเรื่องน้ำท่วมเลย

อย่างไรก็ตาม นายแพทย์โอภาสกล่าวว่าภาวะน้ำท่วมครั้งแรกนั้น ทาง กทม. ขอมแพ้เพราะบกพร่อง แต่ในช่วงที่สองนั้น ทาง กทม. ได้กั้นเขื่อนเพื่อป้องกันหมดแล้ว

ไม่ว่ากรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม เราเห็นว่าการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการกระทำอย่างเต็มสติกำลัง หาใช่แก้ปัญหาด้วยปากไม่ เพราะถ้าไม่ลงมือกระทำอย่างจริงจังแล้ว แม้จะพูดออกข่าวอย่างไรก็ไม่อาจแก้ปัญหาหรือบรรเทาความเดือนร้อนของประชาชนได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานการบริหารงานนครหลวงหรือหน่วยงานของรัฐบาล กล่าวคือ กทม. กรมอุทกศาสตร์ กรมชลประทาน และกรมอุตุนิยมวิทยา หรือจะเรียกว่า "สี่ประสาน" ก็ได้ ควรจะได้ประสานงานไม่ใช่ประสานงา ร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้บรรเทาเบาบางลง เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวม

และในครั้งนี้เราก็ขอสรรเสริญบรรดาทหาร ตำรวจ นิสิตนักศึกษา แนวร่วมนักเรียนอาชีวะ ตลอดจนลูกเสือชาวบ้าน ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันเสียสละออกทำงาน แก้ไขบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ตามถนนสายต่าง ๆ ที่ประสบกับภาวะน้ำท่วมอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยและความลำบากของตัวเอง

นอกจากภาวะการณ์ในกรุงเทพมหานครดังกล่าวแล้ว เราหวังว่าทางราชการคงจะได้ให้ความช่วยเหลือแก่บรรดาประชาชนในต่างจังหวัดที่ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากภาวะน้ำท่วมด้วย เพราะเมืองไทยไม่ใช่กรุงเทพมหานครแต่เพียงแห่งเดียว

สำหรับเรื่องสุดท้ายที่กำลังเป็นข่าวดังอยู่ในเวลานี้คือ บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านจากจังหวัดต่าง ๆ ประมาณ ๑๑ จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่มาจาก

ภาคอีสานและภาคกลาง ทำการประท้วงกฎหมายฉบับนี้ ที่ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านพร้อมกันทั่วประเทศภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่กฎหมายนี้ประกาศใช้

กฎหมายฉบับนี้ เดิมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาแล้วมีมติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ แต่วุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างกฎหมายดังกล่าวและส่งคืนไปยังสภาผู้แทน ฯ สภาผู้แทน ฯ ได้เปิดประชุมสมัยวิสามัญ ครั้งที่ ๒ เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายนี้อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ แล้วสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียง ๑๕๑ เสียง มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา จึงถือว่าร่างกฎหมายนี้ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว รัฐบาลต้องดำเนินการประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

ในวันที่สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างกฎหมายนี้อีกครั้งหนึ่งนั้น บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านจากหลายจังหวัดดังกล่าวข้างต้นได้มาชุมนุมประท้วงที่หน้าสภา และโจมตีว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่เป็นธรรมและจะสร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้น ทั้งทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านบางคนที่เพิ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาชั่งไม่ถึง ๕ ปี ต่างไม่พอใจและรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่ง นายชูชาติ มากสัมพันธ์ กำนันตำบลนาโคก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร กล่าวกับหนังสือพิมพ์ว่า ถ้ากฎหมายนี้ผ่านสภาแล้ว กำนันผู้ใหญ่บ้านก็จะลาออกทั่วประเทศ เพราะการเลือกตั้ง ๕ ปีต่อครั้ง จะทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ปกครอง ลูกบ้าน ด้วยความยากลำบาก เนื่องจากลูกบ้านจะต้องแก่งแย่งกัน

ส่วนนายสง่า วงศ์บางชวด กำนันตำบลคลองห้า อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี กล่าวว่า กฎหมายฉบับนี้มีแผนแทรกซึมเพื่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชาวไทยด้วยกัน และว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเหล่านี้ล้วนแต่เป็นหัวหน้ากลุ่มเกษตรกรทั้งนั้น หากกฎหมายฉบับนี้ผ่านสภาก็จะชักชวนให้เกษตรกรเดินขบวนเรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภาเสีย

และอีกบางเสียงก็ว่าสภานี้เอียงซ้าย

แต่ในที่สุดสภาผู้แทน ฯ ก็ลงมติยืนยันให้ผ่านร่างกฎหมายนี้ตามเดิม ซึ่งเป็นผลให้บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านที่ชุมนุมประท้วงอยู่ไม่พอใจถึงกับมีการถอดเครื่องหมาย เข็มขัด และเครื่องแบบออกหมด

ต่อมาในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว ได้มาประท้วงที่ทำเนียบรัฐบาล

อีกครั้งหนึ่ง นำโดย นายปลิว ม่วงศิริ กำนันตำบลบางบอน อำเภอบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร (ไม่รู้ว่าผู้ใหญ่บ้าน "หมู่บ้านไทยการ์ด" ได้เข้าร่วมประท้วงด้วยหรือไม่) ได้ยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาล ๖ ข้อ สรุปสาระสำคัญได้ว่า ให้ยับยั้งการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศภายใน ๙๐ วันนั้นไว้ โดยให้เลื่อนออกไปอีก ๕ ปี ให้พิจารณาเพิ่มเงินประจำตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้านรวมทั้งสารวัตรกำนันและแพทย์ประจำตำบล โดยเรียกร้องให้เพิ่มให้กำนันเป็นเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท กับให้มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลและค่าเล่าเรียนบุตร และให้พิจารณาให้สิทธิพิเศษโดยสารรถประจำทางและรถไฟครึ่งราคา

ทางฝ่ายรัฐบาล นายปรีดา พัฒนถาบุตร รมต. ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ชี้แจงกับบรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านว่า รัฐบาลจะเสนอขอแก้ไขกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ทันทีที่เปิดการประชุมสภาสมัยหน้าในต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ โดยจะให้กำนันที่อยู่ในตำแหน่งยังไม่ครบ ๕ ปี ได้อยู่ต่อไปจนครบ ๕ ปี ส่วนผู้ที่อยู่ครบ ๕ ปีแล้วก็ให้มีการเลือกตั้งกันใหม่ในท้องที่นั้น และจะเสนอข้อเรียกร้องอื่น ๆ ที่ว่านั้นด้วย

แต่บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านที่ประท้วงยังไม่พอใจคำชี้แจงดังกล่าว จึงพากันยกขบวนไปประท้วงต่อที่บ้านนายกรัฐมนตรีในตอนเย็นวันเดียวกันนั้น และได้เจรจากับนายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ รมต. มหาดไทย และ พ.ต.ท. บุญเลิศ เลิศปรีชา รมช. มหาดไทย ในที่สุดนายปลิว ฯ ได้ลดข้อเรียกร้องเหลือเพียง ๑ ข้อ คือให้กำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่ในตำแหน่งต่อไปอีก ๕ ปี จึงจะมีการเลือกตั้งกันใหม่ การเจรจาได้เสร็จสิ้นเวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น. เศษ โดยยังไม่ได้ตกลงกันเป็นการแน่นอน และผู้ประท้วงขืนยันที่จะชุมนุมเรียกร้องต่อไป

ส่วนหม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อผู้สื่อข่าวถึงเรื่องนี้ว่า เป็นเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ เพราะ "*เรื่องนี้ผ่านการพิจารณาของสภาเป็นกฎหมายไปแล้ว รัฐบาลต้องทำตามกฎหมาย ไม่ว่าจะขู่บังคับกันอย่างไรก็ยอมไม่ได้*" และว่า "*กฎหมายต้องเป็นกฎหมาย ต้อง*

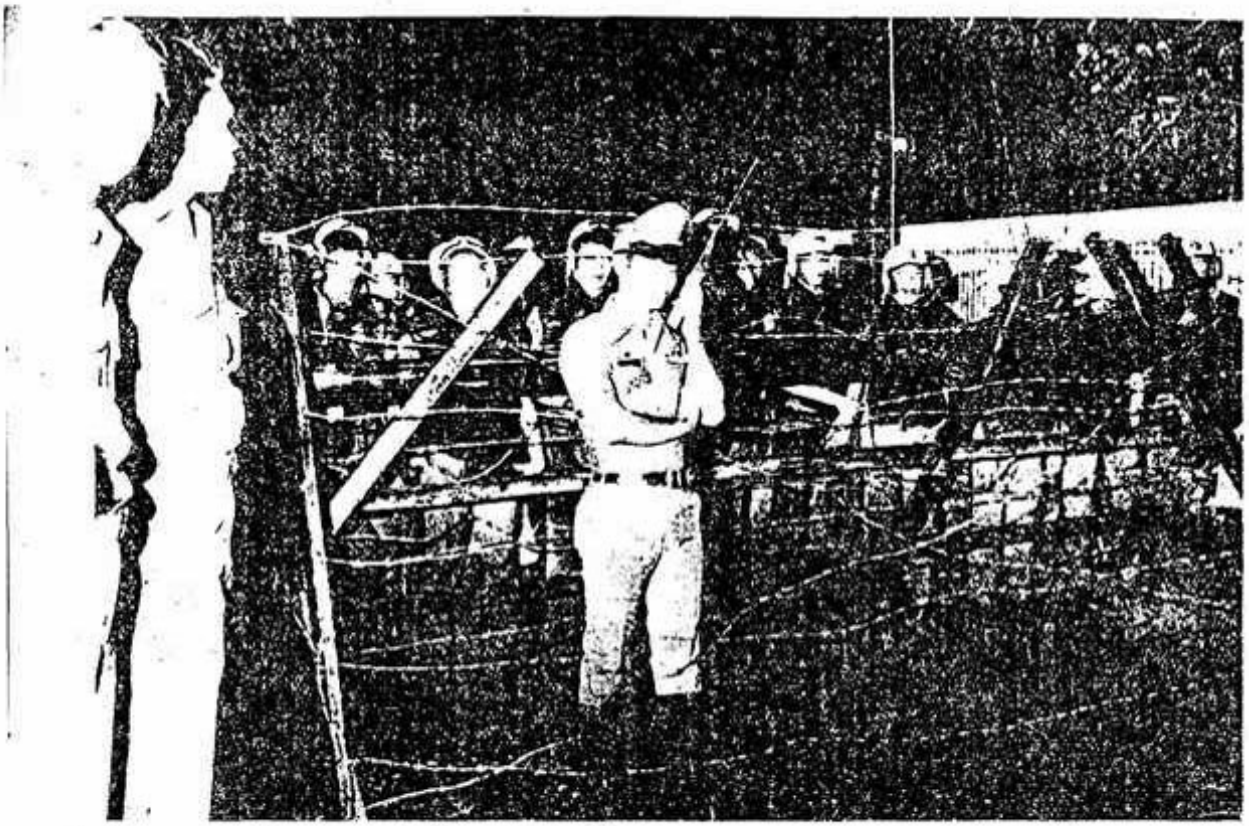
ปฏิบัติตามกฎหมาย จะให้ผมผืนกฎหมายได้อย่างไร ถ้าอยากจะบุกบ้านนายกอีกก็ตามใจ บ้านนายกรัฐมนตรีมีไว้ให้บุกพังเล่น"

เราเห็นด้วยกับท่านนายกรัฐมนตรีที่ว่า กฎหมายต้องเป็นกฎหมาย เพราะหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การปกครองโดยกฎหมาย หมายความว่า ประชาชนมีอิสระที่จะ กระทำ ทุกสิ่ง ทุกอย่างที่ไม่ต้องห้ามโดยกฎหมายของชุมชน นี่เป็นเสรีภาพที่เก่าแก่และเข้าใจง่ายที่สุดประการหนึ่ง

และที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็คือ รัฐบาลโดยผู้แทน ขณะนี้เรามีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน แม้ว่าจะไม่ใช่จากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศก็ตาม แต่ก็เป็นรัฐบาลตามวิถีทางของประชาธิปไตย จึงต้องทำตามกฎหมายที่ได้ผ่านการพิจารณาตามกระบวนการโดยถูกต้องแล้ว

การปกครองระบอบประชาธิปไตยของเรายังต้องการ การปรับปรุง และพัฒนาให้ดีและสมบูรณ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก เราต้องเสริมสร้างประชาธิปไตยในวิถีชีวิตในสังคมทั่ว ๆ ไปให้มากที่สุด เพราะประชาธิปไตยยอมรับนับถือในศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ว่าจะสามารถปกครองตนเองได้ดีที่สุด

ดังนั้น กฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ซึ่งบรรดา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำลังประท้วงอยู่ขณะนี้

จึงเป็นกฎหมายที่พยายามจะปูพื้นฐานในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง โดยตนเอง เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนแห่งตน

กำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ปกครองท้องถิ่นจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำหน้าที่รับใช้ประชาชนในท้องถิ่นให้ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปกติสุข ถ้าจะว่าในส่วนรวมของประเทศ บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านก็จะเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาลและประชาชน ในอันที่จะเสนอความต้องการ และ ความเดือดร้อนทุกข์ยากของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ให้รัฐบาลได้ทราบ และนำบริการของรัฐบาลที่ตอบสนองผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมไปให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ

เราจึงเห็นด้วยกับบทนำ "ประชาชาติ" ฉบับวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ที่ว่า "**กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่มีอิทธิพล และผลประโยชน์ไม่น้อยไปกว่าตำแหน่งทางการปกครองอื่น ๆ ในระบบแต่งตั้ง ยิ่งตำแหน่งนี้สามารถดำรงไปจนเกือบตลอดชีวิตก็ยังเป็นเรื่องหนักออกมากยิ่งขึ้น**" และ "**สิ่งที่กำนันผู้ใหญ่บ้านกลุ่มนี้เรียกร้องดังนั้น ก็เห็นจะมองเป็นอย่างอื่นมิได้ นอกเสียจากว่าเป็น การรักษาผลประโยชน์ที่ตนเคยได้รับ แม้ว่าจะหลุดลอยไปก็ขอให้ประวิงเวลาไว้ก็ยังดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่น่าสนใจก็คือ ผลประโยชน์ที่อาจจะได้รับจากโครงการผันเงินของรัฐบาล**"

สมศักดิ์ ศุภะรัชฎเดช

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

การจัดตัวคนลงระดับตำแหน่งต่าง ๆ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๕๘๐๑

เรื่องการจัดระบบ พ.ช. นั้น อยากเรียนถามข้อข้องใจดังนี้ คือ

ก. สมมุติว่า นาย ก. ขณะนี้รับราชการตำแหน่งประจำแผนกตรี อันดับ ๑ ขั้น ๑,๔๖๐ บาท เมื่อจัดระบบ พ.ช. แล้วจะอยู่ระดับ ช. ๑ หรือ ช. ๒ และเงินเดือนจะเต็มขั้น ๒,๑๐๐ บาท หรือ ๒,๖๘๐ บาท

ข. สมมติว่า นาย ข. ขณะนี้รับราชการตำแหน่งเสมียนพนักงานจัดวา อันดับ ๔ ขั้น ๑,๖๔๕ บาท เมื่อจัดระบบ พ.ช. แล้ว จะอยู่ระดับ ช. ๑ หรือ ช. ๒ และเงินเดือนจะไปเต็มขั้น ๒,๑๐๐ บาท หรือ ๒,๖๘๐ บาท กรุณาอธิบายด้วย

ตอบ : การจำแนกตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในส่วนราชการต่าง ๆ นั้น ก.พ. มิได้กำหนดว่าประจำแผนกตรี หรือเสมียนพนักงานจัดวา จะอยู่ในระดับใด แต่ได้กำหนดจากหน้าที่และลักษณะงานเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ อาจจะต้องมีการพิจารณาบุคคลลงระดับตำแหน่งต่าง ๆ ด้วย

ดังนั้น สำหรับปัญหาข้อแรกการกำหนดระดับตำแหน่งจึงขึ้นอยู่กับว่า นาย ก. ซึ่งดำรงตำแหน่งประจำแผนกตรี อันดับ ๑ ขั้น ๑,๔๖๐ บาท ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไร ส่วนนาย ข. ก็ต้องพิจารณาหน้าที่ความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน แต่ทั้ง ๒ กรณีต้องพิจารณาชั้นประกอบ คือ ถ้าเป็นชั้นตรีอยู่แล้วก็กำหนดเป็นระดับ ๒ ได้เลย แต่ถ้าเป็นชั้นจัตวาก็ต้องกำหนดเป็นระดับ ๑ ไว้ก่อน

อย่างไรก็ตามตำแหน่งระดับ ๑, ๒ นั้น ก.พ. ถือว่าเป็นระดับควบ คือตำแหน่งระดับ ๑ มีโอกาสปรับเป็นระดับ ๒ ได้ทุกตำแหน่ง หากปริมาณและคุณภาพรวมทั้งตัวบุคคลมีความรู้ความสามารถสมควรกำหนดเป็นระดับ ๒ ได้

สำหรับเงินเดือนจะเต็มขั้น ๒,๑๐๐ บาท หรือ ๒,๖๘๐ บาท ก็ขึ้นอยู่กับตำแหน่งนั้นเป็นตำแหน่งระดับใด ถ้าเป็นระดับ ๑ ก็เต็มขั้น ๒,๑๐๐ บาท ถ้าเป็นระดับ ๒ ก็เต็มขั้น ๒,๖๘๐ บาท

แต่อย่างที่เรียนให้ทราบแล้วตำแหน่งระดับ ๑ เมื่อเงินเดือนถึง ๑,๓๗๕ บาท ก็อาจได้รับการ

พิจารณาคัดเลือกปรับเป็นตำแหน่งระดับ ๒ ได้ทุกตำแหน่ง ส่วนตำแหน่งระดับ ๒ หากปริมาณและคุณภาพของงานเปลี่ยนแปลงไป และได้รับการกำหนดให้เป็นตำแหน่งระดับ ๓ ก็จะได้รับเงินเดือนเต็มขั้น ๓,๔๒๐ บาท

ทั้งนี้ ไม่รวมถึงตัวบุคคลผู้ครองตำแหน่ง ย่อมมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นไปได้ตามความรู้ความสามารถของตน มิใช่ปฏิบัติราชการในตำแหน่งใดก็ต้องปฏิบัติอยู่อย่างเดิมตลอดไป

การลาพักผ่อนกับหยุดพักผ่อนประจำปี

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๔๔๐๑

ตามแบบฟอร์มใบลาของทางราชการ วรรค ๓ ว่า "ข้าพเจ้าได้ลามาแล้วในปีนี้ คือ ป่วย..... วัน ลากิจธุระส่วนตัวและพักผ่อน.....วัน ฯ" คำว่า "พักผ่อน" นั้น จะหมายถึงการหยุดพักผ่อนประจำปีซึ่งไม่คิดเป็นวันลาปีละไม่เกิน ๑๐ วัน ใช่หรือไม่ หรือจะหมายถึงการลาพักผ่อนอย่างอื่นซึ่งไม่ใช่หยุดพักผ่อนประจำปี ขอได้โปรดอธิบายด้วย

ตอบ : ตามความเห็นของผู้ตอบ คำว่า "พักผ่อน" ตามระเบียบการลา ในส่วนที่เกี่ยวกับการลากิจส่วนตัวและพักผ่อนเป็นคนละกรณีกับการหยุดพักผ่อนประจำปี ถึงแม้จะได้ใช้ถ้อยคำอย่างเดียวกันก็ตาม เหตุผลก็คือ การลากิจส่วนตัวและลาพักผ่อน เป็นเรื่องการลาหยุดราชการ ต้องเสนอใบลาตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งการลาหยุดพักผ่อนนี้ ย่อมมีผลต่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีตามกฎ ก.พ. ด้วย นอกจากนั้นการลาพักผ่อนเป็นระเบียบที่กำหนดขึ้นก่อนตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ แต่สำหรับการหยุดพักผ่อนประจำปี เป็นการหยุดราชการโดยไม่ถือเป็นวันลา และไม่ต้องเสนอใบลาเช่นเดียวกับการลาในกรณีอื่น ๆ โดยเฉพาะการหยุดพักผ่อนนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล บางระยะก็อาจยกเลิกแต่บางระยะก็รื้อฟื้นขึ้นใหม่ เช่น การหยุดพักผ่อนประจำปีครั้งหลังสุดก็เพิ่งจะมีผลตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ และก็ยังไม่แน่ว่าจะมีการหยุดพักผ่อนประจำปีตลอดไปหรือไม่

ดังนั้น คำว่า "พักผ่อน" ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือน และข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๐๐ จึงเป็นคนละกรณีกับการหยุดพักผ่อนประจำปี ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๘

การเลื่อนเป็นระดับ ๒ โดยไม่ต้องสอบ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๘๐๒๖

ขอเรียนถามว่า ตามที่มีข่าวว่าข้าราชการพลเรือนสามัญตามระบบ พ.ช. ระดับ ๑ เงินเดือนตั้งแต่ ๑,๓๗๕ บาทขึ้นไป จะได้รับการเลื่อนเป็นระดับ ๒ โดยไม่ต้องสอบนั้น มีหลักเกณฑ์อย่างไร

ตอบ : การเลื่อนข้าราชการพลเรือนระดับ ๑ เงินเดือนตั้งแต่ ๑,๓๗๕ บาทขึ้นเป็นระดับ ๒ โดยไม่

ต้องสอบนั้น อาจกระทำได้ตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว. ๑๘ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๑๘ ที่ สร ๑๐๐๔/ว. ๒๕ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๑๘ และที่ สร ๑๐๐๗/ว. ๓๒ ลงวัน ๒๔ กันยายน ๒๕๑๘ อธิบายอย่างย่อ ๆ ก็คือ ใช้วิธีการคัดเลือกตามแนวทางที่ ก.พ. กำหนด โดยอยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งเลื่อน รายละเอียดหนังสือเวียนของ ก.พ. ดังกล่าว คุณอาจดูได้จาก วารสารข้าราชการฉบับประจำเดือนตุลาคม ๒๕๑๘

ทำงานด้านสงเคราะห์ชาวเขาจะเรียกชื่อตำแหน่งว่าอย่างไร

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๗๖๑๒

พวกผมรับราชการอยู่กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ ตำแหน่งเสมียนพนักงาน แต่ทุกวันนี้ผมมิได้ทำงานเกี่ยวกับหนังสือเลย แต่ไปปฏิบัติงานในด้านให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่ชนในถิ่นกันดาร (ชาวเขา) และการรายงานผลงานต่าง ๆ ก็ใช้ตำแหน่งพนักงานอนามัย แทนที่จะใช้ตำแหน่งเสมียนพนักงาน ผมสงสัยว่าเมื่อประกาศใช้ระบบ พ.ช. นั้น การบรรจุบุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ นั้นจะต้องตรงกับการงานในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ และจะเปลี่ยนตำแหน่งของพวกผมเป็นตำแหน่งประชาสงเคราะห์จัดว่าจะได้หรือไม่ ถ้าไม่เพราะเหตุใด และการรายงานของผมนั้น จะไม่ขัดกันหรือ ควรบรรจุในตำแหน่งเสมียนพนักงานแต่กลับไปลงตำแหน่งพนักงานอนามัย (เวลาราชการ)

ตอบ : หน้าที่ความรับผิดชอบตามที่คุณถามมาจัดอยู่ในสายงานประชาสงเคราะห์ ซึ่งคลุมถึงตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานทางการประชาสงเคราะห์ รวมทั้งให้การสงเคราะห์ชาวเขา และตำแหน่งในสายงานนี้มีชื่อและระดับตำแหน่งรวม ๘ ระดับ คือ เจ้าหน้าที่ประชาสงเคราะห์ ๑ ถึงเจ้าหน้าที่ประชาสงเคราะห์ ๘ รายละเอียดหน้าที่ความรับผิดชอบลักษณะงานที่ปฏิบัติ คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งและความรู้ความสามารถที่ต้องการสำหรับตำแหน่งระดับต่าง ๆ อาจขอดูได้จากส่วนราชการที่คุณสังกัด เข้าใจว่าเจ้าหน้าที่กองยังไม่ได้เวียนให้ทราบ

ดังนั้น เมื่อกำหนดตำแหน่งให้ตรงกับลักษณะงานที่ปฏิบัติแล้ว ต่อไปการงานหรือการอื่นใดซึ่งเขียนอย่างแต่ทำอีกอย่างคงจะไม่เกิดขึ้นเป็นแน่

เสนอแนะปัญหาพร้อมกับขอทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบจำแนกตำแหน่ง

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๗๐๔๗

ผมขอเรียนให้ทราบถึงระบบ พ.ช. ที่เป็นปัญหาอยู่ในเวลานี้ ในฐานะที่ผมเป็นข้าราชการที่ ก.พ. กำหนดให้อยู่ในระดับ ช. ๔ ตามหลักที่ ก.พ. ได้ทำการวิจัยว่าตำแหน่งมีหน้าที่รับผิดชอบ

แค่ไหน ควรได้รับเงินเดือนเท่าไร ตำแหน่งหน้าที่เท่ากัน ความรับผิดชอบเท่ากัน ควรได้รับเงินเดือนอยู่ในระดับเดียวกัน อันนี้เป็นหลักการที่ดี แต่หาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะเมื่อ ก.พ. ได้กำหนดตำแหน่งและจัดคนลงตามตำแหน่งตามที่ ก.พ. ได้พยายามวิจัยแล้วนั้น ปรากฏว่ามิได้เป็นไปตามเป้าหมายตามที่วิจัยไว้แล้ว ซึ่งผมเห็นว่าไม่มีความเป็นธรรมเลย เช่นข้าราชการกรมชลประทาน ตำแหน่งหัวหน้างาน ความรับผิดชอบของงานปริมาณงาน เท่ากันและเหมือนกันทุกอย่าง แต่ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานได้รับ ช. ที่ ก.พ. จัดให้ไม่เท่ากัน ชั้นเอกเหมือนกัน คนหนึ่งได้รับเงิน ๔,๘๘๐ บาท ได้ ช. ๕ คนเงินเดือน ๔,๐๘๕ ได้ ช. ๖ ทั้งสองคน ได้รับปริญญาตรีเหมือนกัน งานประเภทเดียวกัน

ตัวอย่างอีก ข้าราชการชั้นโท เงินเดือนเต็มขั้น คุณวุฒิปริญญาตรี สอบชั้นเอกได้แล้ว ตำแหน่งหัวหน้างานระดับชั้นเอก แต่ ก.พ. จัดลงระดับ ช. ๔ ส่วนอีกคนเงินเดือน ๔,๐๘๕ บาท สอบชั้นเอกได้แล้ว ไม่มีปริญญา ตำแหน่งหัวหน้างานระดับเดียวกัน ก.พ. จัดลง ช. ๕

ความลักลั่นตามที่ ก.พ. จัดให้แก่ข้าราชการกรมชลประทานนี้ ไม่ทราบว่าเอาหลักเกณฑ์อะไรเป็นมาตรฐาน ทั้งๆ ที่ ก.พ. เคยมีเรื่องแจ้งให้กระทรวงและกรมต่างๆ ทราบว่า ผู้ที่สอบเลื่อนชั้นในระบบเก่าได้แล้ว ก็จะให้เลื่อนเป็นระดับสูงขึ้น โดยมิต้องสอบเลื่อนระดับอีก เท่าที่ ก.พ. ปฏิบัติไปนี้ เห็นได้ว่าไม่มีความเป็นธรรมเลย เพราะข้าราชการที่เพิ่งจะเป็นชั้นโท กับข้าราชการชั้นโทที่สอบชั้นเอกได้แล้ว ได้รับเงินเดือนในระดับ ช. ๔ เท่ากัน

ผมจึงเรียนมาเพื่อได้โปรดชี้แจงให้ผมและข้าราชการที่อยู่ในสภาพเดียวกับผมหายข้อข้องใจด้วย เพราะว่าพวกผมมีความท้อใจจริงๆ แม้ว่าได้ข่าวว่าทาง สมาชิก สภา ฯ จะยื่นญัตติขอยกเลิก พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือนฉบับนี้แล้วก็จริง ขอได้ให้กำลังใจแก่ผู้ที่กำลังจะเลื่อนชั้นบ้าง

จึงขอเรียนถามดังต่อไปนี้ คือ

๑. ผู้ที่สอบเลื่อนชั้นจากชั้นโทเป็นชั้นเอกได้แล้ว จะต้องสอบเลื่อนระดับอีกหรือไม่ (ก.พ. จัดให้ลง ช. ๔ ตำแหน่งหัวหน้างาน เทียบระดับกองเดิมเป็นตำแหน่งชั้นเอก)

๒. ขณะนี้รับเงินเดือนระดับ ๔,๓๓๕ บาท เต็มขั้น ระดับ ๔ จะเลื่อนขั้นเงินเดือนได้อย่างไร

๓. เพราะเหตุใด ก.พ. จึงไม่จัดให้ผู้ที่มีเงินเดือนชั้นโท อันดับ ๓ สอบชั้นเอกได้แล้ว และขณะนี้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน (ระดับกอง) ให้อยู่ในระดับ ๕ หรือ ๖

ตอบ: ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาในการกำหนดตัวบุคคลดำรงตำแหน่งต่างๆ เข้าใจว่า ก.พ. คงเต็มใจและยินดีรับฟังข้อเสนอแนะจากข้าราชการทั้งหลายเสมอ

การปรับตำแหน่งครั้งแรกนี้ เชื่อว่าหลายกรณี

คงหลงทูหลงตาไปบ้าง ทำให้เกิดความรู้สึกทำนองว่าไม่เป็นธรรมและไม่ตรงกับหลักการ ซึ่งเมื่อพูดถึงหลักการควรต้องพิจารณาโดยส่วนรวมมิใช่ถือกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นหลัก

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้น มิได้กระทำไปโดยพลการ แต่ได้พิจารณาปรึกษาหารือกันระหว่างส่วนราชการเจ้าสังกัดกับ ก.พ. ในฐานะองค์การกลางบริหารงานบุคคล เพื่อให้เป็นมาตรฐานและเป็นธรรม ระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ด้วย และสำหรับข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งย่อมเนื่องมาจากระบบตำแหน่งข้าราชการเดิม ยังไม่เข้ารูปเข้ารอย ตำแหน่งต่าง ๆ มิได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน ผลที่ออกมาจึงไม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ข้อนี้ควรได้รับความเห็นใจและร่วมมือกันแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมขึ้น แต่ต่อไปเมื่อมีการจำแนกแยกแยะตำแหน่งข้าราชการและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้เป็นกิจจะลักษณะแล้วเชื่อว่าคงไม่มีปัญหาอย่างนี้เกิดขึ้นอีก

สำหรับปัญหาที่ข้องใจ ขอเรียนความเห็นตามลำดับ ดังนี้

๑. ในระหว่างที่สอบเลื่อนเป็นชั้นเอกได้ ไม่ต้องสอบเลื่อนระดับอีก เพราะอาจขอตกลงกับ ก.พ. เพื่อนำผลการสอบนั้น ๆ ไปใช้เพื่อเลื่อนระดับได้ (หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว. ๓๐ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งลงพิมพ์ในวารสารข้าราชการฉบับประจำเดือนตุลาคม ๒๕๑๘ แล้ว) แต่ทั้งนี้ต้องมีตำแหน่งระดับ ๕ ว่าง หรือตำแหน่งระดับ ๔ ได้รับการปรับขยายให้เป็นตำแหน่งระดับ ๕ แล้ว

๒. การรับเงินเดือนในกรณีดำรงตำแหน่งระดับต่าง ๆ นั้น ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ๒๕๑๘ จะรับเงินเดือนได้ไม่เกินขั้นสูงของระดับนั้น ซึ่งกรณีดำรงตำแหน่งระดับ ๔ จะรับเงินเดือนไม่เกิน ๔,๓๓๕ บาท อันเป็นขั้นสูงสุดของตำแหน่งระดับ ๔ แต่ถ้าจะเลื่อนเงินเดือนสูงจากนั้นก็ต้องได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับที่สูงขึ้น คือ ระดับ ๕ ซึ่งอาจเลื่อนในตำแหน่งระดับ ๕ ว่าง หรือขอให้ ก.พ. พิจารณาปรับตำแหน่งระดับ ๔ ที่ครองอยู่ให้เป็นระดับ ๕ เสียก่อน ประกอบกับมาตรการในการพิจารณาเลื่อนระดับ เช่นสอบคัดเลือกหรือคัดเลือก โดยประเมินผลการปฏิบัติงาน และได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ จึงจะมีโอกาสเลื่อนเงินเดือนสูงกว่า ๔,๓๓๕ บาทได้

๓. การกำหนดระดับตำแหน่งต่าง ๆ นั้น โดยหลักแล้ว มิได้พิจารณาว่า สอบชั้นสูงขึ้นได้หรือไม่ แต่พิจารณาถึงหน้าที่ความรับผิดชอบและตำแหน่งที่ครองอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามหากเป็นชั้นโทอันดับ ๓ และหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับ ๕ หรือ ๖ แล้ว ก็อาจกำหนดให้เป็นตำแหน่งระดับ ๕ หรือ ๖ ได้

อนึ่ง ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดระดับตำแหน่งของ ก.พ. และมีเหตุผลสนับสนุนก็อาจอุทธรณ์ต่อ ก.พ. ผ่านกรมเจ้าสังกัดได้โดยชอบ

ลขที่ตำแหน่ง ส่วนราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบการแบ่งงาน และข้อเท็จจริงอื่น ๆ เพื่อให้ ก.พ. พิจารณาอีกครั้ง ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ยินดีเสนอข้อเท็จจริงให้ ก.พ. พิจารณาเพื่อให้เป็นธรรมต่อไป

ขอทราบระเบียบบางประการ พร้อมกับเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๔๗๔๘

ขอทราบว่า ระเบียบดังต่อไปนี้อยู่ในราชกิจจานุเบกษา เล่มใด ตอนใด หรือวารสารใด หรือหนังสืออื่นใดบ้าง

๑. ระเบียบการ ขอเครื่องหมายตอบแทนข้าราชการพลเรือน

๒. ระเบียบ (เกี่ยวกับความชอบอันควรลง)

พร้อมกับคำถามนี้ ขอเสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในบางประการ คือ

๑. ก.พ. ควรเป็นศูนย์กลางของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย เช่น ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการทหาร ตำรวจ ข้าราชการการเมือง ลูกจ้าง ครู อาจารย์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล ฯลฯ

๒. การนำระบบ พ.ช. มาใช้ ควรใช้กับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย, ทุกระ

๓. ควรเปรียบเ

ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกัน ทางนอนด้วย เช่น ปลัดกระทรวงต่าง ๆ อธิบดีกรมต่าง ๆ ปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ของจังหวัด ปลัดอำเภอต่าง ๆ และหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ของอำเภอ เพื่อจัดระดับ พ.ช. ให้ได้รับความถูกต้องและยุติธรรมที่สุด ถ้าไปเปรียบเทียบแต่ทางตั้ง คือตั้งแต่อธิบดีลงมาหาเจ้าหน้าที่ระดับต่ำสุดแล้ว พอมองทางด้านนอนจะดูไม่ได้

๔. ควรจัดอย่าให้เงินเดือน เงินตอบแทนประจำตำแหน่ง ของเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ห่างกันมากนัก เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการของอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คือ แน่นอนที่สุด ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารระดับสูงสุด ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บริหารในระดับต่ำสุด ขออย่าให้ห่างกันจนดูไม่ได้ และระหว่างนั้นก็อย่าให้แตกต่างกันมาก เช่น รัฐมนตรี กับ ปลัดกระทรวง อย่างนี้เป็นต้น

๕. ถ้าคิดเสียว่า เงินเดือนหรือเงินตอบแทนอย่างอื่น ของเจ้าหน้าที่บางอย่างไม่ใช่หน้าที่ของ ก.พ. ผมคิดว่าไม่ถูก ควรจะมอบให้ ก.พ. เป็นศูนย์รวมการปรับเปรียบเทียบในเรื่องนี้ มิฉะนั้นเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ จะมีเงินรายได้ ประจำเดือน ที่แตกต่างกันจนดูไม่ได้ ไม่พอกับการครองชีพตามที่ ตำรวจก็คงจะต้องพังบ้านใครต่อ

ตอบ : ๑. เครื่องหมายตอบแทนราชการพลเรือน มีหลายชนิดด้วยกัน เช่น เครื่องราชอิสริยาภรณ์ จักรพรรดิมาลา เหรียญรัชการชายแดน เหรียญ ช้างเผือก เหรียญทหารช่วยราชการ ฯลฯ แต่ละชนิดมีระเบียบกำหนดไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากเนื้อที่ตอบปัญหาระเบียบข้าราชการมีจำกัดจึงไม่อาจนำมาลงทั้งหมดได้ อย่างไรก็ตามจะได้รวบรวมมาตอบในวารสารข้าราชการโดยละเอียดต่อไป

๒. การจัดทำสมุดประวัติข้าราชการนั้น เท่าที่ทราบเข้าใจว่าจัดทำขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรีประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๔ จึงไม่มีปรากฏในราชกิจจานุเบกษา แต่ปัจจุบันสำหรับข้าราชการที่เข้ารับราชการใหม่ไม่ต้องจัดทำสมุดประวัติอีกแล้ว โดยมติคณะรัฐมนตรีเห็นควรให้ส่วนราชการจัดทำ ก.พ. ๗ ขึ้นเป็นเอกสารบันทึกข้อมูลที่สำคัญโดยย่อของข้าราชการพร้อมกับจัดให้มีแฟ้มประวัติข้าราชการแทนสมุดประวัติ รายละเอียดดูได้จากหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๗/ว. ๒๘ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งลงพิมพ์ในวารสารข้าราชการเล่มเดือนตุลาคม ๒๕๑๘ แล้ว

อนึ่ง ต้องขอขอบคุณที่ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ซึ่งวารสารยินดีถ่ายทอดความเห็นของท่าน เพื่อให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสทราบ และนำไปประกอบการปรับปรุงระบบบริหารงานบุคคลของราชการพลเรือนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ปัญหาค่าเช่าบ้านอัตราใหม่กับการหักภาษีเงินได้ข้าราชการ

ผู้ถาม : ข้าราชการชั้นผู้น้อย

๑. กระทรวงการคลังกำหนดอัตราค่าเช่าบ้านตามอัตราเงินเดือนใหม่ (๑ ม.ค. ๑๙) แล้วหรือยังได้ดำเนินการไปแล้วแค่ไหน อย่างไร

๒. การหักค่าภาษีเงินได้ของข้าราชการ ได้คำนวณจากยอดเงินที่จะต้องเสียจริง ๆ หรือเป็นการประมาณการ และสำหรับคู่สมรสที่รับราชการทั้งสองฝ่าย จะต้องเสียภาษีเป็นเงินก้อนในตอนปลายปีอีกหรือไม่

ตอบ : ๑. อัตราค่าเช่าบ้านตามอัตราเงินเดือนใหม่ได้กำหนดไว้แล้วในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๙ เป็นต้นไป ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า ๘ เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๑๖๙ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๙

๒. การหักภาษีเงินได้ของข้าราชการจะต้องคำนวณจากยอดเงินที่จะต้องเสียจริง ๆ มิใช่เป็นการประมาณการ กล่าวคือ คำนวณจากเงินเดือนที่ได้รับก่อนหักเงินสะสมรวมทั้งเงินเพิ่มที่ไม่ได้รับการยกเว้น เช่น เงินเพิ่ม พ.ส.ร. พ.ค.ว. การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่ายนี้คำนวณโดยใช้สูตรสำเร็จของกรมสรรพากรก็ได้

สำหรับคู่สมรสที่รับราชการทั้งสองฝ่ายนั้น อาจจะต้องเสียภาษีเพิ่มเติมอีกได้ ในกรณีที่หักภาษี ณ ที่จ่ายรายเดือนไว้น้อยกว่าข้อเท็จจริงจะต้องเสีย หรือหักค่าลดหย่อนไว้เกิน เช่นต่างฝ่ายต่างถือหักค่าลดหย่อนสำหรับส่วนตัวและคู่สมรส เพราะในการคำนวณภาษีกรณีคู่สมรสมีเงินได้ทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องเอาเงินได้ของทั้งสองฝ่ายรวมกัน และหักลดหย่อนต่าง ๆ แล้วจึงจะคิดภาษีเงินได้

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

สำนักงาน ก.พ.

ธงชัย	วาณิชกะ
สุพจน์	สาหรกิจ
สุธี	สุทธิสมบูรณ์
สมศักดิ์	ศุภะรัชฎเดช

กรมบัญชีกลาง

ผาสุขนิตย์	บัณฑะรุจิ
สุวัย	วารุธิรารักษ์
สมพงษ์	วัฒนสุระ

การเปลี่ยนแปลงในมนุษย์

บุญเลน วอทอง

สรรพสิ่งทั้งหลายตกอยู่ภายใต้กฎภววิสัยอันหนึ่ง คือ การเปลี่ยนแปลง กฎดังกล่าวนี้ทางพุทธศาสนาเรียกว่า ไตรลักษณ์ คืออักษณะสามประการของสรรพสิ่งโดยทั่วไปหรือสำหรับมนุษย์โดยเฉพาะ ได้แก่ ทุกข์ คือสภาพที่ต้องทรมานอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง อนิจจัง คือ ความไม่เที่ยงไม่ทนทาน อันเกิดจากธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง และ อนัตตา คือความไม่เป็นตัวตนอยู่ตลอดไป

บรรดารูปแบบของสิ่งที่มีตัวตนทั้งหลายเป็นเพียงรูปแบบชั่วคราว แล้วก็เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ กฎของการดังกล่าวย่อมครอบงำทั้งในด้านกายภาพ คือ สังขาร ร่างกาย และส่วนที่เป็นสภาพของจิตใจที่เรียกว่า โลกทรรศน์ความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยม

สาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงของสิ่งทั้งหลายนั้น จะมาจากสาเหตุใหญ่ ๆ สองสาเหตุคือสาเหตุภายใน และสาเหตุภายนอก สาเหตุภายในได้แก่การเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาและโครงสร้างของสิ่งนั้นเอง การเปลี่ยนแปลงภายในของสรรพสิ่งนั้นเกิดจากการผลักดันต่อสู้ระหว่างคุณภาพที่ตรงกันข้ามกันสองอย่าง (หรืออาจหลายอย่าง) ในสิ่งเดียวกัน ดังนั้นไม่ว่าในปรมาณูของสสารในวัตถุ ในตัวบุคคลและแม้แต่ในสังคม เราก็จะพบลักษณะของความขัดแย้งในทางด้านคุณภาพดังกล่าวแล้วด้วยกันทั้งสิ้น

แต่อย่างไรก็ตามถ้าเราจะดูเรื่องนี้ให้ถ่องแท้แล้วเราจะพบว่า ความจริงเรื่องการต่อสู้หรือการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพนั้นก็มิได้เป็นไปโดยเอกเทศ หากแต่สัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการเปลี่ยนแปลงทางปริมาณ เช่นถ้าเราจะพิจารณาจากตัวอย่างในการเปลี่ยนแปลงในทางความคิดของคนในสังคมโดยการศึกษา เราอาจเริ่มจากคนจำนวนหนึ่ง (ปริมาณน้อย) แม้ว่าเราจะทำให้คนจำนวนน้อยมีความเข้าใจและยอมรับในแนวความคิดอันใหม่แล้ว (ได้คุณภาพ) แต่คนจำนวนน้อย (ที่มีคุณภาพ) ดังกล่าวก็ไม่อาจจะเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ หรือระบบความเชื่อของสังคมได้เสียทีเดียว *แต่ถ้าเมื่อใดเราได้เพิ่มจำนวน คนที่รู้เข้าใจ และยอมรับแนวความคิด ดังกล่าวนั้นมากขึ้น (เพิ่มปริมาณ) ในอัตราส่วนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความคิด ความเชื่อหรือระบบความเชื่อแล้ว*

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (ในด้านคุณภาพ) ก็จะเกิดขึ้นในที่สุด คือ เป็นผลให้ระบบความเชื่อในสังคมเปลี่ยนแปลงไปนั้นก็ย่อมหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในทางทัศนคติ และค่านิยมของคนในสังคมได้เปลี่ยนไป ซึ่งเป็นผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างหรือสถาบันในสังคมด้วย

สำหรับเหตุภายนอกนั้น ก็อาจเป็นทั้งตัวก่อเกิดและปัจจัยส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงภายในไปพร้อม ๆ กัน ตัวอย่าง เช่น การเกิดภาวะความอดอยากอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงในทางสิ่งแวดล้อม เช่นการที่ประเทศข้างเคียงเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ (ปัจจัยภายนอก) จะเป็นเหตุให้คนที่อยู่ภายในประเทศอีกประเทศหนึ่งที่ยังไม่เจริญ เกิดความคิดเห็นเกี่ยวแก่ระบบที่ใช้อยู่ว่าไม่สามารถแก้ปัญหา (ภายใน) ของตนได้จึงควรได้มีการเปลี่ยนแปลง และเมื่อเริ่มคิดกันสองสามคนก็อาจไม่พอ จึงต้องหาพวกคิดร่วมกันให้มากขึ้นจนมีปริมาณมากพอ และในการผลักดันไปสู่การเปลี่ยนแปลงนี้ก็จะได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากคนในประเทศข้างเคียงที่เชื่อในแนวทางการเปลี่ยนแปลงนั้น (ปัจจัยภายนอกสนับสนุน) ดังนี้เป็นต้น ถ้าจะพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องของปัจจัยดังกล่าว ต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วเราอาจมองเห็นได้ ดังนี้

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงภายนอกเกิดขึ้น ทำให้สังคมเผชิญกับปัญหาอย่างใหม่ ซึ่งกลไกของสังคม (โครงสร้าง–สถาบัน) เก่าไม่อาจแก้ปัญหาได้ ก็ทำให้บุคคลเกิดความข้องคับใจหรือเกิดความผิดหวัง และจะต้องหาทางเปลี่ยนแปลงกลไกสังคมหรือหาโครงสร้างอันใหม่ที่จะมาช่วยแก้ปัญหานั้น ซึ่งจะเป็นผลให้ความขัดแย้งภายในที่มีอยู่แล้ว ระหว่างพวกที่ต้องการเปลี่ยนและไม่ต้องการเปลี่ยนโครงสร้างดังกล่าวทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งจะจะเป็นผลไปสู่ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงและการต่อสู้แข่งขันในการเปลี่ยนแปลงนั้น การต่อสู้แข่งขันจะรุนแรงหรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับขนาดของช่องว่างที่เรียกว่าความข้องคับใจกล่าวคือ ถ้าความข้องคับใจหรือความล้มเหลวในการแก้ปัญหามีมาก การเปลี่ยนแปลงก็จะรุนแรงมากขึ้นตามส่วน เช่นกรณีของการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ก่อให้เกิดความอดอยากดังกล่าวมาแล้ว ถ้าความอดอยากนั้นเป็นไปอย่างแพร่หลายและรุนแรงจนระบบเก่าไม่อาจแก้ปัญหาได้ (ความล้มเหลวหรือความข้องคับใจมีมาก) การเปลี่ยนแปลงก็จะเป็นไปโดยรุนแรงจนถึงกับต้องทำลายโครงสร้างของระบบเก่าลง เพื่อสร้างระบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพในภาวะอย่างใหม่ขึ้นแทนที่ดังนี้เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงในมนุษย์ในแง่ของความคิดอาจเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลแต่ละคนแล้วขยายเป็นกลุ่มชน หรือชั้นชน แล้วก็ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบความคิดของคนในสังคม และการเปลี่ยนแปลงระบบความคิดของคนในสังคมย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางโครงสร้างหรือสถาบันใน

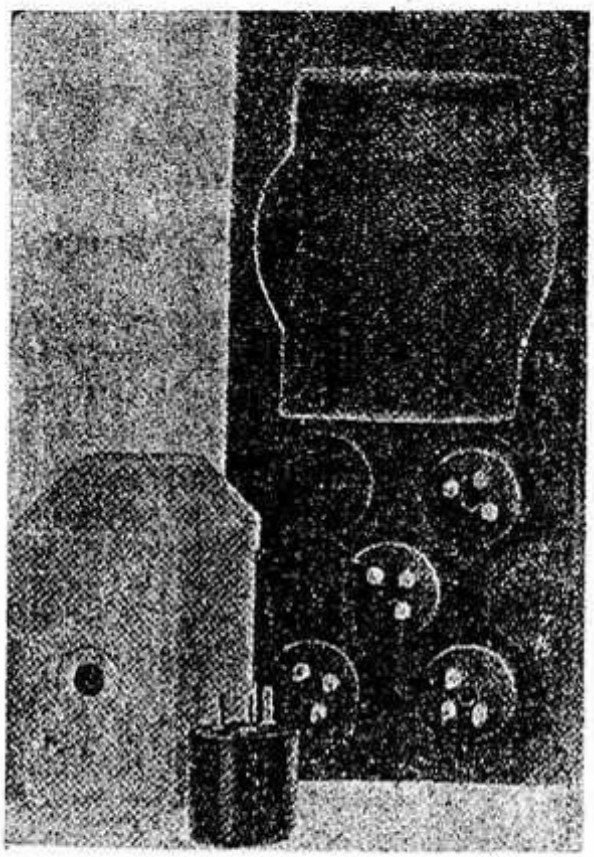
สังคมตามความจำเป็น เรามักเรียกการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นคำกลาง ๆ ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

แต่อย่างไรก็ตาม เราก็พอจะมองเห็นลักษณะทั่วไปของธรรมชาติแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้เกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงทางสังคมย่อมเกี่ยวโยงกันในทุกแง่ของชีวิตมนุษย์ และมีผลกระทบเกี่ยวเนื่องกันไปทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงในบางเรื่องอาจมีแนวโน้มที่แสดงล่วงหน้าอย่างเห็นได้ชัดหรือทำนายได้ง่าย บางอย่างไม่มีแนวโน้มที่ชัดเจนทำนายได้ยาก เพราะทิศทางของการเปลี่ยนอาจมีหลายทิศทางและที่สำคัญที่สุดก็คือ *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่จะเกิดผลดีนั้น ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้มีการวางแผนและควบคุมโดยมนุษย์เองเท่านั้น*

ข้อที่ควรพิจารณาอีกอย่างหนึ่งก็คือเรื่อง อัตราของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ปัจจุบันมีความเชื่อกันว่าสังคมมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นทุกที ๆ เพราะความเจริญในการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือใหม่ ๆ และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้มนุษย์เราเปลี่ยนระบบความเชื่อด้วยความมั่นใจและรู้สึกปลอดภัยมากขึ้นกว่าแต่ก่อน จึงทำให้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยส่วนรวมเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีผู้พยายามศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องนี้ ได้พบว่าตลอดเวลา ๕๐,๐๐๐ ปีที่มนุษย์เริ่มมีพฤติกรรมของตนเองแยกออกมาจากสัตว์ มนุษย์ได้ใช้เวลาประมาณ ๓๗,๐๐๐ ปีอาศัยอยู่ตามถ้ำ คือแสดงว่าตลอดเวลา ๓๗,๐๐๐ ปีนั้น ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเลย แต่มาในระยะหลัง ๆ ที่มนุษย์เริ่มรู้จักขีดเขียนและถ่ายทอดความรู้กันแล้ว ความเจริญก้าวหน้ามีมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงก็รวดเร็วขึ้น เมื่อมนุษย์ได้พัฒนาภาษาพูดและภาษาเขียนถึงระดับสูงถึงขั้นมีตัวพิมพ์ และได้พัฒนาพลังงานในด้านไฟฟ้าขึ้นใช้ได้

สำเร็จ ทำให้มีผลผลักดันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นอย่างยิ่ง และระยะเวลาที่สังคมเปลี่ยนแปลงเร็วที่สุดก็คือระยะหลังสงครามโลกครั้งที่สอง หรือตอนปลายของคริสต์ศตวรรษที่ยี่สิบนี้เอง และย่อมเป็นที่แน่ใจได้ว่า ถ้าถือเอาอัตราเร่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามแนวโน้มที่กล่าวมาแล้ว การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่จะมีขึ้นในอนาคตก็จะต้องเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ ถ้าเราไม่สามารถฝึกฝนอบรมคนของเราเพื่อเตรียมตัวรับสถานการณ์อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตแล้ว เราจะต้องประสบกับภาวะที่เรียกว่า Future shock อย่างไม่มีข้อสงสัยเป็นแน่

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นลักษณะสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการวางแผนและดำเนินงานในด้านการศึกษา เพื่อที่จะให้การศึกษาของเราได้เป็นไปโดยสอดคล้องกับสภาพและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อที่จะขจัดความข้องคับใจ ความผิดหวัง และความตกใจของอนุชนของเราในอนาคตให้หมดไปมากที่สุดที่จะเป็นไปได้ *ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้มิใช่ว่าจะให้เราละทิ้งของเก่าโดยสิ้นเชิง หากแต่ต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไข และตีความพฤติกรรมในสังคมเกี่ยวแก่ชีวิตวันเก่า ๆ ของเราเสียใหม่เท่านั้นเอง อันไหนที่พอจะดัดแปลงได้ก็ควรดัดแปลงไป ที่ดัดแปลงไม่ไหว เพราะไม่สามารถเดินได้ในสถานการณ์อันใหม่ ก็จำเป็นต้องทิ้งไป* ยกตัวอย่างง่าย ๆ ถ้าเราต้องการยานพาหนะที่มีความเร็วสูงกว่าเดิมในการขนส่ง เราก็จำเป็นต้องเปลี่ยนจากการใช้แรงฉุดลากของสัตว์หรือคนมาเป็นแรงเครื่องจักร เครื่องยนต์เป็นธรรมดา และเมื่อจะใช้เครื่องยนต์ฉุดกันจริง ๆ ก็ดูอีกทีว่าฉุดอะไร ถ้าเป็นเรือก็พอจะเอาเครื่องยนต์ติดเข้าไป และดัดแปลงแก้ไขเล็กน้อย ก็จะเปลี่ยนจากเรือแจว เรือพาย เป็นเรือหางได้ ไม่ต้องทิ้งของเก่าทิ้งหมด แต่ถ้าเป็นเกวียนวิ่งบนบกเดิมออกแบบมาให้วิ่งช้าและใช้แรงคน หรือสัตว์ลากจูง ถ้าจะเอาเครื่องยนต์ไปติดเข้าให้วิ่งได้ชั่วโมงละสี่สิบห้าสิบไมล์ ก็เห็นจะไม่ไหว ล้อคงจะหมุนไม่ทันแน่ เพราะมีความเทอะทะมาก ไม่เหมาะกับสถานการณ์อันใหม่ ก็จำเป็นต้องจอดทิ้งและสร้างหรือต่อตัวรถที่มีความเหมาะสมขึ้นมาใหม่เท่านั้น ใน

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ทางสังคมก็เช่นเดียวกันเราก็ต้องถือเอาความเหมาะสมเป็นเครื่องตัดสิน ถ้าเราพิจารณาตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เราจะพบว่าเมื่อ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะทรงเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารของไทยนั้นพระองค์ก็ได้ทรงให้เหตุผลไว้ว่า

.... มีข้อสำคัญมั่นใจเสียให้ทั่วกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า บ้านเมืองของเราทุกวันนี้คงอยู่ในระหว่างประเทศทั้งปวงที่มีอำนาจติดต่อเขตแดนถึงกันบ้าง ไปหาถึงกันบ้าง การปกครองบ้านเมืองอันใดซึ่งได้เคยประพฤติ เคยรักษามาแต่ก่อนเป็นเวลาที่อยู่ตามลำพังตัวเหมือนอย่างคนซึ่งอยู่ในเรือนของตัวจะประพฤติอิริยาบท นั่งนอน ยืน เดิน อย่างไรก็ได้ตามใจตัว...แต่เมื่อมีแขกมาถึงบ้าน จำต้องประพฤติอาการกิริยาให้เรียบร้อยตามสมควร.. การบ้านเมืองที่ควรจะเปลี่ยนแปลงไปได้นั้น ก็ควรจะเห็นว่าบ้านเมืองของเราเป็นเวลาที่จะต้องทำนุบำรุง การอันใดควรจะแก้เปลี่ยนแปลง การอันใดควรจะตัด จะเลิกก็ต้องตัดเสีย การอันใดควรจะเพิ่มขึ้นก็ต้องเพิ่มขึ้น... [1]

เหตุผลดังกล่าวมาแล้วนี้ย่อมนำมาเป็นหลักพิจารณาถึงการดำเนินการวางแผนในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านต่าง ๆ ได้ทั้งสิ้น

ในการวางแผนทางการศึกษาเพื่อเตรียมคนไว้สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น เราย่อมจะต้องพิจารณาและรับรู้ด้วยว่า คนในสังคมนั้นย่อมเป็นทั้งตัวการในการเปลี่ยนแปลง และผู้ที่ต้องรับผลของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องให้เขาได้รู้ตัวล่วงหน้าหรือมีส่วนในการวางแผนและควบคุมในการเปลี่ยนแปลงนั้นมากที่สุดเท่าที่ความสามารถของเขาจะมีได้ ไม่ใช่แบบบีบตาแล้วเอาไปปล่อยในแดนที่เขาไม่รู้จักแล้วจึงเบิ่งตาออกซึ่งจะทำให้เขาจับต้นชนปลายไม่ถูก และเพื่อที่จะให้การศึกษาของเราได้เกิดผลดังกล่าวมาแล้วเท่าที่ควร การให้การศึกษาจะต้องดำเนินไปโดยให้มีความสมดุลย์ในสองแง่ คือ แง่ของการศึกษาสภาพของสิ่งที่เป็นอยู่ให้เข้าใจ เหตุผลและความเป็นความจริง และแง่ของอุดมคติ คือการมองไปข้างหน้าหาสิ่งที่ควร หรือแบบแห่งพฤติกรรมที่ควรจะเป็นไปเมื่อกาลเวลาได้เปลี่ยนไป ทั้งนี้เพื่อจะทำให้เขาสามารถลำดับและเชื่อมต่อเหตุการณ์ระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงตามเงื่อนไขของมันเอง

ตัวอย่างในเรื่องดังกล่าวก็คือว่า ในกรณีที่เราสอนประวัติศาสตร์ นอกจากจะพยายามแสวงหาหลักฐานอันควรเชื่อถือได้จริง ๆ อย่างพอเพียงแล้ว เราจะต้องวิเคราะห์หาเหตุผลของการกระทำต่างๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบว่าถ้าเรื่อง

---

* พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบรมราชาธิบายเรื่องลำนักดี (พระนครโรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๓๕๖), หน้า ๗-๘

เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ พฤติกรรมของคนหมู่ต่อเหตุการณ์นั้นจะเป็นอย่างไร และในอนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด ดังนี้ เป็นต้น

การสอนดังกล่าวจะต้องหันเข้าหาหลักของวิเคราะห์การและสังเคราะห์การตามหลักของวิทยาศาสตร์ เพื่อที่ผู้ศึกษาจะได้เข้าใจในเหตุผลของสิ่งที่เป็นอยู่ และสรุปหาหลักเกณฑ์ของปรากฏการณ์ต่างๆ แล้วนำไปหาทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ตามสภาพที่เขาเห็นว่าจำเป็นและเหมาะสมในอนาคต และโดยวิธีนี้เท่านั้นจะช่วยลดทอนความข้องคับใจ อันเกิดขึ้นได้ดีที่สุด อนึ่ง เรื่องวัสดุอุปกรณ์ เช่น ตำรา หรือหนังสือเรียนที่นำมาใช้ก็ควรจะเป็นสิ่งที่มีความถูกต้อง ใกล้เคียงกับความเป็นไปในชีวิตจริงมากที่สุด เรื่องสมมติเพ้อฝัน ถ้าจำเป็นจะมีก็ควรเป็นเรื่องที่ท้าทายความคิดในทางสร้างสรรค์ และการประดิษฐ์คิดค้น เช่น พวกที่เกี่ยวแก่ความเป็นไปทางวิทยาศาสตร์มากกว่าอย่างอื่น

ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ทุกคนจะมองเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่ก็มิได้หมายความว่าทุกคนจะเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงหรือการวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงนั้น สังคมทุกสังคมก็เปรียบได้กับเหหวัตถุทั้งหลาย ย่อมมีความหนักหรือแรงโน้มถ่วงอยู่ในตัวเอง แรงถ่วงดังกล่าวก็คือ แรงที่ดึงมิให้สังคมเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงออกไปจากจุดเดิมนั่นเอง **แรงถ่วงในทางสังคมเกิดจากความคิดและความพยายามต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของบุคคลจำนวนหนึ่งในแต่ละสังคม พวกนี้โดยปกติมักเป็นพวกที่ได้รับอภิสิทธิ์ และมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นภายใต้เงาของแบบธรรมเนียมหรือวิถีชีวิตเดิม เขาไม่กล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงเพราะมันกระทบกระเทือนต่อสถานภาพดั้งเดิมของเขา** ดังนั้นพวกนี้จึงต้องยอมเสียเงินเสียทอง และพยายามทุกวิถีทางที่จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่จะกระทบกระเทือนฐานะของตน พลังของแบบธรรมเนียมแห่งพฤติกรรมเก่าทั้งหลายที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้เรียกกันว่า "พลังต่อต้านการเปลี่ยนแปลง"

ตัวอย่างเรื่องนี้เราจะพบเห็นอยู่ทั่วไปแม้แต่ในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ไปจนถึงเรื่องใหญ่ๆ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนสอนพิมพ์ดีดแห่งหนึ่ง จะเปลี่ยนเครื่องพิมพ์ดีดที่ใช้สอนจากยี่ห้อเก่าไปใช้ยี่ห้อใหม่ที่มีแป้นอักษรแตกต่างจากเดิม และสะดวกกว่า ปรากฏว่ากลุ่มคนพวกแรกที่มีปฏิกิริยาต่อต้าน ก็คือ

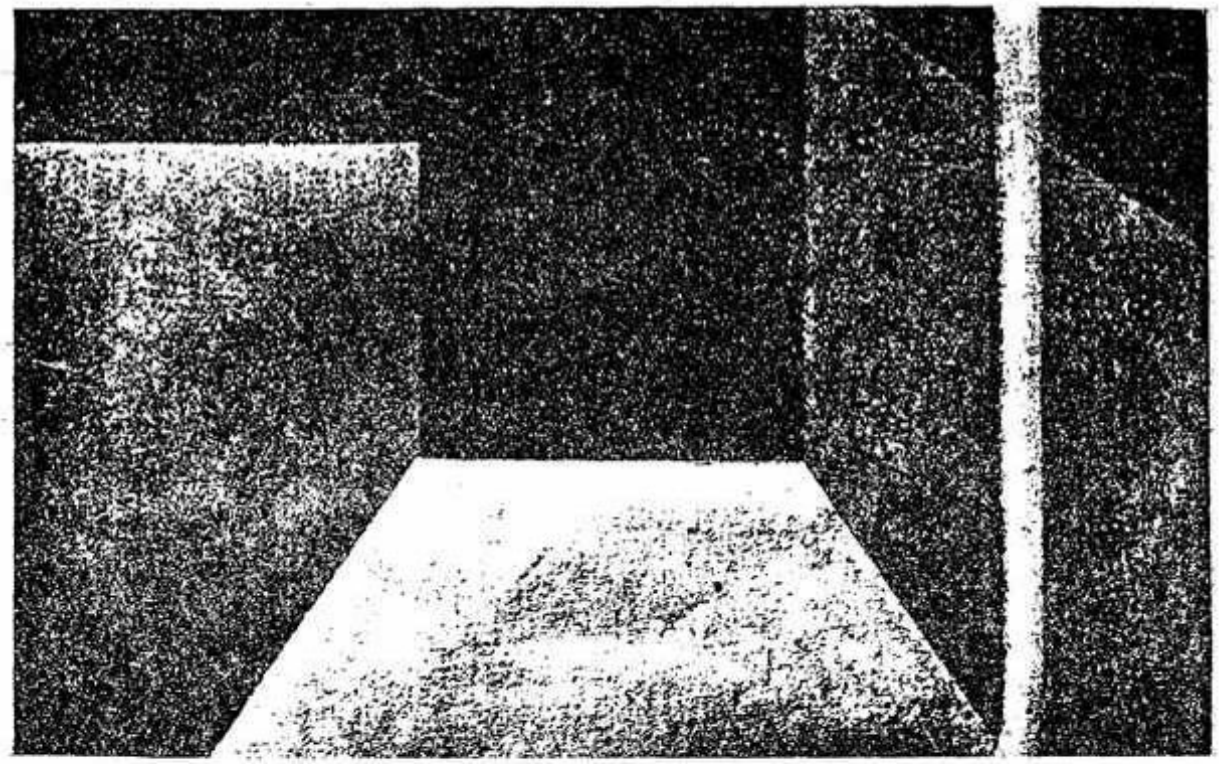
ครูสอนพิมพ์ดีดที่ถนัดในการใช้เครื่องพิมพ์แบบใหม่ เขาคงไม่อาจสอนต่อไปได้ และอาจต้องออกจากงาน ไปแต่เวลาเขาอ้างเหตุผลในการหาเสียงต่อต้านคัดค้านการนำพิมพ์ดีดเข้ามาใช้ เขาอาจจะไม่พูดถึงข้อที่ว่าตนสอนไม่เป็นหรือกลัวตกงาน แต่เขาจะใช้ภูมิรู้ในทางพิมพ์ดีดของเขา พยายามจูงใจผู้ที่เกี่ยวข้องให้เห็นว่าเครื่องอย่างใหม่สู้เครื่องอย่างเก่าไม่ได้ด้วยประการทั้งปวง ไม่ควรนำมาใช้ดังนี้เป็นต้น หรือจะดูในเรื่องอื่น เช่นถ้าจะมีใครไปชักชวนให้เลิกทรงเจ้าเข้าผี หรือกราบไหว้ตามศาลพระภูมิ พวกที่เดือดร้อนออกมาเต้นก่อนคนอื่นก็คือพวกพ่อมด หมอผี หรือพวกพิธีนิยมที่หากินกับศาลพระภูมินั่นเอง แต่การต่อต้านดังกล่าวแล้ว ในบางกรณีถึงแม้จะรุนแรงอยู่บ้าง ไม่นานก็สงบลงเช่นเดียวกับพลังของคนที่กำลังจะขาดใจและดิ้นรนเพื่อให้พ้นมัจจุราช แต่แล้วในที่สุดทุกอย่างก็จะเปลี่ยนไปตามกฎของความเป็นอนิจจัง และในการเอาชนะพลังต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมาแล้ว ในตอนแรกอาจจะต้องออกแรงกันบ้าง เหมือนกับเราออกรถด้วย เกียร์หนึ่งซึ่งต้องการออกแรงมาก เพื่อเอาชนะแรงถ่วงของตัวรถนั่นเอง

นักศึกษาทางสังคมวิทยาย่อมถือว่าปรากฏการณ์ต่าง ๆ มาแล้ว เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่น่าศึกษา และไม่ใช่เรื่องน่าตกใจอะไรเลย ในปัจจุบันถือว่าปัญหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นปัญหาที่น่าสนใจ น่าศึกษามากที่สุดปัญหาหนึ่ง และจากการศึกษาปัญหาดังกล่าว ก็ทำให้เขาได้รับผลคุ้มค่าโดยเฉพาะเกี่ยวแก่เรื่องการวางแผน ปรับปรุงตัวบุคคลเพื่อต้อนรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มหาวิทยาลัยต่างๆ หลายแห่งทั้งในยุโรปและอเมริกาได้ปรับปรุงแนวการศึกษาของตนโดยถือเอาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นแกนให้การศึกษาอบรม ผู้เขียนจึงหวังว่าข้อเขียนเรื่องนี้อาจช่วยให้เพื่อนร่วมชาติ โดยเฉพาะท่านที่มีหน้าที่ในการวางแผนและดำเนินงานในด้านการศึกษาได้นำไปประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานของท่านไม่มากก็น้อย

"ภาพสะท้อน" ส่วนหนึ่ง ในวงราชการไทย

พิจารณ์

ได้อ่านได้ยิน และได้ฟัง ด้วยหูของตนเองและฟังคำวิพากษ์ วิจารณ์เกี่ยวกับ ข้าราชการ จากบุคคลภายนอกมานักต่อนักแล้ว ซึ่งก็มทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ก็เลยอยากจะแสดงความในใจในฐานะที่เป็นข้าราชการคนหนึ่ง ที่รู้เห็นและเข้าใจในปัญหาและความเป็นมาเป็นไป ของข้าราชการระดับธรรมดา ๆ ได้ดีพอสมควร

ความในใจประการแรกที่อยากจะแสดงออกมาคือความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจและเจ็บใจระคนกัน ขณะที่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์และประณามข้าราชการอย่างเสีย ๆ หาย ๆ ว่าเป็นพวกขี้ฉ้อ ทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม เจ้าสำรวย พุ่มเพื่อย พุ่งเพื่อ ทำงานแบบผักชีโรยหน้า หรือแม้แต่ถูกหาว่าเป็นพวกกาฝากสังคม เป็นต้น ที่ว่าน้อยใจนั้นมิใช่จะเป็นการแสดงออกถึง การปกป้อง หรือเข้าข้าง พวกพ้องของตนเองหามิได้ แต่อยากจะแสดงความน้อยใจแทนข้าราชการอีกประเภทหนึ่งซึ่งเป็นพวกที่อาภัพมาแต่กำเนิด *กล่าวคือพวกนี้มีมันสมองฉลาด ทำงานเก่ง มีความคิดริเริ่มดี แต่อนิจจาพระเจ้าช่างสร้างมาให้ไม่ครบองค์ประกอบเลย การปรากฏว่า*

พวกนี้ดีแต่ทำงาน แต่ไม่มีพรสวรรค์ในการพูดการจา การเสนอหน้า หรือแม้แต่การตีปับ ผลก็ปรากฏว่าทำงานแบบปิดทองหลังพระ หรือต้องเป็นเครื่องมือของพวกหลังกระดาษทรายน้ำลายขแล็ค พูดอีกนัยหนึ่งก็คือ พวกนี้เป็นคนโง่ที่พูดไม่เป็นประจบไม่เก่ง เสนอหน้าไม่เป็น และเมื่อเกิดเหตุระยำตำบอนอันเกิดจากผลงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ตามที พวกนี้ก็พลอยติดร่างแหถูกด่าไปด้วย เข้าทำนองที่ว่าปลาในข้องเดียวกัน อนิจจา เราจะหาความยุติธรรมให้กับข้าราชการประเภทนี้ได้ที่ไหนกัน

ความในใจประการที่สอง ก็ให้รู้สึกสาแก่ใจกับคำประณามต่างๆเหล่านี้เมื่อไปประสบกับข้าราชการประเภทเหลือขอที่เหมาะสมกับคำประณามดังกล่าว ข้าราชการประเภทนี้ได้แก่ประเภทแรก พวก ๑ โมงเช้าถึงที่ทำงาน นั่งอ่าน น.ส.พ. จนถึง ๑๐ โมงเช้าก็ต้องไปพักผ่อนสมองด้วยกาแฟคุยสังสรรค์สักพักใหญ่กลับมานั่งโต๊ะทำที่เป็นชิ้นชิ้นๆ เขียนๆ จนถึง ๑๑ โมง ออกไปรับประทานอาหารข้างนอกที่ทำงาน กว่าจะกลับมาทำงานก็ราวๆ บ่ายโมงครึ่งหรือบ่าย ๒ โมง กลับจากรับประทานอาหารก็เข้าตามสูตรสากล คือหนังท้องตึงหนังตาหย่อน หรืออาจจะกลับมาพร้อมทั้งกลิ่นแอลกอฮอร์มาด้วย ถ้าเป็นข้าราชการระดับสูงๆ มีห้องเป็นส่วนตัว ก็อาจจะกลับมาอาบน้ำอาบท่าแล้วล้อคประตูงีบหลับสักชั่วโมงตื่นมาก็บ่าย ๓ โมงกว่าๆ พลิกๆ ดูงานที่คั่งค้างแล้วก็ทำที่ถอนหายใจใหญ่ว่า เฮ้อ งานหนักจริงโว้ย ยุ่งมากแทบจะไม่มีเวลาพักผ่อน พลิกดูนาฬิกาข้อมือที่ในหใต้ปาข้าไปบ่าย ๔ โมงเข้าแล้ว ยังไม่ได้เริ่มงานอะไรที่เป็นชิ้นเป็นอันสักอย่างเลย นี่ต้องไปรับลูกรับเมีย (หรือรับอีหนูไป-อีกแล้ว) ว่าแล้วก็ออกเดินทางกลับบ้าน

ประเภทที่สองประเภทงกงาน พวกนี้ดูเผินๆ ก็น่าจะเป็นผู้ที่ทำให้งานเจริญได้ดีหรอก แต่เอาเข้าจริงๆ แล้วเป็นพวกถ่วงงาน และก่อให้เกิดความแตกแยกเสียมากกว่า ลักษณะเด่นของพวกนี้ไม่ว่าอะไรๆ ก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของตัวคนเดียวเท่า

นั้น ไม่สนใจหรือจะไม่พยายามจะสนใจต่อการแบ่งงาน หรือขอบเขตของอำนาจหน้าที่ และสายการบังคับบัญชาแต่อย่างใด ถ้ากิจการใดที่คนสามารถเข้าไปสอดแทรก หรือ ภาษากฎหมายเรียกว่า จัดการงานนอกสั่งแล้วพวกนี้ฉวยโอกาสทำทันที ถ้าเผอิญไปเห็นข้อบกพร่องของคนอื่นสักเล็กน้อยก็จะพยายามตีโพยตีพาย ขุดคุ้ยให้เห็นเป็นเรื่องใหญ่โต เป็นการประจานคนอื่นซึ่งเขาจะถือว่าเป็นการตัดกำลังคู่ต่อสู้ ในที่สุดตนก็จะเด่นอยู่คนเดียว แต่ถ้าเผอิญเข้าไปเห็นข้อดีเด่นของคนอื่นเข้าก็จะขอเข้าเป็นเอี่ยวมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยทันที ลักษณะเด่นของพวกนี้อีกประการหนึ่ง

คือ พวกนี้จะตีปีบเก่งและมีความชำนาญในการปลุกปั่นคนอื่น คือพูดยกตนข่มท่านอยู่เสมอและจะไม่พอใจอย่างยิ่ง ถ้าจะมีใครมาขึ้งใหญ่กว่าหรือเก่งกว่าตน

พวกนี้แม้บางครั้งดูจะมีประโยชน์อยู่บ้าง แต่ก็อาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งกันกับผู้อื่นได้ในลักษณะของการทำงานซ้ำซ้อนกัน และทำให้โครงสร้างและหน้าที่ขององค์การคลาดเคลื่อน ทำให้การทำงานไม่ ประสานกัน และก่อให้เกิด ความ ร้าวฉานในหมู่เพื่อนร่วมงานได้

ประเภทที่สาม คือประเภทที่ถือเอาเวลาราชการทำงานเป็นการดำเนินกิจการค้าไปในตัว วัสดุอุปกรณ์ที่พวกนี้ใช้นอกจากชโมยเวลาของทางราชการแล้ว ยังใช้เครื่องโทรศัพท์ กระดาษ หมึกพิมพ์ วัสดุที่ใช้ในราชการทุกชนิด เป็นเครื่องมือในการประกอบการค้าด้วย นับตั้งแต่ *ใช้เวลาราชการในการเดินหาลูกค้า ซื้อสิ่งของ หรือแม้แต่ต่อรองราคากัน สินค้าที่ขนหน้าขนตาของพวกนี้คือ ขายผ้า เครื่องไฟฟ้า ขายเครื่องเสียงทุกชนิด ใหญ่โตจนถึงการเป็นนายหน้าค้าขายที่ดินขายรถยนต์* ปรากฏว่าพวกนี้จะมีแขกมาหา มีโทรศัพท์มาติดต่อตลอดทั้งวัน หาตัวให้พบได้ยากและก็ร่ำรวยตาม ๆ กัน ส่วนเวลาที่จะอุทิศให้กับงานราชการนั้นแทบจะหาได้ยาก พอมีงานที่จะต้องทำสักนิดหน่อยก็โวยวายทำทีราวกับว่าข้านี้และที่อุทิศตัวให้กับงานอย่างเต็มที่

ประเภทที่สี่ พวกที่ผูกอนาคตไว้กับทุกวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน พวกนี้จะกระฉับกระเฉงเป็นพิเศษในวันที่ ๑๐, ๒๐ และ ๓๐ ของทุกเดือน เพราะวันนี้เป็นวันมหาโชค เป็นวันที่จะชิโชค ชะตาว่าใครจะรวยใครจะจน แต่ที่แน่ ๆ ก็คือพวกที่เป็นเจ้ามือหรือที่เขาเรียกว่า เท้า พวกนี้ต้องรวยแน่ ๆ ในวันนั้น เผื่อญาติท่านเกิดจะไปติดต่อการงานใด ๆ ก็ตามที่เถิด ขอรับรองว่าหาตัวยากมาก เพราะเป็นวันที่พี่แกต้องใช้ "เท้า" เป็นพิเศษ ไหน จะต้องวิ่งรอกเก็บเงินคนโน้นคนนี้ แล้วก็รวบรวมเงินไปส่งเท้าใหญ่อีกทีหนึ่ง ทำเป็นบัญชีรายรับไว้ รัดกุมเป็นกิจการน่าทึ่งทีเดียว คิดดูแล้วพวกนี้ก็น่าเห็นใจ เพราะต้องทำงานหนักมาก หนักทั้งกาย หนักทั้งใจ และทั้งหลับทั้งตื่น *ไหนจะต้องสับหลีกเวลาไปเก็บเงิน ไหนจะต้องคอยหลบหนีตำรวจ เมื่อเผื่อลูกมือถูกหวยแล้วตามทวงเงิน ไหนจะต้องคอยหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้บังคับบัญชาเห็น แม้แต่เวลาหลับก็ต้องพะวงว่าหลวงพ่อจะมาใบ้หวยให้ไม่มี ฝันเรื่องอะไรก็ตามแปลออกมาแล้วเป็นเลขอะไร จะแทงเบอร์ไหนดี บนดีหรือล่างดี หรือโต๊ดดี สรุปแล้วพี่แกทำงานหนักมากทั้งยามหลับยามตื่น* บางท่านก็ว่าน่าจะอนุโลมให้ เพราะเดือนหนึ่งมีแค่สามครั้งเท่านั้นไม่น่าเสียหายอะไร แต่ถ้าดูให้ลึกซึ้งแล้วก็เสียหายมาก เพราะพวกนี้มักจะมีอาชีพควบมาด้วย คือให้กู้หนี้ยืมสินหรือซื้อลูกขายแพง มักจะดำเนินธุรกิจ ทำนาบนหลังคน กวบคู่ไปกับ ประเภทแรกด้วย และถ้าจะพิจารณาอีกแง่หนึ่งก็ไม่น่าจะส่งเสริมข้าราชการประเภทนี้ เพราะเราท่านก็

เข้าใจกันแล้วว่า การเล่นใต้ดินเล่นหวยเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เป็นสาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้งและผิดพ้องหมองใจกันได้ การทำงานข้าราชการนั้นควรจะได้อุทิศเวลาให้เป็นประโยชน์กับงานข้าราชการจริง ๆ มิใช่ทำกันเพียงเพื่อให้ผ่าน ๆ ไป หรือถือว่าขังไม่สำคัญ จะทำเสียเมื่อไรก็ได้ และข้อที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ถ้าการเป็นข้าราชการสามารถทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายได้แล้ววินัยข้าราชการมิเป็นหมันไปหรือ

ประเภทที่ห้า ประเภทที่ถูกประชาชนมาติดต่อ ประเภทนี้มักจะพบในหน่วยงานของราชการที่จะต้องมีประชาชนมาติดต่อเป็นประจำ เช่น

ที่ว่าการอำเภอ โรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานีตำรวจ หรือแม้แต่หน่วยราชการอื่นที่มีหน่วยประชาสัมพันธ์

ข้าราชการประเภทนี้จะผัดหน้าทาปากเสียสวยเชิงวับเป็นที่ดึงดูดใจผู้ติดต่อ บางคนหน้าตาจืดลืมน่ารักเห็นแล้วอยากจะเข้าไปรับคำแนะนำ แต่พอคุณเธอแย้มปากพูดเท่านั้นแหละแทบจะเผ่นหนีไม่ทัน หรือถึงถามคำพูดคำ เกรงว่าดอกพิกุลจะร่วงหรือถ้าอธิบายให้คนอื่นเข้าใจอย่างกระจ่างแจ้งแล้วจะเป็นความผิดอย่างมหันต์ ที่ผู้เขียนพูดถึงไม่ใช่จะเป็นอย่างนี้ไปเสียทั้งหมด ประเภทที่บริการอำนวยความสะดวกอย่างดีเยี่ยมก็มี แต่น้อยมาก ถ้าเทียบเปอร์เซ็นต์กันแล้วก็แค่ ๔—๑๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

ซึ่งเป็นข้าราชการตามหัวเมืองต่างจังหวัดที่ไกลปืนเที่ยงซึ่งแล้วใหญ่ พวกเขาทำตนเหมือนเป็นเจ้านาย วางอำนาจบาทใหญ่กับประชาชนที่มาติดต่อ ถึงขนาดถามว่ามาทำไม ขอดูสำเนาทะเบียนบ้าน นอกจากจะต้องนั่งยอง ๆ พนมมือพูดกับ ฯพณฯ หัวเจ้าท่านตลอดเวลา แล้วยังไม่พอยังต้องรอเป็นครึ่งวันค่อนวัน แล้วนอกจากนั้นบางแห่งถ้าต้องการเร็วก็ต้องเสียเงินค่าคัดสำเนาตั้งแต่ ๕—๒๐ บาท ทั้งที่ตามกฎหมายต้องบริการให้ฟรีหรือเสียอากรขั้นต่ำร้องเพียง ๒๕ สต. เท่านั้น อนิจจาข้าราชการไทย

จะเอาอีกสักประเภทก็ยังได้ เป็นประเภทที่ห

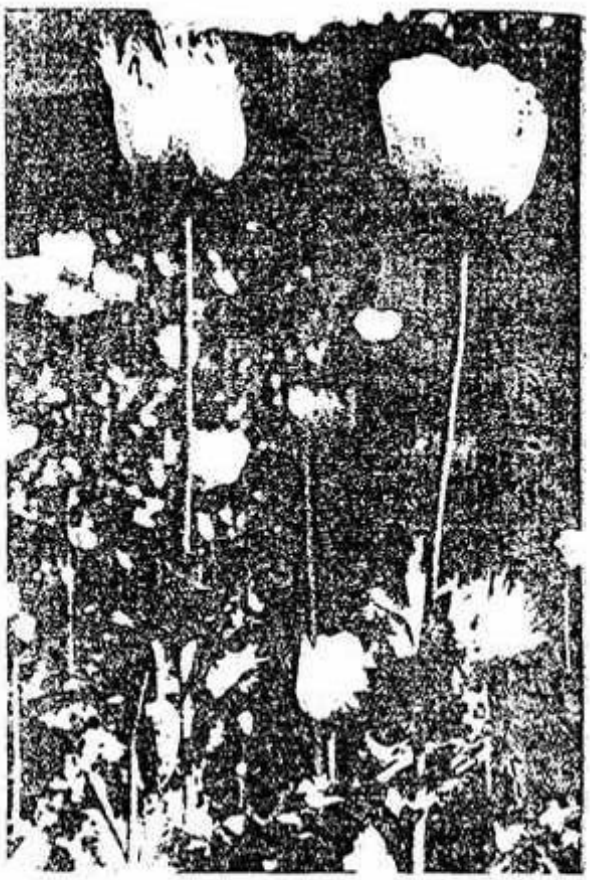
พวกนี้นับว่าเป็นพวกเซ็งลี้ซ้อ นับว่าอันตรายมากทีเดียว กิจกรรมที่พวกนี้ชอบกระทำกันก็คือใช้ตำแหน่งในหน้าที่ราชการนำมาหาเงินเข้ากระเป๋า หน้าที่ต้องตรวจก็ไม่ต้องตรวจ ที่เห็น ๆ ก็ทำเป็นไม่เห็น หรือทำที่เข้าไปตรวจแต่ที่แท้ก็เข้าไปเซ็นอนุมัติเสียเลยก็มี ประเภทนี้มักจะอยู่ตามท่าเรือ หรือตามด่านที่มีสินค้าลักลอบหนีภาษีพัวพันกับกิจกรรมสำคัญ ๆ ของรัฐบาล เช่น เป็นผู้คุมโควต้าการส่งสินค้าออก สัมปทานป่าไม้ หรือมีหน้าที่รับเหมาประกวดราคาสิ่งก่อสร้าง สถานที่ราชการ พวกนี้นับว่าเป็นพวกที่กินง่ายอยู่ง่าย **พี่แกจะกินแม้กระทั่ง ปูน หิน ดิน กรวด ทราย ไม้ น้ำตาล กินข้าวเปลือก แม้แต่น้ำมันก๊ยังกินเลย ธาตุแข็งดีแท้ ๆ**

ที่ผมจำแนกมาหกประเภทนี้ เป็นประเภทที่ปอบปู่ล่าอันตรายมากบ้างน้อยบ้าง ผู้อ่านลำดับเอาเองก็แล้วกัน แต่ถ้าเผอิญผู้อ่านท่านอยู่ในข่ายหนึ่งในหกประเภทหรือกี่ประเภทก็ตามทีเถอะ ก็กรุณาโกรธแล้วก็ด่าว่ามาเลย เพราะจะได้ระบายความโกรธออกมามาก ๆ สันดานความชั่วร้ายที่มีอยู่เดิมอาจจะลดน้อยลง การที่จะโกงกินเวลาของราชการหรือการปฏิบัติต่อประชาชนจะได้ดีขึ้นและที่เป็นผลดีคือ จะได้เป็นการแสดงตนว่าเป็นพวกใดพวกหนึ่งโดยไม่ต้องเสียเวลาสืบเสาะดูก็ได้

ถ้าจะถามว่าแล้วจะแก้อย่างไร ก็ขอตอบว่าแก้ได้ยาก เพราะสันดานยังขุดลอกออกได้ แต่สันดานน่ะซี จะขุดจะลอกจะตอกสักเท่าไรก็เข้าไม่ได้ยาก ก็ขอแต่วิงวอนว่าขามที่ประเทศเรากำลังจะเป็นลูกผีลูกคน แนวโน้มก็ไม่รู้จะไปทางไหน จะใช้ระบบการปกครองใดในอนาคตก็ยังไม่อาจทราบได้ ลำพังเงินเดือนที่ได้รับอยู่ทุกวันถ้าจะประทังชีวิตไปได้ก็ขอให้อดทนกันไว้สักหน่อยเถอะ แต่ถ้าถึงขนาดว่าขัดสนจริง ๆ ก็ขวนขวายหาอาชีพสุจริต นอกเวลาราชการเอาเฉิด เช่นว่าหาเช่ารถแทกซี่ขับตอนเย็น รับเสื้อผ้ามาเย็บที่บ้านหรือทำขนมขายก็ยังไหว ขนาดคุณนายผู้ว่าราชการจังหวัดหนึ่งยังแก้ร้ำคาญขามว่างด้วยการทำกล้วยฉาบขาย

จนร่ำรวยได้เลยนั่นนา แต่ที่จะเสาะแสวงหารายได้พิสดารโดยอาศัยกินเศษกินเลยเวลาราชการหรือใช้อิทธิพลใด ๆ เพื่องเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ก็ลามทีเดียว ในฐานะที่เป็นข้าราชการคนหนึ่งก็อยากจะขอร้องว่า ขอให้งดเว้นเถิด เพราะเราชาวข้าราชการกำลังอยู่ในสายตาบุคคลภายนอก โดยเฉพาะจากประชาชนที่เขาเสียภาษี อ้าทำดีก็ดีไป แต่อ้าจะก่อให้เกิดมีจุดบอดสักน้อยนิดเราจะถูกตำหนิยิ่งขึ้น แต่อ้าเราเพียรก้มหน้าก้มตาทำงานให้ประชาชนเขาเห็นใจเขาเลื่อมใสศรัทธาแล้ว อ้าจะมีการยกฐานะจัดสวัสดิการช่วยเหลือแล้ว เราคงจะได้รับความเห็นใจจากทุกฝ่ายได้ อ้าจะบอกว่าขอให้ทำงานคุ้มกับเงินภาษีที่ผันมาเป็นเงินเดือนก็ดูจะไกลและเข้าใจยากเกินไป ขอให้นึก ๆ ว่าวันหนึ่ง ๆ เราทำงานคุ้มกับเงินที่เราได้รับเพียงใด ขอให้เรามีความสำนึกในหน้าที่ของตน และแนวโน้มที่พวกเราจะถูกมองก็จะเปลี่ยนเป็นดีขึ้น ๆ เชื่อผมเถอะครับ

เฮ้อ ไหน ๆ เวลาทางราชการก็ล่วงเลยมาประจบครบกันขายนอีกหนึ่งรอบ ก็เป็นที่ทราบ ๆ กันว่า เดือนกันยายนเป็นเดือนแห่งการเปลี่ยนแปลง ไหน ๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงแล้วก็เปลี่ยนเสียให้พร้อม ๆ กันในทุกด้าน ใครเคยมีเบื่องหน้าเบื่องหลัง หรือเรื่องเก่า ๆ ที่เคยทำมาอย่างไม่ถูกไม่ควรก็รุ้งเสียบ้าง กระเทาะสนิมในกระดองใจออกเสียบ้าง แล้วมาตั้งจิตตั้งใจให้ปลอดโปร่งพร้อมใจกันตั้งหน้าตั้งตาทำงานเพื่อความอยู่รอดของทางราชการ ก็คือความอยู่รอดของเรา ๆ ท่าน ๆ นั่นแหละครับ และเมื่อถึงตอนนั้นแล้วเราจึงค่อยมารวมหัวกันขอขึ้นเงินเดือน เพิ่มสวัสดิการ เมื่อเห็นว่าค่าตอบแทนที่เราได้รับยังไม่คุ้มกับหยาดเหงื่อแรงงานที่เราทำไป และเมื่อถึงตอนนั้นแล้วคงไม่มีใครที่จะกัดค้านหรือตะขิดตะขวงใจได้เลย

ก็เท่านี้แหละความในใจของผม

ทบไม่ต้องกล่าวเลยว่าน้ำท่วมกรุงเทพนี้ได้สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจแก่ประเทศมากเพียงใด

ที่เห็นได้ชัดก็คือ ถนนหนทางหลายสายชำรุดทรุดโทรมทันตาเห็น ต้องซ่อมแซมใหม่ทั้งหมด ซึ่งตามที่ประมาณกัน จะต้องใช้เงินไม่ต่ำกว่าพันล้านบาท จึงพอทุเลาและไม่เสียหายเมื่อน้ำท่วมในปีต่อ ๆ ไปได้

ส่วนรถทุกชนิดที่ใช้วิ่งกันในเมืองหลวงเป็นแสน ๆ คัน เมื่อผ่านหลุมบ่อและแช่น้ำมาแล้วแน่ที่สุดต้องเปลี่ยนอุปกรณ์บางอย่างมากบ้างน้อยบ้าง ถ้ายังจำเป็นจะใช้รถต่อไปอีก

ความสูญเสียประการหลังนี้คาดว่าไม่ต่ำกว่าการซ่อมแซมถนนหนทางเป็นแน่ และที่น่าเจ็บใจก็คือบรรดาชิ้นส่วนอุปกรณ์รถยนต์ทั้งหลายนั้น เราต้องสั่งมาจากต่างประเทศเกือบทั้งสิ้น

ยังไม่ทราบว่าผลกระทบที่ติดตามมาจะกระเทือนออกไปกว้างขวางมากน้อยเพียงใด

นี่เป็นเพียงชิมลางของภัยธรรมชาติซึ่งนับว่าเล็กน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับที่ประเทศเพื่อนบ้านของเราประสพ

มีผู้วิจารณ์กันว่าน้ำท่วมกรุงเทพครั้งนี้มิใช่ภัยธรรมชาติที่อยู่นอกเหนือความสามารถจะบันเทาหรือป้องกันไว้ล่วงหน้าได้ แต่เป็นเพราะความเห็นแก่ได้ของบุคคลบางกลุ่ม คือพวกทำลายป่า ซึ่งไม่ยอมรับรู้ว่าป่าไม้เป็นแหล่งดูดซับและเก็บกักน้ำตามธรรมชาติ หากป่าถูกทำลายมากเพียงใด นับวันโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมจะยิ่งมากขึ้นและรุนแรงกว่านี้

นอกจากนั้นเนื่องมาจากขาดวิจารณญาณในการมองปัญหาที่จะเกิดขึ้น โดยไม่ตระหนักถึงสภาพที่เป็นจริงทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องรีบเร่งสร้างคันคูส่งน้ำกระจายไปยังส่วนต่างๆ ของประเทศให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อใช้ระบายน้ำในยามที่ระดับน้ำเอ่อสูงขึ้น หรือเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูที่ขาดแคลนน้ำ จึงจะป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพอย่างที่เรากำลังประสพอยู่ได้

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรอันมีจำกัดในการพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดี การจับจ่ายใช้สอยจึงต้องคำนึงให้เกิดประโยชน์และบังเกิดผลมากสุด

แต่ถ้ารายได้ประชาชาติส่วนหนึ่งของเราแทนที่จะใช้พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่กลับต้องนำไปละลายน้ำท่วมกรุงเทพโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เสียเช่นนี้ ก็ย่อมเป็นที่เสียดาย และเสียใจโดยทั่วกัน

น้ำท่วมกรุงเทพนี้จึงเป็นอนุสติได้ไม่น้อยเชียว